

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELAVCEV SOZD »HMEZAD« ŽALEC - LETO XXXVII. - JULIJ, AVGUST - 1983 - ŠT. 7-8

SOZD HMEZAD

Nekatere razvojne naloge za naslednje obdobje

Pred pregledom razvojnih nalog SOZD HMEZAD želim na kratko podati nekatere pomembnejše naloge, ki so bile opravljene v obdobju zadnjih treh let.

Hmezad kot celota je napredoval in dosegel pomembne uspehe, ki pomenijo njegovo ekonomsko čvrstitev, kakor tudi možnosti nadaljnega razvoja. Razvoj Hmezada se kaže v naslednjem:

V Hmezad so se v zadnjih dveh letih povezale naslednje DO:

- Hotel Slovan Vranksko,
- DO Minerva Zabukovica,
- Čebelarska zadruga Polhov Gradec,
- Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica in
- Perutnina Zalog DO Jata Zalog - Ljubljana.

Navezali smo več dobrih poslovnih stikov in odnosov s posameznimi kombinati v Slavoniji in Vojvodini: PIK Virovitica, PIK Vinkovci, PIK Lipik, Mlekarna Split, Brodoko-merc Rijeka itd.

V glavnem se poslovni odnosi nanašajo na sovlaganje v proizvodnjo in oskrbo s koruzo in drugimi re-produkcijskimi materiali, ter sovlaganje v povečanju prireje mleka v Hmezadu od Splita in Reke.

Tudi na področju izvoza je opravljen pomemben kvaliteten in vrednoten premik. Hmezad nastopa tudi kot nosilec formiranja dveh mešanih družb v Nigeriji (kjer zaradi gospodarskih restrikcij Nigerijske vlade še ni prišlo do realizacije).

Je pa še več projektov v obdelavi za nekatere arabske dežele. S tega področja imamo sprejet tudi akcijski program.

Investicije se v Hmezadu kljub problemom izvajajo dokaj uspešno. Pred zaključkom je regijska mlekarna v Arji vasi (začetek gradbenih del spomladi 1982), zgrajena je zeljarna v Ilirski Bistrici, poslovni prostori in skladišča Notranje trgovine in Kmetijstva Žalec, hmeljsko skladišče v Šempetru, rekonstrukcija CMI, perutninarska farma Hajnsko, proizvodnja gob šampinjonov v Radljah, itd.

Naštete so samo nekatere investicije, kljub temu da je bilo realiziranih še zelo veliko drugih naložb v hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo, vrtnarstvo, melioracije, komasacije, veliko je tudi investiranega v zasebni sektor kmetijstva, nadalje v opremo, itd.

Tudi proizvodnja dosega vedno večje rezultate. Fizična produktivnost je v rasti. Tako smo pri proizvodnji hmelja že presegli načrtovani obseg za petletno obdobje. Dobre rezultate dosegamo tudi pri ostali proizvodnji, proizvodnji brojlerjev, mleka, mesa, rib, itd.

Aktivno se je tudi delalo na novih projektih ovčereje, zdravnih zelišč, rib, itd.

Na področju finančnega poslovanja ima posebno funkcijo Interna banka in HKS, ki tudi beležita pomembne uspehe.

V tem obdobju je bila izvršena tudi reorganizacija Skupnih služb Hmezada. Formirane so koordinacije za posamezna področja. Na referendumu so bile sprejete spremembe SaS o združitvi v SOZD Hmezad in statuta SOZD. Za delo na organizaciji SOZD Hmezad in reorganizaciji Skupnih služb SOZD smo oz. sodelujemo z Zavodom za produktivnost dela iz Ljubljane, pri urejanju računalniškega centra pa s firmo FEIF iz Avstrije. Osnovni namen je doseči večjo medsebojno povezanost in konsolidacijo Hmezada.

Uspešno se je tudi razvijalo delavsko samoupravljanje in druge družbenopolitične aktivnosti. Izvršene so bile volitve v nov delavski svet, formirali smo tudi več izvršilnih organov v delavskem svetu. Na področju kadrovske politike smo pristopili k sistematičnemu urejanju tega področja. Sistematično se dela na področju izobraževanja itd.

To so nekatere poglavitne naloge, ki so bile opravljene v preteklem obdobju s tem, da se pri realizaciji srečujemo tudi z mnogoterimi težavami.

Umrli je Franc Leskošek-Luka

Petega junija je v Kliničnem centru v Ljubljani v 86. letu umrl narodni heroj Franc Leskošek-Luka, nekdanji dolgoletni sekretar CK KP Slovenije, prvi komandant slovenske partizanske vojske, dogoletni član republiške in zvezne vlade in član sveta federacije ter častni občan občine Žalec.

NADALJNJA POSLOVNA USMERITEV HMEZADA

V naslednjih letih bo poslovodni odbor delal na naslednjih nalogah:

Notranja konsolidacija in notranje učvrščevanje SOZD kot povezovalke interesov delovnih ljudi, ki združujejo svoje delo v TOZD, DO in v okviru SOZD Hmezad. To je tudi izhodišče za enotnejši nastop navzven.

Aktivno in odgovorno bomo delali na razvoju vseh DO v okviru sistema Hmezad s tem, da bo potrebno dati določeno prioriteto proizvodnim DO in zlasti DO, ki se ukvarjajo s proizvodnjo za izvoz. Vendar ne bomo smeli zanemarjati nobene dejavnosti, ker so vse izrednega pomena za sinhronizirano funkcioniranje sistema (od primarne kmetijske proizvodnje, predelave, industrije, trgovine in gostinstva).

VSEBINA:

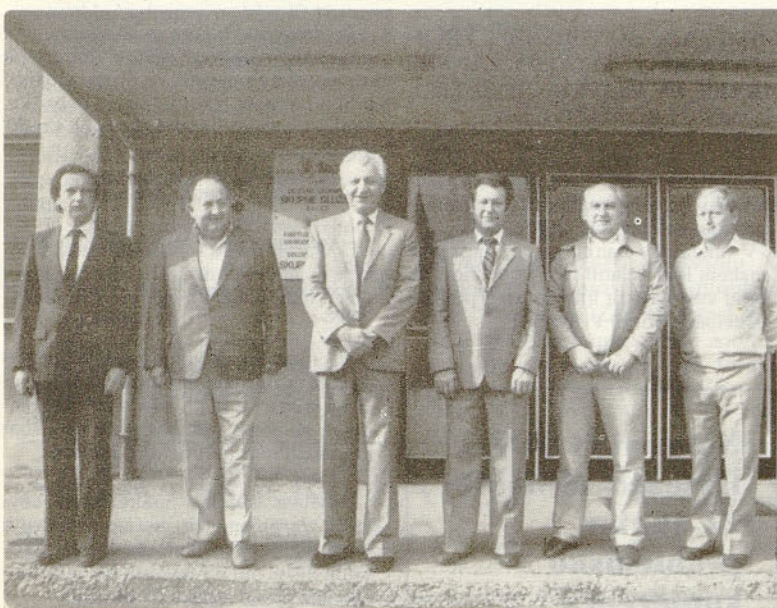
Stran 1, 2 - Nekaterne razvojne naloge za naslednje obdobje

Stran 5 - Dopolnili smo letošnji plan

Stran 9 - Strokovni nasveti in pogovori

Stran 17, 18 - Stezice (priloga ZSMS - Hmezad)

Samoupravni predpisi (priloga)

POSLOVODNI ODBOR SOZD HMEZAD

Delavski svet SOZD Hmezad je na seji 9. junija imenoval Kolegijski poslovodni organ SOZD - Poslovodni odbor, ki ga sestavljajo predsednik PO Vlado Gorišek, podpredsednik PO za področje razvoja in investicij Jože Janše, podpredsednik PO za področje organizacije, ekonomike in poslovne informatike Jože Četina, podpredsednik PO za področje komercialne Vinko Janič in podpredsednik PO za področje odnosov v združenem delu Slavko Košenina.

Povečevati moramo hitrejšje večanje fizičnega in kvalitetejnega obsega proizvodnje in storitev na vseh področjih delovanja in vseh DO. Posebno še razvijati kvalitetno in dohodkovno zanimivo proizvodnjo z vključevanjem novih programov in spoznanj.

Primarna kmetijska proizvodnja mora intenzivno teči v obeh sektorjih kmetijstva.

Zemljiški potencial mora dati več. Posebno si bomo v naslednjem obdobju prizadevali, da se bo krepil in večal družbeni sektor kmetijstva, ker je osnova za moderno in sodobno organizirano kmetijsko proizvodnjo ter oskrbo s tržnimi viški.

Investicijsko politiko bomo izvajali v smislu družbenih smernic, zato bo dan poudarek investicijam v proizvodnjo hrane in izvoz. Še nadalje ostanejo prioritetne investicije v proizvodnjo hmelja kot pomembnega izvoznega blaga tako v družbenem kot zasebnem sektorju s tem, da bo v zasebnem sektorju potrebno hitreje delati na povečanju površin pod hmeljem kot so planska predvidevanja (za obnovo obstoje ustreznih programi).

Ključni objekti, ki so skupnega pomena za SOZD in tudi širše družbenopolitične skupnosti, so naslednji: prašičja farma v Pirešici, goveja farma v Žepini, farma pitancev v Imenem, farma pitancev na Žovne-

posebnem akcijskem programu, v katerem se zahteva, da mora vsaka DO postati postopoma aktiven izvoznik.

Aktivno se bomo vključevali tudi v izvoz in gospodarsko sodelovanje z DVR (formiranje raznih mešanih družb) itd.

V tem srednjeročnem obdobju in tudi kasneje bo posebno skrb posvetiti finančnim vprašanjem. Hmezad mora navezati stike in poslovne povezave z več bankami tako doma kakor tudi v tujini.

V Hmezadu moramo uveljaviti sistem združevanja sredstev, ker le na ta način bomo več pomenili. Odpore bo potrebno premagati oziroma preseči.

Isto tako moramo obdržati enotno devizno politiko. Delati je potrebno na posodabljanju računalniškega centra, ki mora obvladovati celoten sistem Hmezada. Vse glavne operacije morajo biti vključene na sistem RC.

V Hmezadu bomo morali izdelati sistem solidarnosti, kot osnovne ideje povezovanja. Dosedanja solidarnost je zasnovana na preozki platformi. Zato bo potrebno izdelati sistem, s katerim bi to področje bolj sistematično uredili. Solidarnost je brez dvoma funkcija, ki je ena izmed najpomembnejših vsebinskih povezav v okviru Hmezada.

Kadrovsko politiko bomo urejali sistematično kot je predvideno v ustreznih dokumentih. Zlasti bo potrebno stalno preverjati sposobnost vodilnih in vodstvenih kadrov v strokovnem kakor tudi v družbenopolitičnem smislu ter opraviti ustrezne kadrovske zamenjave.

Odlikovanca

Predsedstvo SFRJ je za dosežene delovne uspehe in dolgoletno delo odlikovalo na pobudo delavcev Hmezad export-import z redom dela z zlatim vencem tovariša Kristijana BOBOVNIKA in na pobudo OŠ Teritorialne obrambe Žalec tov. Janeza ŠKETA z redom dela s srebrnim vencem. Čestitamo!

V tem obdobju bo potrebno poživiti delo posameznih koordinacij in njihovih funkcij v smislu utrjevanja SOZD in enotnejšega nastopa navzven.

Delati bo potrebno bolj intenzivno v organih samoupravljanja in se boriti, da se kvaliteta samoupravljanja nenehno izboljšuje. Posebno skrb bomo posvetili programiranju dela samoupravnih organov, njihovi informiranosti in drugim nalogam, ki so pomembne za uspešno delo tako samoupravnih organov kakor tudi družbenopolitičnih organizacij v SOZD Hmezad.

Redno bomo imeli sestanke in posvetovanja z vodilnimi delavci DO in TOZD.

Tekoče bomo dopolnjevali in izpopolnjevali samoupravne akte, sprejemali nove, tekoče spremljali in urejevali problematiko s tega področja.

Razvojne naloge SOZD Hmezad so opredeljene v ustreznih srednjeročnih dokumentih, akcijskih programih, samoupravnih aktih, sklepih, konferenc komunistov v Hmezadu in drugih dokumentih.

Predsednik PO
Vlado GORIŠEK

HMEZAD

export-import, p. o., Žalec

opravlja za SOZD in združene članice zunanjetrgovinsko dejavnost:

- izvoz in uvoz blaga,
- uvoz surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov za tekoče in investicijsko vzdrževanje ter opreme,
- zastopanje tujih firm,
- posredovanje v zunanjetrgovinskem prometu;

na novo pa opravlja na domačem trgu:

- neproizvodni inženiring na področju nabave in vgradnje proizvodne opreme za potrebe živilsko predelovalne industrije, ki zajema:
- izdelovanje ekspertiz in študij investicijskih programov, predvsem pa licitacijskih elaboratov,
- nadzor nad izvajanjem del ter zagonom objekta,
- organizacijo in nadzor nad izobraževanjem kadrov,
- konsulting.

V zasebnem sektorju kmetijstva bo potrebno delati, da se potencial neprimerno bolje izkoristi kot je doslej izkoriščen. Zlasti bomo morali razvijati tržno proizvodnjo v zasebnem sektorju kmetijstva.

Ena izmed odgovornih in pomembnih nalog je sistematično delo na formiranju repercolot (že formirane v hmeljarstvu, proizvodnji brojlerjev, sadju itd.), ki bo dala tako proizvodnjo kot samoupravljanju nove dimenzije. Z reprovrigami bi tudi formirali boljše proizvodne odnose odnosno izvajati bi lahko pričeli dohodkovne odnose kot osnovne funkcije samoupravnih odnosov od proizvodnje - predelave in potrošnje.

Organizacija reprovrig zahteva dobro organizirano predelavo in trgovino.

Izdelali bomo sistem sovlaganja in povezovanja z DO v Slavoniji, SAP Vojvodini in drugje v SFRJ, tako da se bomo načrtno in dolgoročno oskrbovali z večino surovin (koruzo, sončnice, žitarice, itd.) s pomembnim deležem živine, prašičev in tudi drugimi proizvodi, ki so pomembni kot surovina za proizvodnjo in tudi za oskrbo. Vključevali se bomo s sovlaganji tudi v območja manj razvitih in nerazvitih republik in pokrajin.

ku, mlečna farma v Zalogu, farma pitancev v KZ Drava, farma brojlerjev v Žepini, Radljah itd. ter v Jati valilnica in predelava odpadkov, nova mešanica močnih krmil, izvozna klavna linija v Celjski mesni industriji, zaključena bo mlekarna v Arji vasi in sirarna v Šmarju, pristopilo se bo k izgradnji ekstraktaže zdravilnih zelišč in hmeljevine s pozkusom za izdelovanje raznih ekstraktov iz zdravilnih zelišč, po možnosti bi zaključili drugi kompleks skladiščnih in predelovalnih kapacitet za skladiščenje in dodelavo hmelja, v Kmetijstvu Ilirska Bistrica bomo pristopili k investiciji za izgradnjo farme pitancev in saniranju mlekarnice v smislu programa in izvršili še niz drugih investicij za predelavo gozdnih sadežev, izgradnjo ribnikov in raznih manjših farm v zasebnem sektorju kmetijstva.

V okviru razvojne politike se snujejo novi programi, ki so dohodkovno interesantni.

V naslednjem obdobju bo vsa skrb posvečena povečanju izvoza in zmanjšanju uvoza. Preiti bomo morali na nove kvalitete z ozirom na izvozno politiko, zlasti pa bo potrebno vso skrb posvetiti proizvodnji, posebno še kvalitetni proizvodnji.

Hmezad mora postati večji izvoznik. Naloge izvoza so opredeljene v

»HMEZAD« SO OBISKALI PREDSTAVNIKI JUGOSLOVANSKE BANKE ZA MEDNARODNO EKONOMSKO SODELOVANJE

Enajstega maja so nas obiskali predstavniki Jugoslovanske banke za mednarodno sodelovanje iz Beograda.

V omenjeno banko se je Hmezad v lanskem letu včlanil in na tej osnovi že prejel sredstva za financiranje predinvesticijskih študij v Nigeriji.

Komunisti SOZD Hmezad so imeli 22. junija problemsko konferenco

Na problemski konferenci smo obravnavali oceno realizacije nalog po sklepih in usmeritvah problemske konference ZK 16. 12. 1982 in sprejeli temelje stabilizacijskih izhodišč SOZD Hmezad za leto 1983.

V. I.

Predstavniki banke so se zanimali za stanje nigerijskih projektov. Poleg tega so podrobno pojasnili še druge možnosti financiranja izvoza s strani te banke. Banka pod zelo ugodnimi pogoji kreditira:

- naložbe v drugih državah,
- konsignacije opreme v drugih državah,
- leasing - najem jugoslovanske opreme.

V cilju pospeševanja jugoslovanskega izvoza opreme in naložb banka kreditna sredstva, ki jih daje v zgoraj omenjene namene, tudi zavaruje proti nekomercialnim (političnim) rizikom.

Poseben oddelek banke pa se bavi tudi z zbiranjem informacij o možnostih sodelovanja z drugimi državami, predvsem deželami v razvoju in te informacije posreduje svojim članicam.

Ob koncu obiska so si ogledali še farmo Zalog, Hmezad export-import, proizvodnjo drenažnih cevi v Minervi in ribogojnico. Predstavniki banke so se pohvalno izrazili o naših dosedaj izdelanih študijah, ki smo jih posredovali banki in obljubili vsestransko podporo banke pri izvoznih prizadevanjih Hmezada.

Polde Škafar, dipl. ing. agr.

Prvič so se sestali izvršilni organi DS SOZD

ENAINTRIDESETEGA MAJA SE JE SESTAL ODBOR ZA INVESTICIJE IN RAZVOJ

Pod predsedstvom tov. Skafarja je odbor razpravljaval o investicijski politiki s področja:

- nakupa zemlje, melioracije, komsacije,
- povečanje hmeljskih površin,
- obnova sadovnjakov,
- izgradnja novih hlevov za pitance in perutninarsko proizvodnjo ter farmo prašičev,
- povečanje proizvodnje rib,
- nabava kmetijske mehanizacije,
- izgradnja nove tovarne krmil, nove mlekarne, sanacija mlekarne Šmarje in mlekarne v Ilirski Bistrici,
- rekonstrukcija klavne linije,
- sanacija Hladilnice.

Odbor je obravnaval tudi investicijski plan za leto 1983., kjer je sprejel sklep, da se pri načrtovanju in izvajanju investicij v SOZD moramo omejiti v okvir lastnih in dejansko zagotavljenih sredstev.

ODBOR ZA ORGANIZACIJO, EKONOMIKO, INFORMATIKO IN ODNOSI V ZDRUŽENEM DELU SE JE SESTAL 2. JUNIJA

Odbor je obravnaval predlog programa dela delavskega sveta SOZD in sprejem predloga čistopisa Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad in Statuta SOZD Hmezad.

Nadalje je odbor obravnaval poročilo o poslovanju SOZD Hmezad v prvem trimesečju za leto 1983, obravnaval poročilo o izvajanju sanacijskega programa Hmezad DO KK Šmarje ter sprejem predloga izhodišče stabilizacijske politike SOZD Hmezad v letu 1983.

Odbor je sprejel predlog plana skupnega sklada skupne porabe. Kot osnova je upošteval Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD in Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter za povračila stroškov pri opravljanju določenih del in nalog.

V nadaljevanju je odbor sprejel predlog gospodarskega plana SOZD Hmezad za leto 1983 in sprejem predloga aneksa k srednjeročnemu planu SOZD za leto 1981-85.

Odbor je tudi obravnaval in sprejel sklep, da prevzame SOZD Hmezad pokroviteljstvo nad naslednjimi prireditvami:

- Občinski odbor rdečega križa Žalec, 30-letnica krvodajalstva,
- mladinska delovna brigada,
- dan hmeljarjev Braslovče,
- in kmečke igre na Vranskem.

ODBOR ZA PROIZVODNJO

je na svoji prvi seji 3. junija obravnaval predlog fizičnega plana proizvodnje in poročilo o realizaciji fizičnega obsega proizvodnje v prvih treh mesecih letošnjega leta. Istočasno je bila obravnavana primerjava fizične proizvodnje z istim obdobjem v lanskem letu.

Odbor je obravnaval tudi problematiko pri prodaji zaščitnih sredstev, umetnih gnojil in mineralnih dodatkov za živilo.

ODBOR ZA FINANCE IN KOMERCIALO

je na prvi seji 3. junija obravnaval izhodišča komercialne in finančne politike SOZD Hmezad, ki so izvedene iz Samoupravnih sporazumov o združitvi v SOZD. Tako naj bi bila vsa poslovna razmerja v blagovnih pretokih med članicami opredeljena v skupnih planih SOZD in posameznimi udeleženkami bilateralno. Usklajevanje vseh blagovnih pretokov se mora opraviti v okviru komercialne koordinacije SOZD, ki sodeluje tudi pri pripravi in spremljanju izvajanja skupnih planov.

Največ poudarka pa je odbor posvetil izvozni problematiki in planu izvoza, ki ga je potrebno na vsak način spoštovati in zastaviti vse sile za njegovo realizacijo.

V. I.

Svet direktorjev

Razširjena seja sveta direktorjev je 8. junija obravnavala realizacijo zaključkov zadnjih dveh sej.

Obravnavala pa je tudi čistopis samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad in Statuta SOZD Hmezad.

Največ problemov je na izvoznem področju, zato so največ razpravljali po tem zelo važnem vprašanju. Nadalje so še razpravljali o investicijskem planu SOZD Hmezad in o aneksu k samoupravnemu sporazumu o dobavi koruze od PIK Virovitica.

I. V.

SEJA SEKRETARJEV OZKS SOZD HMEZAD

Na seji, 1. junija so obravnavali poslovanje SOZD Hmezad v prvem trimesečju letos. Sekretarji so kritično obravnavali poslovanje. Prav sebestno so poudarili, da je potrebno tam, kjer imajo DO izgubo ali pa so na meji rentabilnosti, posvečati strokovnjaki v DO in SOZD več pozornosti.

Kritično so sekretarji obravnavali analizo uresničevanja zaključkov problemske konference SOZD, kjer so obravnavali probleme v medsebojnem povezovanju, povečanju nadaljnega izvoza in povečanje proizvodnje.

Na kraju so sekretarji sklenili, da naj se izvede problemska konferenca komunistov SOZD Hmezad v času med 20. in 23. junijem.

Vodlan

NOVO KOLEGIJSKO VODSTVO SOZD

Delavski svet SOZD Hmezad Žalec je na seji 9. 6. 1983 na podlagi izvedenega razpisa v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD ter statuta SOZD imenoval predsednika in podpredsednike kolegijskega poslovnega organa - POSLOVODNEGA ODBORA, ki bo vnaprej vodil in zastopal SOZD.

Poslovodni odbor sestavljajo predsednik in šest podpredsednikov s tem, da podpredsednik za področje financ zaenkrat še ni bil imenovan.

Kolegijski poslovodni organ sestavljajo:

Vlado GORIŠEK, predsednik poslovodnega odbora

rojen 1930. leta, dipl. kmetijski inženir iz Žalca, doslej je opravljal dolžnost glavnega direktorja SOZD Hmezad Žalec. V SOZD Hmezad je zaposlen od 1981. leta, prej pa je opravljal profesionalno odgovorne družbene in politične dolžnosti, med drugim je bil od 1974-1980 predsednik skupščine občine Žalec. Je aktiven družbeni in politični delavec v občinskem, regijskem, republiškem in zveznem merilu.

Jože BREŽNIK, podpredsednik poslovodnega odbora za področje proizvodnje

rojen 1937. leta, dipl. kmetijski inženir iz Arje vasi, doslej opravljal dolžnost pomočnika gl. direktorja za proizvodnjo. Od 1962. leta dalje je zaposlen na področju kmetijske dejavnosti, od tega razen krajšega službovanja v Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec vseskozi v SOZD Hmezadu oziroma njegovih pravnih prednikih. Je aktiven družbenopolitični delavec v organizaciji ZK, v gospodarski zbornici ter v samoupravnih organih SOZD.

Jože JANŠE, podpredsednik poslovodnega odbora za področje razvoja in investicij

rojen 1934. leta, dipl. ekonomist iz Žalca, doslej je opravljal dolžnost pomočnika glavnega direktorja za področje razvoja in investicij. Vseskozi od leta 1962. je zaposlen v SOZD Hmezad Žalec na različnih delovnih dolžnostih v DO Strojna, Interni banki ter delovni skupnosti Skupnih služb SOZD. Je aktiven družbenopolitični delavec v organizaciji SZDL, gospodarski zbornici, v samoupravnih interesnih skupnostih ter od pričetka gradnje nove mlekarne v Arji vasi v vseh strokovnih odborih, ki delujejo na tem področju.

Jože ČETINA, podpredsednik poslovodnega odbora za področje ekonomike, organizacije in poslovne informatike

rojen 1941. leta, dipl. kmetijski inženir iz Sp. Grušovelj pri Šempetru, doslej je opravljal dolžnost pomočnika glavnega direktorja za področje ekonomike, organizacije in poslovne informatike.

Od 1965. leta dalje je zaposlen v SOZD Hmezad oz. pravnih prednikih, predvsem na področju razvoja, ekonomike in organizacije. Je aktiven družbenopolitični delavec predvsem na področju delegatskega sistema v občinski skupščini ter skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Vinko JANIČ, podpredsednik poslovodnega odbora za področje komerciale

rojen 1931. leta, ing. organizacije dela iz Šempetra, doslej je opravljal dolžnost v. d. pomočnik glavnega direktorja za področje komerciale. Od 1959. leta dalje je zaposlen v kmetijstvu, kjer je v raznih organizacijah opravljal vodilna in vodstvena dela. Je vseskozi aktiven družbeni in politični delavec v krajevem, občinskem, regijskem in republiškem merilu, zlasti v organih krajevnih skupnosti, v organizaciji ZK ter organizaciji sindikata.

Stanislav KOŠENINA, podpredsednik poslovodnega odbora za področje odnosov v združenem delu

rojen 1950. leta, dipl. pravnik s pravosodnim izpitom iz Žalca, doslej je opravljal dolžnost v. d. pomočnik glavnega direktorja za področje odnosov v združenem delu. Od 1974. leta dalje je zaposlen v SOZD Hmezad Žalec, kjer je opravljal dolžnosti na pravnem področju. Je aktiven družbeni in politični delavec predvsem v občinski organizaciji ZK, v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine ter v nekaterih organih OS, opravlja pa tudi dolžnost neprofesionalnega predsednika senata pri Sodišču združenega dela Celje.

POSLOVNI ODBOR SOZD HMEZAD V JATI

Poslovni odbor sozd Hmezad s predsednikom PO Vladom Goriškom je dne 13. 6. 1983 obiskal svojo delovno organizacijo Jata Ljubljana.

Na razgovorih so se člani poslovnega odbora in najvišji predstavniki Jate dogovorili o temelj-

Delavski svet SOZD Hmezad se je drugič sestal dne 9. junija

Obraunal in sprejel je program dela delavskega sveta in poslovnika.

Sprejel je čistopis samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad in Statuta SOZD Hmezad. Omenjeni čistopis je v glasilu »Hmeljar«.

Obraunal in sprejel je gospodarski plan in izhodišča stabilizacijske politike SOZD Hmezad za leto s naslednjimi zaključki:

Plan je naravn stabilizacijski.

DO in TOZD se zavezujejo, da bodo količinski obseg proizvodnje izvedli. Zato bodo na področju proizvodnje:

- kooperacijsko proizvodnjo postavili na trdnejše odnose sovlaganja oz. konverzijske proizvodnje;
- v reprovigah uvedli dohodkovne odnose, zlasti na področju proizvodnje govejega in svinjskega mesa, mleka ter perutninarstva;

- izvedli tehnološke izboljšave na področju proizvodnje več in kvalitetnejše živinske krme ter kvalitetnejšega pravila hmelja in sadja;
- v proizvodnji močnih krmil bodo izpeljali zanesljivo dobavo kvalitetne krme v potrebnih količinah, pri tem po uporabi takšne rešitve, ki bodo kompenzirale omejene zmogljivosti;
- v predelavi mesa in mleka bodo izvedli rekonstrukcijo oz. predstavitev v takem času in rokih, da bodo izgube v proizvodnji čim manjše;

- v industrijski dejavnosti bodo poglobili medsebojne odnose in uskladjali delo med ST, Mi, KKŠ in obrtno kooperacijo v taki smeri, da bodo zmogljivosti polno izkoriščene in da se bodo programi dopolnjevali v celotno ponudbo;
- v trgovski dejavnosti je nujna povezava nabave trgovskega blaga na enem mestu, saj bo le na tak način možno doseči najugodnejše kondicije;

- v gostinski dejavnosti bodo storitve kvalitetne, urejali bodo nove oblike ponudbe.
- Nizka izkoriščenost zmogljivosti je pereč problem v večini DO, zato je nujno povečati proizvodnjo na obstoječih zmogljivostih;

- v DO, kjer ne povečujejo proizvodnje (KŽ, VT in GT) je nujno opredeliti razvojne usmeritve;
- izpeljati bomo morali oskrbne in prodajne tokove preko nosilcev dejavnosti, kot so opredeljeni v Samoupravnem sporazumu o temeljih plana Hmezada.

Na področju izvoza je nujno v proizvodnji zagotoviti potrebno kvaliteto, obseg in takšne stroške, da bo izvoz tudi dohodkovno zanimiv. Ker obseg izvoza ob sedanjih družbenih predpisih, zlasti narekuje potrebe po uvoženem repromaterialu in rezervnih delih, moramo izvoz organizirati bolje v okviru EI in dolgoročno začrtati izvozno proizvod-

nih usmeritvah skupne poslovne politike na področju skupnega nastopanja, nadaljnega razvoja, večanja izvoza in tekočih zadev.

Po končanih razgovorih je bil ogled nove in moderne klavne linije Jate za piščance.

no usmeritev. Planirane količine izvoza in izvozni devizni učinki so prvenstveno obveza DO in EI.

Zaposlenost (število delavcev) ne bomo povečevali, kljub temu, da iz plana izhaja povečanje, kar je rezultat planiranja po modelih.

Zagotoviti »sistem (prožnost)« naravnavanja proizvodnih in poslovnih usmeritev glede na predvidene ukrepe s strani družbeno-političnih skupnosti (država) – vskladiti tako, da bo plan izveden.

Na področju kadrovanja bomo dosledno izvajali vsklajenost kadrovske politike s proizvodnimi potrebami in razvojnimi načrti Hmezada.

Absolutna je obveza realizacije izvoznega plana. Dogovorimo se, da pri neizpolnjevanju izvoznih obveznosti članicam ne bodo pokrite devizne potrebe.

Prekoračitve nastale pri omejenih stroških za potovanje v tujino, reprezentanco in ekonomsko propagando v DO, ki so nosilci dejavnosti in SS OZD, bomo usklajevali na ravni SOZD.

Obveza obdržati enako stopnjo ekonomičnosti. Zato bomo zmanjšali v prvi vrsti materialne stroške (modeliranje, priprava proizvodnje, ukrepi za štednjo, akcija, omejeno in planirano investicijsko vzdrževanje).

Razmerja v delitvi dohodka in OD so za global Hmezada kot celoto vsklajena. To je tudi osnova za izpolnjevanje DD. Članice se znotraj SOZD zavezujejo za izpolnjevanje planskih razmerij.

Planirani OD za leto 1983 so na nivoju SOZD usklajeni z rastjo dohodka. Neusklajeno rast OD planirajo zlasti KŽ, SM, VT, ČZ, KZSB, Jata, CMI, CM ter GT. Glede na izredno nizke osebne dohodke v nekaterih DO (npr. KKŠ, KIB, GT, SS) bo potrebno te osebne dohodke v le-teh hitreje poviševati, da bodo dosegli povprečno raven OD v SOZD. Novo priključene organizacije združenega dela pa se bodo morale prav tako vskladiti z ravnijo OD v SOZD. Prikazana dovoljena rast osebnih dohodkov je prikazana na podlagi naslednjih kazalcev uspešnosti poslovanja:

- rasti konvertibilnega izvoza,
- rasti produktivnosti,
- rasti ekonomičnosti in
- rasti dohodka.

Upoštevan pa ni bil peti kazalec uspešnosti poslovanja – rentabilnost, ker niso znana povprečno porabljena planska poslovna sredstva. Na osnovi ugotovljenih odstopanj v posameznih DO delavski svet SOZD Hmezad dopušča, da se vsklajenost z DD ugotavlja na nivoju SOZD.

Delovna organizacija	Planirana rast OD	Dovoljena rast OD
KŽ	9	6,04
KKŠ	16	25,84
KIB	9	11,8
KZD	9	9,28
SM	14	6,4
VT	15	8,8
KZSD	17	17,0
ČZ	299	29,8
KZSB	26	10,6
Jata	18	12,0
CMI	15	13,24
CM	18	14,59
EI	17	20,9
ST	13	20,75
MI	12	12,9
GT	24	16,25
NT	10	9,76
SS	22	14,74
IB	28	14,74
SOZD	14,55	14,74

Planirane osebne dohodke načeloma ne bomo preseglj, razen v primerih, da povečujemo količinski obseg v primerjavi s planom oziroma DO proti planu.

Na področju gospodarjenja s finančnimi sredstvi je nujno disciplinirano izvajati vse ukrepe sprejete s planom, potrošnje in oskrbe s finančnimi sredstvi, saj zadolženost in cena kapitala zajema dohodek že s 13 %, kar pa v posameznih DO (KKŠ, NT, CM) že potiska poslovanje v izgubo.

Investicijska poraba se bo zmanjševala na ta način, da se bodo projekti, ki so v prioritetah SaS o temeljih plana razvoja 1981–1985 ter imajo 100 % pokritje virov.

Samoupravni sistem bomo dograjevali s:

- kvalitetnim in efikasnim samoupravnim odločanjem na vseh ravneh Hmezada;
- z optimalno strukturo samoupravnih organov ter z opredeljeno delitvijo dela;
- s povezanostjo samoupravnih družbenopolitičnih in strokovnih mehanizmov in odločitev.

Ker pričakujemo v letu 1983 bistveno težje pogoje poslovanja, morajo službe v OZD zagotoviti tekoče spremljanje plana, istočasno pa tudi sproti dajati dodatne predloge ukrepov za doseganje planskih poročev.

Obraunal in sprejel je poročilo o poslovanju SOZD Hmezad v prvem tromesečju v letu 1983 s sledečimi zaključki:

V vseh DO in TOZD je potrebno kritično preanalizirati stanje po rezultatih poslovanja v prvem tromesečju 1983 s posebnim poudarkom na analizo iskoriščenosti kapacitet. Napeti vse sile za povečanje izvoza in fizične proizvodnje.

(Nadaljevanje na 5. strani)

OBISKI

Na obisku v SOZD Hmezad je bil direktor FAO za Jugoslavijo Hristo Hristomanov, ki je istočasno tudi predsednik Komiteja za kmetijstvo SR Makedonije. Poleg njega sta bila tudi pomočnik predsednika zveznega Komiteja za kmetijstvo dr. Franček Pajenk in predsednik Komiteja za kmetijstvo SR Slovenije Milan Knežević.

Razgovori so potekali o vključevanju SOZD Hmezad v gospodarstvo DVR (Afrike in Azije) ter o drugih nalogah na področju mednarodnega sodelovanja, povezovanja in trgovanja. Gostje so predlagali, da se naj Hmezad z ozirom na dolgoletne izkušnje na področju mednarodne menjave in usposobljene kadre, čim bolj vključuje v mednarodne gospodarske tokove. S strani FAO bo posredovan ustrezen program posameznih dežel.

Tov. Hristo Hristomanov je tudi predlagal, da bi se naj Hmezad čim bolj povezoval s kmetijstvom v SR Makedoniji, posebno še na področju izvoza in še nekaterih drugih področjih sodelovanja, ki bi bila zanimiva tako za Hmezad kot za ustrezne OZD kmetijske dejavnosti iz SR Makedonije. Povdarjeno je bilo, da bi se morale slovenske OZD medsebojno bolj povezovati in tudi v OZD iz širšega jugoslovanskega prostora ter čim bolj enotno nastopati na zunanjem tržišču.

Gostje so bili z informacijami s strani predstavnikov SOZD Hmezad zelo zadovoljni, po razgovorih pa so si s terase Hmezad export-importa ogledali panorama Savinjske doline.

SOZD Hmezad sta obiskala predsednik skupščine SO Celje tov. Edvard Stepišnik in predsednik izvršnega sveta SO Celje tov. Zvone Hudej in si ogledala farmi v Zalogu in Podlogu, vzrejališče telic na Žovneku, gradbišče nove mlekarne in hmeljišča v Savinjski dolini. Med drugim je bil na razgovoru dogovorjen termin pričetka gradnje farme v Žepini, za katero bi položili temeljni kamen 18. julija ob prazniku občine Celje. Gosta sta Hmezadu izrekla priznanje za prizadevanja in dosežke na področju družbene kmetijske proizvodnje, zlasti za napore, ki jih vlaga v povečanje proizvodnje mleka in mesa.

Sodelavec Zavoda SRS za produktivnost dela tov. Mirko Vlasak je imel s člani poslovnega odbora SOZD Hmezad zaključen razgovor o delu na II. fazi organizacijske konsolidacije SOZD Hmezad. Podal je zaključno poročilo z razvojnimi izhodišči delovanja SOZD Hmezad na fizični rasti in širjenju, kakovostni rasti, notranji homogenizaciji, notranjemu transferu kvalitet, združevanju interesov, izkoriščanju sinergije in forsiranju kvalitetnih programov ter ostalimi možnostmi, ki zagotavljajo standard in socialno varnost zaposlenih.

Dopolnili smo letošnji plan

UPOŠTEVATI MORAMO LASTNE MOŽNOSTI
EKONOMSKE MOČI IN SE ČIM MANJ
ZANAŠATI NA DRUŽBO TER PARTNERJE

Delavski svet SOZD Hmezad je dne 9. 6. 1983 sprejel popravljen zbirni plan SOZD Hmezada za leto 1983.

Večina temeljnih in delovnih organizacij, združenih v SOZD, je po sprejetju zaključnega računa izvedla in sprejela popravke planov.

Ti popravki vključujejo: spremembe cen nekaterih proizvodov, usklajen izvojni in uvojni plan, valorizacijo osnovnih sredstev, nove obrestne mere, popravke fizičnega obsega, uskladitev z družbenim dogovorom o delitvi dohodka, plana na novo združenih delovnih organizacij Jate in Čebelarke zadruge Ljubljana ob znanih rezultatih in zaključnih računov za leto 1982. Zbirni plan SOZD v primerjavi z dosežki v letu 1982 izkazuje naslednje stopnje rasti:

- obseg poslovanja	+ 13 %
- zaposlenost	+ 4 %
- proizvodnost	+ 9 %
- ekonomičnost	- 2 %
- celotni prihodek	+ 37 %
- udeležba izvoza v celotnem prihodku	+ 14 %
- dohodek	+ 23 %

- osebni dohodki + 15 %
- ostanek čistega dohodka + 48 %

V kazalcih proizvodnje, zaposlovanja in proizvodnosti je plan smelo postavljen. Polno pesimizma in rezerv je v planiranih porabljenih sredstvih, zato je ekonomičnost manjša. Osebnih dohodkov smo skušali spraviti v okviru družbenega dogovora (v katerega nespremenjenost nismo verjeli) računajoč, da bo možno ob velikem zviševanju življenjskih stroškov in dovolj dobrem rezultatu le-te še povečati. Nizek ostanek čistega dohodka je posledica nezaupanja in dvomov v ureditev realnih cenovnih razmerij in družbenih obveznosti, je torej posledica nizkega dohodka in čistega dohodka. To so značilnosti letošnjega planiranja, katerim barvo in jakost daje nestabilnost našega gospodarskega sistema.

(Nadaljevanje s 4. strani)

Preanalizirati je vse probleme, ki se pojavljajo v okviru DO in na nivoju SOZD:

Poslovne odnose med DO in SOZD; za delovanje sistema je najti nekatere oblike združevanja sredstev in izpeljati širško platformo solidarnosti,

blagovne tokove moramo v čim večji meri prekanalizirati skozi Hmezad;

izdelati primerjalno analizo vlaganj v živinorejsko proizvodnjo z ugotovitvijo ekonomskih učinkov.

Delavski svet je tudi imenoval predsednika in 5 podpredsednikov kolegijskega poslovodnega organa SOZD.

Imenovanja veljajo od 9. junija dalje za dobo 4 let.

Obraunal in sprejel je investicijski plan za leto 1983.

Investicije so predvidene v naslednje namene:

	(v mio din)
Zemljišča	9.949
gradbeni objekti	1.073.052
oprema	301.621
nasadi	131.250
živina	14.500
Skupna predračunska vrednost investicij je	1.530.072

Sprejel je aneks k Samoupravnemu sporazumu o dobavi koruze s PIK Virovitica s sledečim zaključkom:

S poljoprivrednim industrijskim kombinatom Virovitica je bil podpisan aneks k samoupravnemu sporazumu o združitvi sredstev v znesku 5.243.000.- din za pridobitev koruze, kar predstavlja vrednost drenažnega materiala, ki ga je Hmezad dobavil PIK za urejanje zemljiških površin. Pogoji sovlaganja so 5 let po 14 % obrestni meri. Anuitete so letne.

Sprejel je program izdajanja glasila »Hmeljar« po mesecih v letu 1983.

Sprejel sklep in pooblastilo o odločanju o uporabi sredstev skupnega sklada skupne porabe odbor za ekonomiko, organizacijo, informatiko in odnose v združenem delu na osnovi sprejetega plana združevanja v sklad skupne porabe.

Sprejel je predlog plana skupnega sklada skupne porabe. Kot osnova se upošteva Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD in Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter za povračila stroškov pri opravljanju določenih del in nalog. Za izvajanje plana za leto 1983. se upoštevajo sredstva sklada skupne porabe, ki so bila formirana za ZR pri članicah. Manjkajoča sredstva, ki so potrebna za izvedbo plana, se pridobijo iz sklada skupne porabe DO dodatno, kot začasno premostitev (posojilo) V letu 1984 se ta sredstva poračunajo v okviru novih potreb skupnega sklada.

Zaradi porasta cen naftnih derivatov v mesecu aprilu, je delavski svet sprejel sklep o povečanju kilometrine. Višina kilometrine je 9,85 din za km. Velja od 1. 6. dalje.

Sprejel je sklep za odločanje o uporabi združenih sredstev za izobraževanje, o dodeljevanju štipendij in določanje statusa izrednih študentov, s katerim se pooblašča odbor za organizacijo, ekonomiko, informatiko in odnose v združenem delu na osnovi sprejetega plana združenih sredstev za izobraževanje SOZD Hmezad.

Sprejel je sklep o pokroviteljstvu SOZD Hmezad za pokroviteljstvo humanitarnih prireditvev.

V. I.

Globalne cilje ekonomske rasti Hmezada bomo uresničili le z najbolj smotno in učinkovito izrabo vseh materialnih, kadrovskih in naravnih virov.

(smernice za plan 1983)

Količinski obseg proizvodnje po dejavnosti je naslednji:

Pomembnejši proizvodi	Enota mere	Planirana količina	Indeks P83:R82
Pšenica	ton	2.543	127
Sladkorna pesa	ton	2.280	190
Šampinjoni	ton	350	285
Jabolka namizna	ton	5.164	64
Med	ton	34	227
Hmelj. proizvodnja	ton	3.162	102
dodelava	ton	3.950	96
Močna krmila	ton	30.000	98
Mleko proizvodnja	1000 l	32.726	116
predelava	1000 l	45.567	114
Govedo proizvodnja	ton ž. t.	5.759	114
Prašiči proizvodnja	ton ž. t.	908	172
Predelava mesa (sveže in mesni proizvodi)	ton	8.947	122
Valilna jajca	1000 kom.	15.732	53
Enodnevni piščanci	1000 kom.	12.737	103
Brojlerji	ton ž. t.	9.548	110
Predelava perutninskega mesa	ton	9.154	105
Jajca konzumna	1000 kom.	53.723	119
Ribe	ton	50	116
Gostinske storitve	1000 obr.	2.129	100
Mehanične storitve	1000 ur	145,2	109
Storitve montaže	1000 din	88.000	352
Kmetijski stroji	kom.	5.061	120
Plastične cevi	ton	4.454	124
Promet trgovin	milijon din	5.780	120

Razhajanje med količinami v proizvodnji in predelavi izhaja iz tokov blaga, ki iz proizvodnje v delovnih organizacijah Hmezada tečejo v predelavo drugih področij in iz drugih delovnih organizacij v predelavo v Hmezadu. Tako proizvodnja odda 16 % mleka v mlekarino Maribor, Celjska mlekarina pa pridobi 44 % vseh količin mleka oziroma proizvodnje izven SOZD; goveda žive teže proizvedena v SOZD gre 22 % v druge klavnice, CMI pa izven SOZD pridobi približno 70 % surovin; brojlerjev iz proizvodnje Hmezada odteče 39 %, Jata pa pridobi izven Hmezada 34 % surovin. Blagovnih tokov v teh zaprtih reprodukcijskih še s planom nismo uredili.

Oskrbne in prodajne tokove bomo morali izpeljati preko nosilcev dejavnosti.

(SaS o temeljih plana)

Zasluge iščemo v Hmezadu med delovnimi organizacijami, a ne izven.

Vrednostni plan predvideva v 1983. letu:

Celotnega prihodka	20.411 milijonov din
od tega v izvozu	1.168 milijonov din
amortizacije	440 milijonov din
porabljenih sredstev	17.691 milijonov din
dohodka	2.720 milijonov din
čistega dohodka	1.651 milijonov din
osebni dohodkov	1.083 milijonov din
ostanka čistega dohodka	567 milijonov din

37 % večji celotni prihodek kot je bil dosežen v letu 1982 je omogočil 13 % večji obseg in povprečno 20 % višje cene. V strukturi celotnega prihodka je 71 % planirana iz naslova prometa izven organizacij SOZD, le 29 % pa med TO in DO, združenimi v SOZD.

Ekonomski odnosi morajo temeljiti na dohodkovni povezavi.

Dohodkovne odnose moramo vpeljati v vse reprodukcijske verige.

(Nešetokrat sprejet a neuresničen sklep)

Plansko razmerje med prihodki od proizvodov in storitev ter prihodki od prodaje blaga je za 5 % ugodnejši kot je bilo doseženo v preteklem letu, s čemer uresničujemo določila SaS o temeljih plana.

Plan predvideva hitrejšo rast porabljenih sredstev kot celotnega prihodka za dve indeksni točki. Takšno stanje pa znižuje ekonomičnost za 2 %, dohodek pa za 11 %.

Obveznosti iz dohodka v planu beležijo umirjanje. Plan izkazuje znižanje deleža vseh obveznosti od 28,2 % v letu

1982 na 16,9 %, le obveznosti za obresti so v porastu od 12,4 % na 13,3 %, in še to nizko povečanje je vprašljivo.

Predvideno je 15 % povečanje sredstev za osebne dohodke. Takšno povečanje je usklajeno z osnovami družbenega dogovora. Realizirane osnove bodo pogojevale dejansko rast osebnih dohodkov. Predviden porast osebnega dohodka na delavca je 10 %, pri čemer je planiran realni padec osebnih dohodkov 10 %. Takšen realni padec je pričakovati tudi, če bodo osnove DD dovoljevale višjo realizacijo.

Navzlic počasnejši rasti, nato pa tudi stagnaciji gospodarske dejavnosti in znižanju življenjske ravni prebivalstva spričo vitalnosti našega samoupravnega družbenega sistema smo ohranili družbeno politično stabilnost.

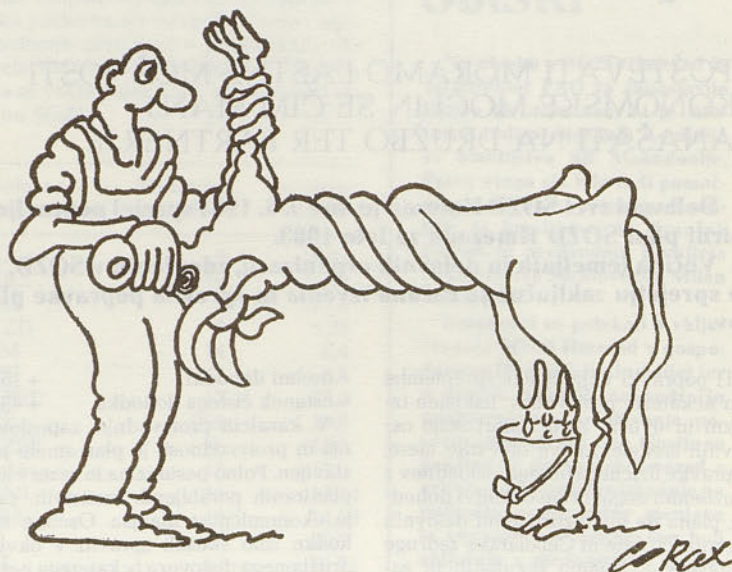
(ugotovitev ZIS 31. maja 1983)

Planiran ostanek čistega dohodka je za 48 % večji od ustvarjenega v letu 1982. To povečanje pa ob prisotni inflaciji ne zagotavlja realnega napredka, še manj pa zagotavlja prepotrebna sredstva za poslovanje v prihodnje.

Nekateri planirani kazalci uspešnosti so naslednji:

GOSPODARSKI TRENUTEK

KAZALCI USPEŠNOSTI V PRIMERJAVI Z LETOM 1982

Zap. št.	Organizacijske enote	Povečanje fizičnega obsega v %	Povečanje zaposlovanja v %	Povečanje proizvodnosti v %	Povečanje ekonomičnosti v %	v 1000 din	Dohodek na delavca		Povprečni BOD na delavca		Ostanek čistega doh. na delavca	
							ind. P83:R82	din	ind. P83:R82	v 1000 din	ind. P83:R82	din
1.	Kmetijstvo Žalec	-	1	-1	-5	858	110	25.362	106	225	10	
2.	Kmetijski kombinat Šmarje	46	5	41	-2	614	132	17.743	100	26	-	
3.	Kmetijstvo Ilir. Bistrica	5	1	4	+1	507	132	17.861	107	67	44	
4.	KZ Drava Radlje	6	2	4	-1	551	120	21.312	107	75	14	
5.	Sadjarstvo Mirošan	5	5	0	-6	794	119	23.148	110	134	20	
6.	Vrtnarstvo Celje	3	-1	4	0	487	124	22.980	115	124	15	
7.	KZ »Savinjska dolina« Žalec	9	0	9	0	1.263	128	28.224	118	320	11	
8.	Čebelarstva zadruga Petrovče	100	8	enkrat	-23	482	309	21.000	184	86		
9.	KZ Slov. Bistrica	11	9	2	0	842	131	22.663	116	218	152	
10.	Celjska mesna industrija	25	4	21	-2	522	116	19.852	110	39	125	
11.	JATA Zalog	8	3	5	-2	810	124	24.493	115	292	154	
12.	Celjske mlekarnice Celje	13	1	12	-2	455	120	18.585	117	44	-	
13.	Hmezad Export-import	7	4	3	-7	752	113	22.285	112	310	112	
14.	Strojna Žalec	38	7	31	-1	659	120	21.948	105	161	159	
15.	Minerva Zabukovica	24	2	22	-5	640	114	20.955	109	233	118	
16.	Gostinstvo-turizem	3	3	0	+1	396	122	17.005	121	56	-	
17.	Notranja trgovina	17	12	5	0	953	108	21.950	98	127	163	
18.	Skupne službe SOZD		17			442	102	27.728	104			
19.	Interna banka		11			444	118	27.329	115			
SKUPAJ SOZD:		13	4	9	-2	678	118	22.520	110	142	142	

Ti kazalci primerjalno prikazujejo planirano stanje poslovanja po delovnih organizacijah, ki ob različnih pogojih in z različno prizadevnostjo dosega-jo različne rezultate.

D. M.

Med zdravilnimi zelišči na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Zunanja in notranja dela v novi mlekarni v Arji vasi lepo napredujejo. Montirali so že tudi reklamni napis, a premajhnega.

Okoli Žovneka zori pšenica.

Hmezad export-import

Delovna organizacija Hmezad export-import je enovita delovna organizacija v sestavu SOZD Hmezad. Kolektiv šteje okoli 95 članov, ki uresničujejo svoje pravice posredno in enakopravno v samoupravni organiziranosti združenega dela.

Naša dejavnost je zunanja trgovina in smo tudi v tem smislu organizirani po DE in dejavnostih:

DE zunanja trgovina

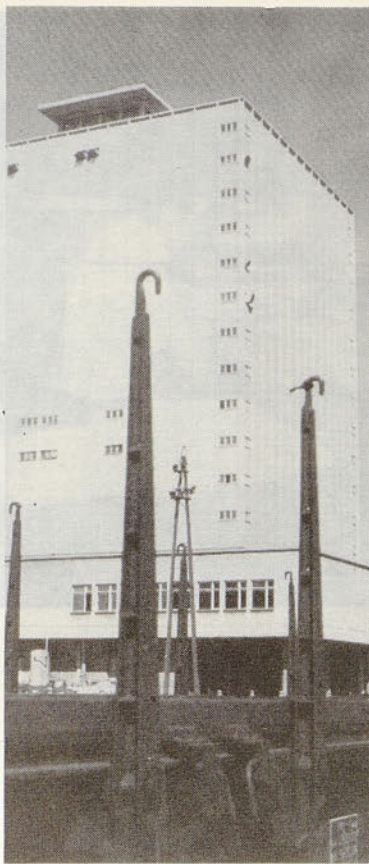
I. oddelek:
– hmelj in hmeljski proizvodi,
– ostali kmetijsko-živilski proizvodi.

II. oddelek:
– kmetijska mehanizacija,
– surovine – repromaterial,
– stroji – investicijska oprema,
– rezervni deli,
– zastopstva in konsignacija.

Po določitih samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega »Hmezad« je naša DO določena za izvajanje zunanje-trgovinske dejavnosti, kateri podpisnice poverjajo tozadevna dela. Poleg del za članice SOZD opravlja Hmezad export-import v okviru registracije tudi ostala externa zunanja trgovinska dela in usluge drugim gospodarskim organizacijam.

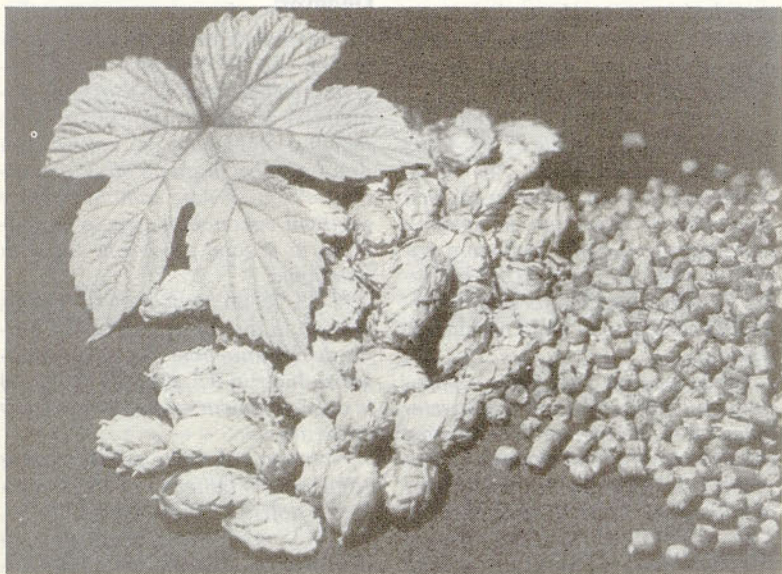
Okoli 80 % celotne dejavnosti zajema sodelovanje v reproceloti na osnovi dohodkovnih odnosov, 90 % vsega prometa pa je pokritega s samoupravnimi sporazumi o upravljanju zunanje-trgovinskega prometa. Prav tako izpolnjujemo določila o višini obveznega zunanje-trgovinskega prometa ter tako izpolnjujemo vse pogoje za opravljanje tovrstnih del.

Še vedno je hmelj naša osnovna dejavnost in zajema okoli 80 % ustvarjenega prometa. Z njim si je slo-

DO HMEZAD export-import

Ostali kmetijsko živilski proizvodi s katerimi se vključujemo v mednarodno blagovno menjavo so: sadje, sadike, jagode, polži, gobe, pivo, sokovi, med, meso, zdravilna zelišča itd. Nekateri teh proizvodov so določena tržišča že osvojili, večina od njih pa si šele utira pot. To področje dela je eno najtežjih, ker zahteva od kadra zelo širok profil znanja, na drugi strani pa je frekvenca prometa še relativno mala. Poleg tega je kvaliteta blaga in kvaniteta odvisna od niza vremenskih činiteljev in je zelo težko ob relativno malih količinah obdržati kontinuiteto dobav na zunanjem trgu. Prizadevanja za povečanje izvoza so prav na tem področju največja. Poleg povečanja in usposobitev zunanjetrgovinskega kadra so na tem področju potrebne naložbe za hladilniške kapacitete v dodelavo in predelavo itd., skratka tudi končna priprava blaga bi morala preiti v roke izvoznika, ne pa kot trenutno, opravljamo le pasiv-

Hmelj

DE Hmeljarna

– prevzem, dodelava in predelava hmelja,
– pomožne delavnice,
– menza.

DE inženiring

– izvajanje inženiring uslug za prehrabeno industrijo,
– zastopanje inozemskih firm s tega področja,
– izdelava tehnično-tehnoloških projektov in projektov avtomatizacije,
– obdelava trga in razvoj.

Splošne službe

– splošni oddelek
– ekonomsko-računski sektor,
– pomožne dejavnosti (avtopark, snažilke itd.).

vensko hmeljarstvo ustvarilo pomembno pozicijo na svetovnem tržišču. Absorpcijska sposobnost domačega trga je za okoli 30 % letne proizvodnje, med tem ko išče 70 % količin plasma na tujem trgu. Naši pomembni kupci hmelja so: ZDA – JAPONSKA – ANGLIJA – ZR NEMČIJA – AVSTRIJA – ŠVIČA itd., in je tako vsa prodaja usmerjena na zapadna konvertibilna tržišča. Na inozemska tržišča se prodaja do 80 % količin v večletnih predprodajah, odvisno od tendenc na vzpon ali padec cen, ostanek količin pa so spet prodaje po vsakokratnih dnevniških cenah. Vsa tržišča, tudi domača, so iz leta v leto zahtevnejša in zato gredo prizadevanja slovenske hmeljarske poslovne skupnosti zaboljšanje kvalitete in potrebnega sortnega sestava, ki ga zahteva tržišče.

no vlogo izvoznega servisa in je kvaliteta blaga in dobava v celoti odvisna od proizvajalca.

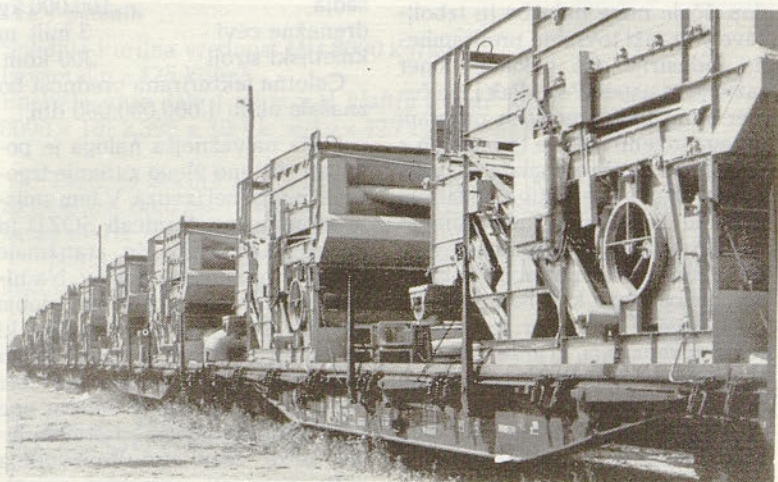
Zunanje trgovinsko poslovanje na področju kmetijske mehanizacije – repromateriala, investicijske opreme in konsignacije, kjer je delež uvoza relativno visok, je uspeh v veliki meri pogojen z deviznim deležem članic za potrebe uvoza. Seveda tudi tu gre za povečanje izvoza in le za nujen uvoz, ki je potreben za nemoteno poslovanje SOZD. V internem zunanje-trgovinskem prometu na tem sektorju dobivata pomembno vlogo Minerva z izvozom nad 3 milijone metrov drenažnih cevi in Strojna s kmetijsko mehanizacijo. Tudi ta oddelek poleg osnovne naloge, ki mu je delo s članicami, opravlja zunanje-trgovinsko dejavnost za gospodarske organizacije izven SOZD na podlagi samoupravnih sporazumov ali posredniških pogodb. Čeprav je prizadevanje za čim manjši uvoz, je vendar na tem področju precej dela glede uvoza surovin, repromateriala, investicijske opreme in rezervnih delov zaradi kompliciranih proceduralnih postopkov.

Zastopanje tujih firm sega na področja agroživilske branže in je osnovni pomen spoznavanje novih strojev in osvajanje tehnologij ter uvoz sklopov, ki se doma ne proizvajajo. Trenutno imamo zastopstva za:

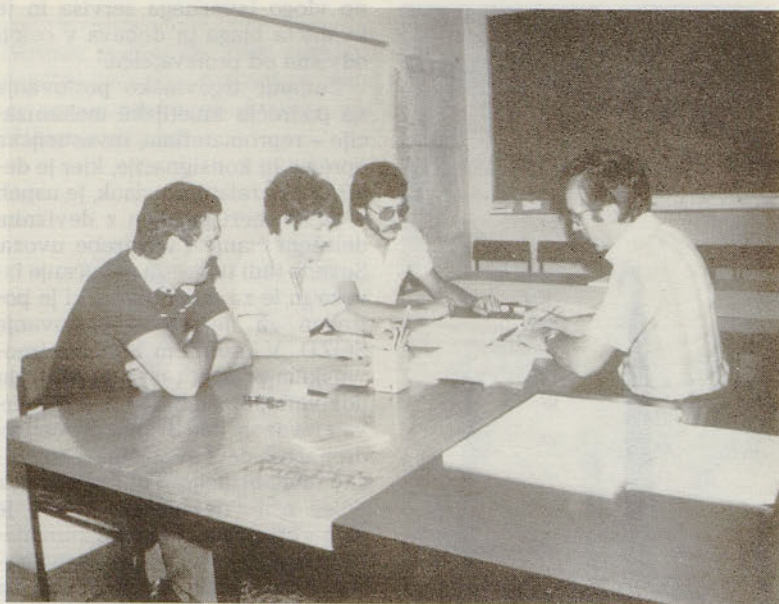
– hmeljske škropilnice – Mayers,
– silo freze – Vogel & Noot,
– silažni kombajni – nakladalke – Pöttinger,
– mulčarji – Willibald,
– plašilci – Dabehausen,
– reduktorji za traktorje – Co-mer,
– kardani – By-Py,
– hidravlike – Casapo itd.

Oddelek inženiringa je postal v tem letu nova organizacijska enota naše DO za izvajanje inženiring uslug na področju prehrabene industrije predvsem tekočin (mleko, vino, sokovi, olja itd.) Idejo za osnovanje tega je do neke mere dala gradnja nove mlekarnice in posli, ki jih je morala v zvezi s tem opravljati tudi naša delovna organizacija. Poleg tega so okoliščine, da mislimo prevzeti zastopstvo ameriške firme Ex-Cell-o Corporation

(Nadaljevanje na 8. strani)

Obiralni stroji za hmelj SO Strojne Žalec

KAKO DALEČ SMO PRI IZDELAVI IDEJNEGA PROJEKTA POSLOVNO INFORMACIJSKEGA SISTEMA

Delovna skupina za izdelavo idejnega projekta poslovno informacijskega sistema, v kateri sodelujejo tov. Ivo Kop, Vojko Žagar, Breda Stermecki in Zoran Kriker je v začetku junija zaključila prvo fazo. Obiskala je vse Hmezadove delovne organizacije in tam, kjer se odvijajo poslovni procesi, naredila posnetek stanja. Pri odgovornih za poslovanje je zbrala predloge, potrebe in želje s področja poslovnega informiranja. Delo je potekalo po načrtu, za kar se lahko zahvalimo tudi dobremu sodelovanju delavcev na DO.

Skupina je že pristopila k drugi fazi izdelave. Ta zajema predvsem grupiranje in strukturiranje poslovnega procesa do najosnovnejših elementov ter izdelavo zasnove predlogov rešitev.

Ocenjujemo, da je opravljena dobra tretjina dela in sodimo, da bo načrt pripravljen v dogovorjenem roku.

T. G.

(Nadaljevanje s 7. strani)

s PURE-PAK sistemom in briga za preskrbo tovrstne embalaže za mlekarno SOZD botrovale osnovanje tega oddelka. Kratek obstoj je pokazal, da bo na tem področju precej dela tako na obdelavi tržišč, izdelavi ponudb, projektiranju, izvedbi, spuščanju v pogon, šolanju kadrov, servisiranju, organiziranju kooperacijske proizvodnje in uvajanju avtomatizacije. Velikost in širjenje tega dela bo seveda odvisna od razmer na tržišču, ki bodo dopuščale nove naložbe in izboljšave v branži tovrstne prehranske industrije. Če gledamo smer razvoja in uspeh Pure-Paka, na čemer sloni tudi precejšen program našega inženiringa, je ta pogojen z izdelavo domače embalaže za pakiranje. Vsaka alternativa s stalnim uvozom kartonov je nerealna in moralo bo priti do aranžmajev za čim cenejši uvoz potrebne dolgovlaknate celuloze, ki je baje doma ne premoremo. Vsekakor je to področje novega dela, ki je že v sedanji fazi prijetno zaživelo in daje upanje dobrih rezultatov.

Gospodarski načrt za leto 1983 predvideva, da bi naj bil poslovni uspeh v primerjavi s prejšnjim letom naslednje:

celotni dohodek	indeks	123
dohodek	indeks	116
čisti dohodek	indeks	136
osebni dohodek	indeks	115
ostanek ČD	indeks	175

Plan izvoza se povečuje za 25 % in bomo izvozili:

hmelja	2.950.000 kg
polžev	100.000 kg
gob	50.000 kg
zdrav. zelišč	40.000 kg
pivo	3.000 hl
sadne sadike	30.000 kom.
sadja	100.000 kg
drenažne cevi	3 milj. m
kmetijski stroji	300 kom.

Celotna fakturirana vrednost bo znašala okoli 1.600.000.000 din.

Naša najvažnejša naloga je povečati aktivno vlogo zunanje trgovine in posebej izvoza. V tem smislu moramo pri članicah SOZD in izven iskati najboljše aranžmaje zunanjetrgovinskih poslov. Na nivoju SOZD bodo potrebne globlje analize glede izvoznih pogojev, ki so zaradi različnih pogojev, ki jih imajo DO zelo različni. Predvsem bi se morali opredeliti za rast one proizvodnje, kjer lahko pričakujemo hitre rezultate. Proizvodnja sama mora biti usmerjena za prodajo na inotrižje, ne pa kot je na-

jpogostejše, da se ponuja za prodajo le viške oziroma blago, ki se slučajno pojavlja na trgu. Tudi v okviru devizne politike bo potrebno iskati prožnejšo obliko nagrajevanja za izvoz. Za našo DO bi bilo potrebno, da bi imela večje možnosti sodelovanja in financiranja pri včasih zelo interesantnih poslih povečanega izvoza. Tako pa je včasih zelo nerodno biti aktiven le ob želji za posel, brez vsakega sodelovanja ali pomoči za realizacijo zamišljene

naloge. Tudi pri statusu naše DO bo treba še marsikatero doreči. Čeprav se z določili SaS strinjamo, je pri samem delu še veliko najesnosti in razhajanja.

Sicer pa vse naše zadnje razprave iščejo v tem smislu nove in boljše oblike na področju zunanje trgovinske menjave in prepričani smo, da bodo rezultati iz leta v leto boljše.

K. Bobovnik

PRAVNI KOTIČEK

1. Delavka M. L. iz Celjskih mlekarn sprašuje:

Delovno razmerje sem sklenila s krajšim (polovičnim) delovnim časom za nedoločen čas. Zanima me, kakšne pravice imam na osnovi takšnega delovnega razmerja, in sicer: letni dopust, regres in odmor.

Odgovor:

Delavci so dolžni v skladu z določbo 189. člena zakona o združenem delu zagotoviti med drugim tudi pravico do dnevnega odmora in letnega dopusta, vendar v skladu z zakonom, družbenimi dogovori in samoupravnim sporazumom.

Zakon o delovnih razmerjih (Ur. list SRS, št. 24/77, 30/78, 27/82, 45/82 in 11/83) določa glede pravice do dnevnega odmora, da se ta pravica zagotavlja le delavcem, ki delajo z nepretrganim polnim delovnim časom (1. odst. 86. člena ZDR). Delavka, ki dela s krajšim kot polnim delovnim časom, torej nima pravice do odmora.

Glede letnega dopusta naj opozorimo na določbi 90. in 91. člena istega zakona, po kateri pridobi delavec pravico izrabiti letni dopust, ko mu preteče določen čas nepretrganega dela ne glede na to, ali dela delavec poln delovni čas ali krajši delovni čas od polnega. Letni dopust pa traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni v posameznem koledarskem letu, prav tako tudi ne glede na to, ali dela delavec poln delovni čas ali krajši delovni čas.

Delavka, ki je delala krajši delovni čas, pa je že pridobila pravico do izrabe letnega dopusta, ima pravico letni dopust izrabiti v tolikšnem trajanju, kot ji pripada glede na osnove in merila iz samoupravnega splošnega akta temeljne organizacije, ki veljajo za delavce, ki delajo poln delovni čas.

Ker je pravica do regresa za letni dopust avtonomna pravica, se v odgovoru ne moremo opreti na zakonske določbe. Menimo pa, da je vseeno potrebno upoštevati določbo 72. člena ZDR, po kateri uveljavlja delavec, ki dela krajši delovni čas, svoje pravice iz dela v obsegu, ki je odvisen od trajanja delovnega časa in od doseženih uspehov pri delu po osnovah in merilih določenih v samoupravnem splošnem aktu. Delavka, ki dela s krajšim delovnim časom, lah-

ko prejme le sorazmeren del regresa za letni dopust, pač glede na dolžino delovnega časa, upoštevati pa je potrebno tudi njeno uspešnost, če se leta posebej vrednoti pri določanju regresa tudi ostalim delavcem temeljne organizacije.

2. Skupina delavk iz Gostinstva-turizem sprašuje:

V samoupravnih splošnih aktih se večkrat ponavlja pojem »matisamohranilka«. Kdaj govorimo o materi samohranilki, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da govorimo, da je mati samohranilka.

Odgovor:

Mati samohranilka je lahko le tista delavka, ki dejansko sama preživlja svojega otroka le z lastnimi dohodki in za njegovo preživljanje ne prejema preživnine oz. kakršnekoli druge pomoči drugega od staršev otroka. Pojem matere samohranilke v pozitivni zakonodaji pravno ni definiran in je torej predvsem socialna kategorija.

V 13. členu dogovora o enotnih pogojih in merilih za pridobitev pravice do denarne pomoči otrokom ljubljanskih občin (Ur. list SRS, št. 13/81) je določen pojem edinega hranilca v primerih:

– obstoja zakonske zveze, vendar eden izmed roditeljev ne more izvrševati dolžnosti preživljanja otroka, ker je – popolnoma nezmožen za delo in ni upokojenec, je na odsluženju obvezne vojaške službe, na rednem šolanju, je na prestajanju prostostne kazni.

– ali obstoja zakonska zveza, vendar eden izmed roditeljev ne izpolnjuje pogojev preživljanja otroka, ker je zapustil zakonsko skupnost in je neznanega bivališča, ali da po pravnomočni sodbi sodišča oz. poravnavi določena preživnina ni izterljiva;

– rojstva otroka izven zakonske zveze, če je roditelj, pri katerem otrok živi, uveljavljal preživnino;

– razveze zakonske zveze prav tako ob pogoju, da je roditelj uveljavljal preživnino;

– smrti enega ali obeh zakoncev.

Zbor kolektiva SOZD Hmezad bo v septembru.

CENENO KOMBINIRANO OGREVANJE PIŠČANCEV V KOOPERACIJSKI REJI

V letu 1983 in že v drugi polovici leta 1982 so se v kooperacijski reji brojlerjev izredno povečali stroški ogrevanja. To naju je vodilo, da nakaževa rešitev iz težkega položaja v katerem so se znašli rejci perutnine v Savinjski dolini. Da bo najino svetovanje čim bolj argumetirano – podkrepjeno s primeri in izkušnjami, vam bova najprej predstavila, vsak na svojem področju, osnovne značilnosti peči na trda goriva in tehnološke zahteve ogrevanja v reji.

V naši dolini imajo rejci perutnine pitališča za rejo piščancev na tleh. Pitališča so opremljena zgolj z domačo opremo, med katero sodi tudi peč za ogrevanje. Piščanci potrebujejo za uspešno pitanje razmeroma visoke temperature. Za ilustracijo naj navedem, da je prvi teden temperatura v višini piščancev med 33 °C in 35 °C. Temperatura se nato vsak teden postopoma znižuje za 4 °C tako, da doseže v petem tednu 18 °C do 21 °C. Takšne temperature morajo imeti piščanci v pitališču ne glede na letne čase. V času izobilja fosilnih energetskega virov, predvsem nafte, so se v pitališča vgrajevale predvsem peči na kurilno olje. V našem primeru so to toplozračne peči JUVENT Zagreb (licenca WANSON). Peči imajo kapaciteto okrog 100.000 kcal. V eni uri vpihajo v pitališče 10.000 m³ ogretega zraka in zato porabijo okrog 12 l kurilnega olja. Ogret zrak vpihujejo v pitališče preko posebnih cevi. Svež zrak vsrkavajo od zunaj. V zimskih pogojih dela peč prvi teden skoraj nepretrogoma in včasih ob hudem mrazu tja do petega, šestega tedna, seveda občasno. Dosti kurilnega olja se prihrani predvsem z dobro izolacijo zunanjih sten pitališča. To je pritrnilo več rejcev, saj so zmanjšali porabo tudi do 1000 l na turnus. Nekaj se ga prihrani tudi pri ponovni uporabi že segretega zraka. Ta se vrača skozi okno na vratih pitališča v predprostor, kjer stoji peč. Toda v danem trenutku in v prihodnosti, tudi takšni načini varčevanja ne bodo prinesli večjih željenih uspehov. Obenem se zavedava, da pomeni vračanje ogrevanja na trda goriva, korak nazaj in tudi večje osesnaževanje okolja. Idealno bi bilo ogrevanje s takoimenovano čisto energijo – električno energijo.

Zaradi vsega navedenega, smo se odločili za kombinirano ogrevanje – delno s kurilnim oljem in večinoma s trdimi gorivi (premog, drva, lesni odpadki). V ta namen je Hmezad Strojna Žalec TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije konstruirala prototip peči na trda goriva za sušenje hmelja. Deluje ravno tako na principu vpihovanja segretega zraka.

Karakteristike peči

Nazivna moč ogrevalca zraka $Q = 120.000 \text{ kcal/h}$. Maksimalni pretok zraka $V_z = 12000 \text{ m}^3 \text{ zraka/h}$, izstopna temperatura segretega zraka do 65 °C. Kot na dlani je, da ta peč po svojih karakteristikah skoraj pokriva potrebe po toploti za ogrevanje piščancev v kooperacijski reji.

Samo konstrukcijo peči so narekovala izrecno domača molokvalitetna nizkokalorična trda goriva kot lignit, vse vrste lesa in ves ostali še gorljivi odpad. Samo kurišče je dimenzij $\varnothing 1 \text{ m}$ in dolžine 1,5 m, torej se lahko vanje kuri kar enostavno cela polena. Praksa je pokazala, da to zadošča za nemoteno držanje temperature okrog 3 do 4 ure. Odpepeljevanje je enostavno, veliko, prilagojeno pač večjim ostankom. Poskusno enoletno obratovanje med hmeljsko sezono je bilo izredno uspešno in je tudi potrdilo mali energetskega apetit te peči (za ilustracijo naj povemo, da smo za 1 kg posušenega hmelja porabili 1,8 kg lignita kar je bistveno manj od sedanjih norm, kjer recimo za 1 kg hmelja porabijo od 0,55 pa celo do 0,81 kurilnega olja. Za montažo potrebuje peč od tal do stropa najmanj 2,8 m.

Naš kooperant Florjan Branko iz Kaple se je odločil, da poizkusi s to nekoliko prilagojeno pečjo. Peč je nekoliko nižja od prototipa, princip delovanja pa je isti. Dimenzije so nekoliko prirejene velikosti predprostora, kjer že stoji toplozračna peč na kurilno olje. S to je nova peč povezana s cevmi, ki so priklopljene na cevi toplozračne peči. Topel zrak iz peči na trda goriva vpihuje v skupne cevi ventilator navadnega puhalnika za seno. Oba sistema sta torej povezana in delujeta izmenično. Prvi teden, ko se v pitališču zahtevajo sorazmerno visoke temperature med 33 °C in 35 °C delujeta obe peči s to razliko, da peč na kurilno olje pomaga dogrevati do željene in zahtevane temperature. Glavni vir segretega zraka je peč na trda goriva. Iz tega je razvidno, da je sistem namenjen občutnemu zmanjšanju porabe kurilnega olja. Po pripovedovanju rejca zgori v novi peči skoraj vse, od premoga do raznih lesnih odpadkov.

Postavi se vprašanje kurjenja. Rejec je piščance vselil 27. decembra 1982 leta v dve etaži ločeno, v eno etažo 8.000 in v srednjo etažo 16.000 piščancev. Pitališče ima 3 etaže in talne površine okrog 1500 m². Je Hmezadovo tipsko pitališče za 15.000 piščancev, le da je dvignjeno še za eno etažo.

Prve tri tedne sta delovali obe peči, le da se je peč na kurilno olje redkeje vklapljal. Rejec je podnevi nalagal v kurišče vsake 3 ure, ponoči vsake 4. Tako je delal približno 3 tedne. Pozneje je delala le peč na trda goriva, vse tja do 6. tedna. Dober teden rejcu ni bilo potrebno kuriti zaradi velikosti piščancev in milejše zime. Med rejo piščancev smo večkrat kontrolirali pogoje v pitališču in zdravstveno stanje jate. Z ustaljenim zdravstvenim preventivnim programom in zahtevam tehnologije, smo piščance uspešno spitali in zaklali 15. februarja 1983. v starosti 49 dni. V ilustracijo dobre reje – piščanci so poprečno tehtali 2 kg in v 7 tednih je rejec oddal lačnemu domačemu trgu 46 ton piščancev. Misliiva, da je vsak komentar odveč. Na koncu potegnimo še črto, da bo najino pisanje doseglo pravi namen – obračun. Rejec je za vzrejni turnus porabil 2000 l kurilnega olja, 25 t premoga in 12 m³ različnega lesa. Računali boste sami.

Strojna, TOZD PKM je izdelala serijo 40 peči PTG 120 in PTG 250 na trda goriva.

Najina pomoč:

Velenjski lignit

Spodnja kurilna vrednost $H_i = 9900 \text{ ky/kg}$
(Joul) $y = 2,388 \times 10^{-4} \text{ kcal}$
Energija, ki jo daje 1 tona velenjskega lignita
 $9900 \times 10^3 \times 2,388 \times 10^{-4} \text{ kcal/10}^{-3} \text{ t} = 2364120 \text{ kcal/t}$

Kurilno olje (lahko)

Spodnja kurilna vrednost $H_i = 41200 \text{ ky/kg}$
(gostota) $q = 980 \text{ kg/m}^3$
1 kurilnega olja = 0,98 kg
Energija, ki jo daje 1 liter lahkega kurilnega olja
 $41200 \times 10^3 \times 2,388 \times 10^{-4} \text{ kcal/kg} \times 0,09 \text{ kg} = 9642 \text{ kcal}$

Les v polenih

Spodnja kurilna vrednost $H_i = 8000 \text{ ky/kg}$
(gostota) $q = 425 \text{ kg/m}^3$
Energija, ki jo daje 1 m³ lesa (1 klaftra je 4 m³ lesa)
 $8000 \times 10^3 \times 2,388 \times 10^{-4} \text{ kcal/kg} \times 425 \text{ kg/m}^3 = 811920 \text{ kcal/m}^3$

Torej, če bi kuril zgolj s kurilnim oljem, bi ga porabil 9140 litrov in to za tri etaže, tako pa ... Morda še to, lani ga je v istem času porabil 7000 l samo za dve etaži. Seveda je bila zima hujša, a vendar.

Najin sestavek zaključujeva in nejeverneže vabiva na obisk in ogled peči na trda goriva.

Dušan Vedenik
Peter Povše

Temeljito se pripravite na obiranje hmelja

Varčevanje pri vožnji z motornimi vozili

Uvodoma povem, da so se s problemi varčevanja tako energije kot ostalih stroškov pri eksploataciji motornih vozil intenzivno ukvarjali v drugih državah že po letu 1970 in so do danes vidni že primerjalni rezultati. Zadnji ukrepi pri nas bodo tudi nas primorali ne samo na razmišljanje in teoretično varčevanje, ampak na praktičen pristop k varčevanju. Žalostno, vendar resnično je spoznanje, da večina delavcev niti ne ve kje in kako se lahko privarčuje, saj je večina prepričana v popolnost svojega dela in prepričanja v pravilnost svojih odločitev. Ukrepi so bili res nujni, saj se nismo znali omejevati takrat, ko smo za to še imeli priložnost. Sedaj ko pa se moramo, niti ni tako težko in smo se v glavnem že vsi sprijaznili, da ob odpravljanju slabosti lahko dosežemo postavljene zahteve in cilje.

Zanimivi so podatki rezultatov varčevanja in ukrepov v drugih državah, katere posredujem iz strokovne literature v ožjem obsegu.

Energetska kriza, ki se je prvič pojavila v drugi polovici 1973. leta, je prisilila na razmišljanje vse uvoznice nafte, kaj ukreniti da se poraba nafte zmanjša ali vsaj obdrži na isti višini.

Države Zahodne Evrope in ZDA so prve reagirale in sprejele ustrezne ukrepe za zmanjšanje porabe pogonskega goriva v cestnem prometu.

ZDA so sprejele po kratkem postopku zakonski predpis o zmanjševanju maksimalno dovoljenih hitrosti na 55 milj ali 88 km/uro, kateri je stopil v veljavo od začetka 1974. leta. Kako je bil ta zakonski predpis učinkovit, kažejo doseženi rezultati po petletnem spremljanju v odnosu na obdobje pred letom 1974:

– zmanjšanje porabe pogonskega goriva za ca. 16 %,

– zmanjšanje števila nesreč s smrtnim izidom na cestah od 6 na vsega 3,4 na 100.000 prevoženih milj ali za več kot 40 %.

V državah Zahodne Evrope je sprejeto konec 1973 in v začetku 1974. leta vrsta ukrepov za zmanjšanje porabe pogonskega goriva v cestnem prometu od izboljšanja aerodinamičnih oblik motornih vozil, izbire odgovarjajočih motorjev in ostalih sklopov, organizacije eksploatacije itd. Vendar je največja pozornost usmerjena in posvečena voznikom, to je njihovem načinu upravljanja z motornim vozilom in tehničnemu osebjem, ki spremlja in nadzira in kontrolira obnašanje voznikov časa izpolnjevanja zadanih nalog. Ti ukrepi so bili sprejeti brez zakonskih predpisov v transportnih podjetjih in njihovih poslovnih združenj na predlog odgovornih mestnih, pokrajinskih in državnih odborov. Rezultati sprejetih ukrepov so se že v teku 1974. in 1975. jasno pokazali ob zmanjšanju porabe pogonskega goriva med 15 in 20 %, od katerega se 70 do 80 % nanaša na prihranek, katerega so dosegli vozniki, ki so se pridrževali točno določenih veličin in napotkov o racionalnem upravljanju motornih vozil v cestnem prometu.

Postavlja se vprašanje: kdaj in kateri ukrepi so sprejeti pri nas za zmanjšanje porabe pogonskega goriva v cestnem prometu? Lahko ugotovljamo, da so obširni in pomembni ukrepi sprejeti v letu 1979 in 1980 na nivoju odgovornih mestnih, republiških in zveznih organov, da bi se poraba pogonskega goriva zmanjšala vsaj na neko razumno količino.

Na žalost so rezultati spremljanja pokazali, da v tekočem letu niso doseženi praktično nobeni, oziroma niti omembe vredni prihranki pogonskega goriva v cestnem prometu v primerjavi z razvitiimi državami zahodne Evrope in ZDA.

Zakonski predpisi o varčevanju pogonskega goriva v cestnem prometu so res nujno potrebni in neizogibni, vendar obstaja še vrsta drugih možnosti za vidne prihranke, kateri niso in ne morajo biti predpisani z zakonskimi predpisi in ravno te možnosti so zelo pomembne za dolgoročno varčevanje pogonskega goriva kakor tudi ostalih stroškov v upravljanju vozil, posebno pa vozil v družbeni lasti.

Ugotovitev, da je vpliv odnosa in obnašanja voznika v času izvajanja delovne naloge z motornim vozilom posebno pomemben, se pri nas ni posvečala primerna pozornost, da bi se stroški pogonskega goriva kakor tudi ostali stroški eksploatacije spravili na najmanjšo mogočo mero. V nadaljevanju prispevka bom v najenostavnejši obliki in kratkem opisu posameznih vplivov, dokazovanji iz analiz in testov, ki so bili izvedeni, drugje v svetu, dokazoval in skušal prikazati kako in kje se lahko varčuje pri upravljanju z motornimi vozili, seveda pa je učinek viden šele takrat, ko bomo to uveljavljali v praksi med našim delom.

Jurak

INKARNATKA

Je enoletna prezimna detelja. Sejana v avgustu da po prezimitvi spomladi en odkos krme, nato odmore. Inkarnatka daje z beljakovini bogato krmo, če jo pokosimo vsaj sredi cvetenja.

Hranilna vrednost inkarnatke je sicer slabša kot črne detelje, toda njen pomen je predvsem v tem, da daje zeleno krmo zgodaj spomladi, ko je torej najbolj potrebna in zimske zaloge že zmanjkuje. Po cvetenju krma ni več tako okusna in lahko povzroča prebavne motnje. Zato ima prednost pridelovanje inkarnatke v raznih mešanicah pred čistim posevkom. Zelena krma v fazi cvetenja vsebuje okrog 2,3 % beljakovin, v senu pa 8,4 %.

Inkarnatka najbolje uspeva v millem podnebju. Kot rastlina toplega podnebja slabo prenaša ostre zime in dolgotrajno, visoko snežno odejo, zato ne sodi visoko v hribe. S pravočasno setvijo (sredi avgusta) do globine 2 cm v dobro sesedeno zemljo in v mešanici z drugimi rastlinami lahko precej povečamo njeno odpornost. Zelo občutljiva je tudi na srež zgodaj spomladi, ki jo pogosto zelo razredči.

Najbolje uspeva v lažjih, rahlih prepustnih tleh z dovolj apna, raste pa tudi samo na ilovnatih tleh. Vlažna, težka zemlja ni za inkarnatko. Prenese dosti padavin in nanje dobro reagira. Pred setvijo mora biti zemlja dobro uležana, zato žitna strnišča vsaj 2 do 3 tedne

Žetev je v polnem

pred setvijo preorjemo do globine 25 cm. Če pa orjemo tik pred setvijo, moramo tla obvezno povaljati in nato obdelati s predsetvenikom do drobnogrudičaste strukture.

Ob setvi gnojimo za dober pridelek s 30 kg dušika, 70 kg fosfora in 100 kg kalija na hektar. Setev opravimo v vrste 15 cm narazen. Sejemo 25–30 kg semena na hektar.

Zanesljivejše je pridelovanje inkarnatke v mešanicah in tudi boljše za prehrano živali.

Nekaj primerov mešanic z inkarnatko:

1. 25 kg inkarnatke in 15 kg mnogocvetne ljulke,

2. 25 kg inkarnatke in 12 kg črne detelje ter 4 kg mnogocvetne ljulke. Ta mešanica se lahko uporablja večkosno čez vse leto.

3. landsberška mešanica (50 kg semena ozime grašice in 20 kg inkarnatke ter 10 kg mnogocvetne ljulke).

Te mešanice so primerne za košnjo od druge dekade maja pa do sredine junija.

Uporabljamo jo v glavnem za zeleno krmiljenje. V ta namen moramo začeti kositi v začetku brstenja, da jo v celoti pokrmimo do sredine cvetenja. Mešanice lahko krmimo dlje časa in jih lahko tudi siliramo. Na ha lahko pridelamo ok. 30 t zelene krme.

Inkarnatka zelo utruja zemljo, zato se ne sme vrniti na isto parcelo ali za kako drugo deteljo šele čez štiri leta.

Martina Krajnc

DO GOSTINSTVO, TURIZEM
slačičarna Prebold

OGLAS

Prodam dobro ohranjeno peč za 9 m² hmeljsko sušilnico.

Tone Rančigaj
Gomilsko 79

POSPEŠIMO RAZVOJ OVČEREJE

V programskih zasnovah za to srednjeročno obdobje je tudi uvajanje novih proizvodnih programov v dejavnost posameznih DO, ki so povezane v SOZD Hmezad. Ena izmed teh novih dejavnosti je tudi ovčereja, ki postaja vsled pomembnega vira surovin (volna, koža, meso) vedno bolj zanimiva. Proizvodnja na področju ovčereje je še toliko bolj zanimiva, ker to področje lahko prispeva k uspešnejši mednarodni menjavi – izvozu.

(raziskavo prodajnega tržišča – možnosti prodaje mesa, volne in kože iz črede 5000 kom. na domačih in tujih tržiščih, možnosti nabave matične črede ovc, izdelati tehnologijo reje ovc, tehnologijo dela za meso in še ostale naloge).

Na zadnji seji koordinacije, ki je bila zadolžena za realizacijo plana projekta »uvedba ovčereje« v Hmezadu 17. 2. 1982, smo obravnavali celoten projekt ter sprejeli oceno, da so po planu projekta za »uvedbo ovčereje« po posa-

Pašniki kot nalašč za rejo ovc. Dipl. inž. Ivan Glušič in upravnik TZO Prebold Ivi Stepišnik pri Hribarjevih v Mariji Reki 59.

Proizvodnjo bi kazalo zastaviti v dveh smereh (proizvodnja mesa, volne in kože) in proizvodnja jagnjedi za izvoz.

Ob ponovni oživitvi reje ovc ne smemo pozabiti, da so še pred desetletji na vsaki hribovski kmetiji redili čredo ovc, toda zdaj jih imamo na slovenskem le še 25 tisoč.

V Hmezadu smo zastavili nalogo za izdelavo programa razvoja ovčereje že v prvi polovici leta 1982 s ciljem, ugotoviti možnosti reje 5000 ovc do leta 1985, I. faza.

V programu smo raziskali vse pomembne aktivnosti za razvoj ovčereje

meznih aktivnostih skrbno in kvalitetno izdelani vsi glavni in pomožni projekti. Odločitev o projektu je bila sprejeta pozitivno. Vsi izdelani projekti, tako tehnološki kot ekonomski, dajejo realno zagotovilo za uvedbo ovčerejske proizvodnje v delovnih organizacijah SOZD.

Kalkulacija, ki smo jo izdelali za povprečne pogoje reje ovc na začetku letošnjega leta, je dovolj vzpodbudna za odločitev, da se rejec lahko brez pomislekov odloči za rejo ovc.

Pri Jančarju v Kopitniku nad Rimskimi toplicami

Kalkulacija za prirajo ovc

1. Podatki za glavo modela

Naslov modela	Enota modela	
Reja ovc	kom.	1

2. Realizacija

Naziv materiala	EM	Količina	Cena din	SKUPAJ
jagnje za meso	kg	60	160	9.600
ovca za meso	kg	11	90	990
volna	kg	2	170	340
Skupaj:				10.930

3. Variabilni materialni stroški

Naziv materiala	EM	Količina	Cena din	SKUPAJ
krnilo za brejost	kg	18	24	432
krnilo za jagnjeta	kg	48	20	960
minerali	kg	4	20	80
oven pripust	krat	1,6	150	240
veterinarske storitve				100
zdravila				250
zavarovanje				560
odpis ovce				706
odpis in vzdrževanje strojev, ograj in opreme				300
organizacija in tehnološka služba				453
striženje	ur	0,17	180	33
Skupaj:				4.114

Kalkulacija je izdelana za eno odraslo ovco ob upoštevanju, da skoti povprečno dve jagnjeti letno (Jezersko-Solčavska pasma križana z Romanovsko lahko tudi več), ki jih rejec zredi v približno 100 dneh in tehtajo vsak okoli 30 kg.

Če od realizacije – prodaje dveh jagnjet v znesku 10.930 din odštejemo stroške proizvodnje, lahko ugotovimo, da ostane proizvajalcu – rejcu ovc od ene odrasle ovce (ki da dve jagnjeti letno) letno najmanj 6.816,00 din. Poudariti je treba, da je cena za kg ovčjega mesa v zadnjem času že poskočila navzgor, kar bo tudi vplivalo na večji ostanek dohodka za rejca.

Računica je kot na dlani:

Za povprečno osrbovan pašnik lahko računamo obremenitev najmanj 6 do 7 ovc, kar pomeni, da lahko računamo z enega hektarja pašnika najmanj 45.000 din čistega dohodka.

Večina hribovskih kmetij, kjer so terenski pogoji manj primerni za prirajo mleka (osamljene kmetije, kjer ni mogoče organizirati mlečne proge) in pitanje goveda (strme lege, težki pogoji košnje) ima zaokrožene večje površine pašnikov od 3–5–7 ha, bi lahko redili ob povprečni intenzivnosti reje okoli 30 do 35 ovc, kar nam da dohodek nad 200.000 din. V večini primerov, pa so danes ti pašniki neizkoriščeni in ne dajo nobenega dohodka. Kmetovanje na hribovskih kmetijah postaja zaradi izredno nizkih dohodkov vedno manj zanimivo. Naloga nas vseh, predvsem pa pospeševalne službe je, da pospešimo razvoj kmetijstva tudi na teh območjih, kar lahko dosežemo le z vztrajnim delom in primernim odnosom tudi do teh kmetov. To je pomembno tudi zaradi funkcije, ki so jo te kmetije imele med narodno osvobodilno borbo in današnjega razvoja splošnega ljudskega odpora.

Z aktivnostjo, ki je povezana z razvojem ovčereje v naših delovnih organi-

Pri Hribarjevih – prepričevanje

zacijah (Slovenska Bistrica, Ilirska Bistrica, KZ Savinjska dolina, itd.) in s tem realizacijo sprejetega programa, nismo zadovoljni. V navedenih delovnih organizacijah smo takoj po sprejetju projekta decembra 1982 organizirali ustrezne razgovore in ogled tistih območij, ki bi bila primerna za razvoj ovčereje. V Kmetijstvu Ilirska Bistrica smo organizirali več sestankov, imeli smo tudi sestanke s kmeti, ki že imajo določeno število ovc in tistimi, ki so pokazali interes za razvoj te panoge. Strokovno službo smo zadolžili za izdelavo programov za ureditev pašnikov z nalogo, da do jeseni 1983 pripravi programe za republiška sredstva. Ugotavlja se, da je za realizacijo novih programov premalo zavzetosti, samoiniciativnosti in končno tudi odgovornosti.

Razvojna služba SOZD Hmezad je opravila številne razgovore in tudi ogled pri posameznih kmetijah ter ugotovila zadovoljiv interes za rejo ovc.

(Nadaljevanje na 14. strani)

ZANIMIVOSTI IN SKLEPI

Predsednik izvršilnega odbora tov. Omladič je s svojim poročilom o delu poslovne skupnosti v preteklem letu zelo nazorno in vsebinsko bogato dopolnil pismeno poročilo, ki so ga delegati in gostje prejeli s skupščinskimi gradivi. Povdaril je:

– da se je izvršilni odbor pri svojem delu vedno držal sklepov skupščine poslovne skupnosti,

– da smo dosegli zelo dobre proizvodne rezultate, **saj smo s 4.115 tonami pridelanega hmelja dosegli absolutni rekord v povojnem obdobju**, torej količino, ki smo si jo planirani šele za l. 1985 in da nam doseženi ha pridelki zagotavljajo tudi zadovoljive ekonomske efekte te proizvodnje,

– da so ti proizvodni in ekonomski rezultati bili doseženi ob povezavi ugodnih vremenskih razmer, obvladovanja sodobne tehnologije, ob dobri organizaciji in seveda tudi dobri prodajni politiki (večletne prodaje), kar je še zlasti v tem času izredno pomembno in

– da smo dosegli svetovno raven glede fizične produktivnosti na enoto pridelka in da pa še vedno precej zaostajamo glede fizične produktivnosti na enoto površine, še zlasti v primerjavi z ZDA, med ostalim prav gotovo tudi zaradi slabše opremljenosti.

Tov. Omladič je povdaril, da s pristopom novih dveh članic to je Strojne Žalec in DO Notranja trgovina Žalec v poslovno skupnost za samo pridobi na svoji učinkovitosti, saj s tem do kraja vključi in zaključi vso receloto »hmelj«. Še vedno pa je ostalo dokaj odprto vprašanje učinkovite organiziranosti hmeljarstva v okviru »Zvezne gospodarske zbornice« oz. Zveznega splošnega združenja za kmetijstvo, pa bo zato rešitev tega problema ena naših prioritarnih neposrednih nalog.

Bobovnik Kristijan je dopolnil izvajanja predsednika IO z obširnimi poročili trgovine. Podaj je celovito sliko razvoja hmeljskega tržišča od leta 1980, ko je iz že znanih razlogov (le razmeroma majhno pomanjkanje hmelja) cena prostim viškom hmelja nepričakovano porastla tudi za 400 %, pa do leta 1982, ko so dnevne cene padle do 75 % in do leta 1983 do 1985, za katere so trenutno cene še vedno za pribl. 40 % nižje od povprečnih cen, ki smo jih že dosegli v predprodajah.

Naš položaj spriči tega, ker smo razmeroma velike količine hmelja že prej prodali v predprodajah po ugodnih cenah in je preostalih viškov še komaj približno 400 t letnika 1983, pa 330 t letnika 1984 in približno 800 letnika 1985, ni zaskrbljujoč in tudi dosežene cene so spodbudne za ekonomiko te proizvodnje. Po letu 1985 pa je tako objektivno pričakovati ponovno normalizacijo cen hmelja na svetovnem tržišču. Naglasil je, da je bodoča prodaja hmelja kljub že sklenjenim obsežnim večletnim zaključkom odvisna od izboljšanja kvalitete in sortnega sestava pridelanega hmelja. Sicer nam ne groze samo reklamacije, odbitki in penali, ampak, kar je najhujše, tudi izgube kupca. Zato trgovina meni, da se moramo s problemi kvalitete in sortnega sestava najresnejše spoprijeti kar takoj in v ta namen predlaga:

Vprašanje vzorčenja hmelja je treba zelo zaostri. Opravi naj ga popolnoma nepristranska in zato usposobljena komisija ob upoštevanju uzancev in tako, da se pri tem motivira kvaliteta.

Poleg prevzemalcev je treba postaviti posebno komisijo kot arbitra v eventualnih sporih pri prevzemu hmelja, ki mora biti vsak čas na razpolago.

Hmelj v katerem je nad 20 do 30 % plev ne more v skupno prodajo, ampak se prevzema na zalogo, če se da pozneje prodati po nižjih cenah.

Do maksimuma je treba zaostri prisotnost različnih primesi v hmelju.

Respektiranje zahteve tržišča, da moramo v bodoče proizvajati še najmanj 40 % hmelja Savinjin goldinga ali hmelja v tipu Savinjin goldinga je absolutno obvezno, saj le to zagotavlja plasma predvidenih količin na zunanjem tržišču.

Spričo povečanja proizvodnje postavljajo skladiščni prostori trgovine (dodelava in nujne zaloge) kakor tudi za skladiščenje hmelja v producentskih vrečah že zelo resno in osko grlo za delo in kvaliteto. Zato predlaga, da se skupščina odloči za čim prejšnjo dograditev centralnega skladišča v Žalcu za potrebe trgovine in skladiščenje hmelja v producentskih vrečah tistih proizvajalcev, ki nimajo lastnih skladišč.

Finančno poročilo in pregled realizacije prihodkov in odhodkov za leto 1982 je podal tov. Pirkmarjer Fedor – direktor PE skupnih služb.

Pri poročanju se je tov. Pirkmarjer v celoti oprl na pismeno gradivo oz. »Poročilo o delu in poslovanju PSHS za l. 1982 in program za leto 1983«, ki so ga delegati in gostje prejeli skupaj z vabilom na to skupščino, v katerem gradivu je ta snov detaljno obdelana na strani 47–56 in jo zato ne kaže v celoti ponavljati.

Tov. Alojz Jelen – SKŠ Grm je izpostavil problem velikih izgub, ki jih imajo pri obiralnem stroju »Wolf 220«. Zavzel se je za to, da naj proizvajalec strojev to je Strojna Žalec posveti več pozornosti vzdrževanju teh strojev in instruktazi.

Dr. Lojze Četina je dejal, da je izdelal kalkulacije s katerimi je možno izračunati ceno, ki zagotavlja pri različnih sortah hmelja isti ostanek dohodka. Smatra, da je predlagana razlika v ceni za golding v višini 40,00 din po kg realna. Odločno se je zavzel za to, da je treba team za razvoj tehnologije pri Inštitutu za hmeljarstvo oživetiti in ga zelo okrepiti.

Mag. Ernest Ermenc je opozoril, da na njivi pridelamo veliko kvalitetnega hmelja, pri spravilu pridelka pa trpimo velike izgube na količini in kvaliteti. Več moramo delati na rekonstrukciji obstoječih strojev za spravilo pridelka. Povečana proizvodnja zahteva tudi širitev obiranih, še zlasti pa sušilnih kapacitet, tako tudi odločne premike v organizaciji dela. Zagotovil je, da bo IHP odslej še več delal na tehnologiji in povečanju produktivnosti dela.

Lojze Vale. Kot predstavnik slovenskih pivovarn je pozdravil, da se na skupščini toliko razpravlja o kvaliteti hmelja, saj so pivovarne zelo zainteresirane na tem. Postajamo vse bolj tudi izvozniki piva. Na zunanjem tržišču pa se srečujemo z zelo močno konkurenco, v tej se postavlja kvaliteta piva na prvo mesto, te pa ne more biti brez zelo kvalitetnega hmelja, saj je ta najbolj občutljivi del pri varenju piva.

Mag. Milan Žolnir je razpravljal o problematiki reziduov pesticidov v hmelju, kar je samo posledica neupoštevanja navodil službe varstva rastlin. Zadeva postaja nevarna. Vse kaže, da dosedanja akcija za preprečevanje reziduov čez dovoljeno mejo ni dala zadovoljivih rezultatov. Analize vzorcev hmelja kažejo, da glede reziduov pesticidov zelo nevarno izstopajo zlasti nekatere organizacije in pri teh je zadevo nemudoma popraviti, kajti predpisi o dopustnosti teh so v mednarodni trgovini zelo strogi.

Kristijan Bobovnik. V razpravi je utemeljil potrebo po dograditvi centralnega skladišča v Žalcu in sicer za potrebe trgovine (dodelava in manipulacija) 3.800 m² in za potrebe proizvajalcev za skladiščenje basanega hmelja 8.900 m². Svojo utemeljitev je uprl na to:

– da so dosedanja skladiščni prostori prilagojeni le za prevzem in dodelavo ca 2.500 do največ 3.000 t hmelja, medtem ko so sedanji pridelki okrog 4.000 t in več,

– da zato prevzem hmelja in sama dodelava trajata mnogo predolgo, kar zelo slabo vpliva tudi na samo kvaliteto blaga in

– da smo končno v obstoječi situaciji primorani velike količine (dobra polovica) hmelja uskladiščiti v producentskih vrečah v različnih zunanjih neprimernih zasilnih skladiščih in lopah vse tja do spomladanskih mesecev, kar brez dvoma zelo kvarno vpliva na kvaliteto hmelja.

Celotna investicija bi stala okrog 280 milijonov dinarjev. Del ki je potreben trgovini bi sofinancirali vsi slovenski proizvajalci hmelja, ostali del pa le tiste organizacije, ki bodo v njem skladiščile svoj hmelj do končne prodaje, a kar so deloma počele že tudi do sedaj. Za financiranje investicije so izdelane tri različne variante, od katerih naj bi po predhodni selekciji ožjega gradbenega odbora na to izvršilni odbor izbral najustreznejšo. Predlagal je, naj skupščina pooblasti IO, da v njenem imenu nadaljuje tozadevno dejavnost oz. aktivnost.

Skupščina je soglasno potrdila poročilo o realizaciji predračuna prihodkov in odhodkov PS za hmeljarstvo Slovenije za l. 1982, ki izkazuje:

– 2.372.353,– din skupnega prihodka
– 1.421.994,– din skupnih odhodkov
– 950.359,– din presežka dohodkov nad odhodki, kateri presežek pa se razdeli takole:

– 400.000,– din za prispevek v skupni razvojni in stabilizacijski sklad za hmelj Slov. in

– 550.359,– din se prenese v prihodke PS za naslednje leto.

Skupščina je soglasno sprejela sklep o sprejetju planskih dokumentov PS za hmeljarstvo za l. 1983, ki se glasi:

1. člen

Sprejmejo se planski dokumenti Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije za l. 1983, kot so predloženi v gradivu skupščine.

2. člen

Z letnimi planskimi dokumenti se sprejme finančni načrt prihodkov in odhodkov za l. 1983, s katerimi se zagotavlja.

– kritje stroškov osnovne dejavnosti
– kritje stroškov sodelovanja z Zvezno grupacijo za hmelj oz. Komisijo za hmelj

– kritje stroškov sodelovanja v IHB
– kritje stroškov hmeljarskih prireditev in tekmovanja za visoke pridelke hmelja

– kritje stroškov za strokovni tisk
– kritje stroškov skupnih služb

3. člen

Skupni prihodki skupnosti znašajo 2.826.859,00 din in se razpolagajo takole:

4. člen

Za pokrivanje prihodkov po finančnem načrtu združujejo članice sredstva kakor sledi:

– vse članice plačajo pavšalni temeljni prispevek za l. 1983 vsaka po 3.500,00 din,

– participacija na skupnem prihodku od hmelja pridelanega v l. 1982, na osnovi določil SAS o trajnem sodelovanju na družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka iz proizvodnje, dodelave in prodaje hmelja, v višini 0,1942 % bruto prihodka od hmelja navedenega letnika.

5. člen

Skupščina sprejme program krčitev in obnov hmeljišč ter program proizvodnje hmelja za l. 1983, kakor je predložen v skupščinskih materialih na strani 62 in 67.

Skupščina pooblašča izvršilni odbor

– da lahko izvrši virmiranje med posameznimi postavkami in okviru finančnega načrta za l. 1983, če se zato med letom pokaže objektivna potreba in

– da v prvem trimesečju naslednjega leta, to je do sprejetja finančnega načrta za naslednje leto lahko troši sredstva do višine 25 % letošnjega plana skupnih odhodkov.

Za hmelj sorte savinjski golding se za letnik 1983 določijo diferencialna cena, ki bo za 40,00 din po kg višja od cene ostalih A in B sort. Razlika v ceni gre v breme skupnega prihodka hmelja ostalih sort. IO naj v ta namen za prihodnje poišče trajnejšo rešitev.

V cilju saniranja sortnega sestava slovenske proizvodnje hmelja in da se čim prej doseže zaželeno razmerje med hmeljem v tipu Savinjskega goldinga in hmeljam ostalih A in B sort = površinsko 50 : 50 % in količinsko 40 : 60 % so vse proizvajalke dolžne do konca julija tega leta izdelati svoj dolgoročni program premen in obnov do leta 1988, ki mora voditi k omenjenemu cilju in isticga predložiti poslovni skupnosti v verifikacijo. Šele na podlagi verificiranih dolgoročnih programov premen oz. obnov bo Hmeljna komisija za Slovenijo dajala soglasja za vsako posamezno obnovo hmeljišč.

Hmelj se bo začel z letnikom 1983 prevzemal v centralno skladišče na bazi 11 % vlage s tem, da se eventualna nižja vlažnost ne priznava, višja nad 11 % pa od teže odbija.

Izvršilni odbor zagotovi izvršitev tega sklepa, istega pa je še s primerno obrazložitvijo treba objaviti v glasilu Hmeljar.

Pooblaščen delegati soglasno odločajo, da se iz poročila hmelja letnika 1982 vplača prispevek v Skupni razvojni in stabilizacijski sklad za hmelj Slovenije in sicer v višini 10,00 din po kg hmelja tega letnika.

Skupen prispevek se pri končnem obračunu letnika odbije od skupnega prihodka že pred delitvijo na posamezne udeležence na skupnem prihodku od hmelja in ga Hmezad export-import sproti nakaže na račun sklada pri PSHS.

Hmeljna komisija za Slovenijo mora v cilju stimuliranja kvalitete in dviga renomeja slovenskega hmelja za vsakoletno vzorčenje hmelja formirati strokovno dovolj sposobno in popolnoma nepristransko komisijo, da bo zagotovila pri vzorčenju dosledno upoštevanje obstoječih uzanc o kvaliteti.

Formirati mora tudi posebno komisijo, ki bo sproti (dnevno) kot arbiter odločala pri eventualnih sporih pri prevzemu hmelja.

Skupščina zahteva, da naj Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo čim prej ponovno oživi in zelo ojača team za razvoj tehnologije, kakor tudi team za spremljanje in pobude v agroekonomiki hmeljarske proizvodnje, ker v teh zadevah že precej zaostajamo. Pri tem je možna tudi pritegnitev zunanjih sodelavcev.

S točnim upoštevanjem in izvajanjem navodil službe za varstvo rastlin o uporabi pesticidov moramo brezpogojno preprečiti, da bi ostanki pesticidov v hmelju prešli dovoljeno mejo. Posledice so lahko zelo težke in zadenejo proizvajalce hmelja.

Skupščina podpre investicijsko izgradnjo dograditve centralnega hmeljskega skladišča v Žalcu. Ožji odbor naj od predloženih možnih variant sofinanciranja najprimernejšo predloži IO PSHS, ki ga skupščina pooblašča, da vodi nadaljnjo aktivnost v tej zadevi.

Na željo prizadetih organizacij sprejme skupščina v članstvo PSHS:

- SOZD Hmezad DO Strojna Žalec in
- SOZD Hmezad DO Notranja trgovina - TOZD DSSS Žalec s tem, da omenjeni organizaciji čim prej pošljeta vso dokumentacijo, ki je potrebna za vpis članstva v sodni register.

Na osnovi skupščinskega gradiva in poročil, izvršene razprave in predloga odbora samoupravne kontrole, skupščina soglasno daje razrešnico dosedanjemu izvršilnemu odboru, ker za to ni nobenih zadržkov.

Z javnim glasovanjem so bili v posamezna telesa PSHS soglasno izvoljeni:

ZA PREDSEDNIKA SKUPŠČINE

Martin Vižintin ing. agr., TZO »Ledina« Slov. Gradec

namestnika predsednika skupščine
IVAN POTEKO, KZ Savinjska dolina TZO Polzela
JANKO OZMEC, SV KK Jeruzalem, Ormož

V IZVRŠILNI ODBOR:
EDI OMLADIČ dipl. oec., Hmezad TOZD Petrovče

ALBIN JEŠELNIK, dipl. ing. agr., MKK Sevnica
mag. ERNEST ERMENC, IHP Žalec
VLADO KRALJ ing. agr., KZ Sav. dolina Žalec

VIKTOR GAJŠEK, KZ Sav. dolina TZO Petrovče

KRISTIJAN BOBOVNIK, Hmezad export-import Žalec

FRANC SORŠAK ing. agr., KK Ptuj
- TOZD Ptuj, polje, Dornava
ADOLF MAJSTER, KZ Zadrudnik TZO Ruše

LOJZE VALE ing. piv., Pivovarna Union Ljubljana

Predsednik IO Edi Omladič dipl. oec.
- namestnik predsednika IO mag. Ernest Ermenc

KOMISIJA ZA NOVE SORTE HMEJJA:

JANEZ LUŽEVIČ dipl. ing., SOZD Hmezad Kmet Žalec

dr. TONE WAGNER, IHP Žalec
dr. DRAGICA KRALJ, IHP Žalec
MILJEVA KAČ dipl. ing. agr., IHP Žalec

MILAN ŽOLNIR dipl. ing. agr., SOZD Hmezad Žalec

ANDREJ NATEK dipl. oec., Hmezad export-import

EDI OMLADIČ dipl. oec., Hmezad TOZD Petrovče

MARTINA KRAJNC ing. agr., KZ Sav. dolina Žalec

JOŽE KOLETNIK, TZO Ledina Slov. Gradec

Predsednik komisije je Janz Luževič, dipl. ing. agr.

HMEJNA KOMISIJA SLOVENIJE
ŽARKO ŽIGON dipl. ing. agr., PS HS Maribor

mag. ERNEST ERMENC, IHP Žalec
dr. TONE WAGNER, IHP Žalec
MARTINA KRAJNC ing. agr., KZ Sav. dolina Žalec

TONE KORENJAK dipl. ing. agr., Hmezad TOZD Latkova vas

JANEZ LUŽEVIČ dipl. ing. agr., Hmezad Kmet Žalec

ANDREJ NATEK dipl. oec., Hmezad export-import Žalec

Predsednik komisije Žarko Žigon dipl. ing. agr.,
tajnik komisije Tone SEDOVŠEK ing. agr., IHP Žalec

Po volitvah je dosednji predsednik skupščine Vinko Kolenc predal predsedniško dolžnost novoizvoljenemu predsedniku skupščine Martinu Vižintinu. Ob tej priložnosti se je predsednik IO tov. Omladič zahvalil tov. Kolencu za njegovo dolgoletno, požrtvovalno in zelo plodno delo. Nanizal je velike zasluge tov. Kolenca v razvoju slovenskega hmeljarstva in njegov prispevek organiziranosti hmeljarstva v jugoslovanskem merilu. Tov. Kolenc pa se je vsem zahvalil za dolgoletno sodelovanje in zaželel uspešen nadaljnji razvoj hmeljarstva.

V uvodni besedi pred podelitvijo priznanj in plaket je predsednik IO tov. Omladič poudaril, da želi PSHS s to podelitvijo dati priznanje dolgoletnim sodelavcem, ki imajo posebne zasluge

pri razvoju hmeljarstva. Ob tem se je še zlasti zadržal na delu, uspehih in zaslugh na področju slovenskega hmeljarstva, kakor tudi jugoslovanske in svetovne hmeljarske organizacije tovaršev Vinka Kolenca in dr. Petra Pavliča.

Vsem se je še enkrat zahvalil za njihov pomemben prispevek, nato pa pristopil k izvršitvi 16. sklepa 60. seje IO podeljevanja priznanj in plaket. Te so prejeli:

Priznanja in zlato plaketo za dolgoletno in uspešno delo so prejeli:
VINKO KOLENC, ing. agr. iz Ločice pri Polzeli

dr. PETER PAVLIČ iz Ljubljane
KRISTIJAN BOBOVNIK iz Žalca
JANKO PETRIČEK dipl. ing. iz Žalca
JOŽE BREŽNIK dipl. ing. agr. iz Arje vasi

FRANJO LUBEJ iz Celja
MATKO ZEMLJIČ iz Ptuja
IVAN LUŽAR iz Podloga

MILAN KRAŠOVEC iz Žalca
EMIL PINTER iz Žalca
PONGRAC TURNŠEK z Brega pri

Polzeli
VINKO UŠEN iz Zg. Grušovelj
VIKTOR GAJŠEK iz Drešnje vasi

VINKO MOLAN, ing. agr. iz Maribora
PRIZNANJA IN SREBRNO PLAKETO SO PREJELI:

mag. Milan ŽOLNIR iz Žalca
Milan VERONEK ing. agr. iz Žalca
Stanko ZUPANC ing. agr. iz Petrovč

Branko MRAVLJAK iz Radelj
Franc FLAJS iz Žalca

Jože JURJEVEC iz Rečice ob Savinji
Ivan KORENT iz Ložnice
Franc PUSTOSLEMŠEK iz Kaple
Martin KRAJNC iz Kaple

Delegati skupščine so potrdili Pravilnik o razpolaganju s sredstvi skupnega razvojnega in stabilizacijskega sklada za hmelj Slovenije, kakor je bil predložen v obravnavo in je objavljen v skupščinskem gradivu na strani 81-83.

Interna banka sozd Hmezad Žalec, pri kateri so kratkoročno plasirana neangažirana sredstva sklada, naj posamezni udeleženci v sporazumu odobri na osnovi predhodnega predloga IO PSHS posojilo za hmeljske investicije za dobo 13 mesecev po obrestni meri, ki velja za tovrstne investicije.

Ker 15-letna pogodba o skupnem zavarovanju hmelja zoper točo in vihar z letošnjim letom poteče, sta predstavnik Zavarovalne skupnosti Triglav tov. Boris Čop in mag. Ivo Ivančič s primerno obrazložitvijo predlagala, da se ta pogodba podaljša za naslednjih 15 let. Po razpravi so prisotni sprejeli ustrezen sklep.

Molan

»Zaradi neenotnega nastopa predvsem strokovnih in vodilnih delavcev se izpolnjevanje plana odvija s precejšnjo problematiko, ki se spontano odraža v samih rezultatih dela, posebno pri posameznikih zaradi neizpolnjevanja, samovolje in nediscipline...«

VABILO

k bolj zdravi in lepši prihodnosti

Ali veste kako zelo čudovita je lahko narava?
Ali veste, da to čudovito naravo nekateri izmed mnogih zavestno uničujejo?

Ali veste, da ni lepše stvari kot v rojevajočem se jutru, ko se dviga nežna megla nekje v objemu gozda, poslušati tišino katero včasih blago premoti ptičje žgolenje?

Ali veste, da vam lahko gozd nudi zdravje, pomiritev in še marsikaj?

Ali veste, da lahko v gozdu nabirate raznorazna zdravilna zelišča, sedeže in gobe?

Ali veste, da je v Sloveniji približno 2.000 vrst gob?

Ali veste, da tudi nekatere gobe zaradi človekovega neznanja izumirajo?

Vprašanji bi lahko bilo še in še.

Odgovore na vsa ta skrivnostna vprašanja lahko dobite, če se vključite v naše vrste. Vsi skupaj bomo s predlogi in dejanji samimi reševali naravo in spoznavali njene skrivnosti. Otroci naših otrok nam bodo hvaležni, ker jim bomo pomagali ohraniti vsaj delček narave.

Vpišite se v gobarsko družino »BISERNICA«!

Z ekskurzijami, predavanji, determinacijami (določanjem vrste gobe), izleti, sestanki in še v raznimi akcijami bomo skupno pripomogli k varstvu okolja kakor tudi k razširjanju našega znanja. Več nas bo, več bo misli kako delati in pomagati še boljše.

Pridite, pomagajte sebi, družbi, zdravju in prihodnosti!

Vse informacije glede članstva in planiranih akcij lahko dobite na sedežu gobarske družine »Bisernica« vsaki drugi ponedeljek od 17.00-19.00 ure v ulici Bratov Vošnjak št. 1 (Nova vas - v prostorih Krajevne skupnosti).

Gobarska družina »Bisernica«
Celje

OBVESTILO O REGIJSKEM TRAKTOR- SKEM TEKMOVANJU MLADIH KMETIJ- SKIH PROIZVAJALCEV

Centralni aktiv mladih zadrušnikov KZ Savinjska dolina prireja tekmo-
vanje s traktorji v oranju, spretnostni vožnji in teoriji, ki bo predvidoma v četr-
titek, 21. 7. 1983 na njivah Kmetijstva Žalec TOZD Latkova vas DE Šempeter
v Založah od 10. ure dalje.

Prijavijo se lahko:

– ekipe mladih zadrušnikov, ki jo sestavljajo 3 tekmovalci v starosti 16–27
let. Imeti morajo vodjo ekipe.

– ženska ekipa, ki jo sestavljajo 3 tekmovalke. Imeti morajo vodjo ekipe.

Prijave za tekmovanje ekip pošljite najkasneje do 8/7–1983, vzporedno
s prijavo naj vsaka ekipa nakaže 1.000,00 din štartnine na žiro račun OK
ZSMS KMK Hmezad 50750-678-52716. Organizator bo tudi podelil najboljši
uvrščeni ekipam oz. tekmovalcem pokal in priznanje.

Način tekmovanja:

1. V oranju na določeno globino s traktorjem moči do 44 kW in odgovar-
jajočim, dvobrazdnim lemežnim plugom, na parceli 20 × 50 m in to desno po-
lovico na razor, levo polovico pa na slog. Oranje bo na strnišču.

2. V spretnostni vožnji s traktorjem in dvoosno prikolico na določeni progi
za tekmovalce. Tekmovalka mora s traktorjem in enoosno prikolico prevoziti
določeno progno.

3. Najbolje uvrščena tekmovalca iz vrst mladih zadrušnikov in vodja eki-
pe, ter najboljše uvrščeni tekmovalci, bodo sestavljali dve ekipi za 11. republi-
ško tekmovanje mladih zadrušnikov, ki bo letos v Kranju od 28. do 29. av-
gusta 1983.

AKTIV MLADIH ZADRUŠNIKOV
Za pripravljalni odbor
Tilka Potočnik

Nova bencinska črpalka na farmi Žepina

(Nadaljevanje z 11. strani)

Primer kmetije Hribar Branka in Milke iz Marija Reke 59 TZO Prebold

Kmetija ima 10 hektarov kmetijskih
površin. Od tega:

– okoli 1,5 njiv, kjer pridelujejo krom-
pir, oves, koruzo, ječmen in

– okoli 8,5 hektarja travnikov in paš-
nikov, pri čemer je 5 hektarjev paš-
nikov, ki ležijo nad domačijo v zelo strmi
legi, kjer je mogoča v glavnem le ročna
košnja s koso. Ta površina bi bila pri-
merna le za ureditev pašnika za rejo
ovac. Kmetija redi danes samo 2 kravi
in dva konja, kar pomeni obremenitev
0,3 GVŽ (glav velike živine) na hektar
kmetijskih površin (njiv, travnikov in
pašnikov). Pri kmetiji so vsa potrebna
gospodarska poslopja (hlev za 8–10
glav velike živine in v podaljšku kozo-
lec na 8 oknov) in kmečka stanovanjska
hiša. Vse kmetijske površine so zaokro-
žene okoli domačije. Kmetija poseduje
od kmetijske mehanizacije le motorno
kosilnico BCS in motorno žago. Umet-
nih gnojil na kmetiji ne porabijo nič.

Hribar Branko je tudi 100-odstotni
invalid brez leve roke nad komolcem.
Pri delu na kmetiji pomaga tudi sin, ki

ob letos končal osemletko. S predstavi-
niki TZO Prebold smo se dvakrat pogov-
arjali pri Hribar Branku in se dogovori-
li za ureditev površine 5 hektarjev
pašnika za ovčerejo. Za rejo ovac kme-
tiji ni potrebna gradnja novih staj, ker
ima dovolj prostora v hlevu, kjer bi v
zimskem času lahko kotile ovce, ter
delno preureditvijo kozolca na štiri
okna za ostalo čredo ovac. Nad samim
kozolcem je tudi dovolj prostora za
hrambo krme za zimsko obdobje. Na
pašniku je tudi zagotovljena oskrba s
pitno vodo – talni izviri, v hlevski reji pa
iz napajalnikov. Odločitev za rejo ovac
je več kot utemeljena in za navedeno
kmetijo nujna, saj razen delnega dohod-
ka iz gozda drugih dohodkov nima.

V tem primeru (takšnih primerov pa
je še zelo veliko) je potrebno aktivno
delo strokovne pospeševalne službe.
Reja ovac je na takšnih kmetijah iz eko-
nomskih in ostalih vidikov (težji pogoji
obdelave) najbolj primerna.

S tem prispevkom želimo pospešiti
aktivnosti pri realizaciji programa raz-
voja ovčereje.

Ivan Glušič

STRNIŠČNI DOSEVKI

Pridelovanje krmnih dosevov v naših razmerah, ko imamo
majhen delež v skupni kmetijski površini, pomeni močno inten-
zifikacijo poljedelstva.

Glede na dejstvo, da je na Kmetijah vse manj ljudi, je nujno
izbirati tiste dosevke, ki zahtevajo manj ročnega dela.

Letos lahko izbiramo za rano setev do konca julija naslednje
dosevke:

- mnogocvetna ljulka – 40 kg semena/ha,
- krmna ogrščica (Starška) – 10 kg/ha,
- krmna repica (Perko) – 10 kg/ha,
- aleksandrijska detelja – 30 kg/ha,
- perzijska detelja – 20 kg/ha,
- jara grašica z ovsom – 60 + 75 kg/ha,
- krmni grah s koruzo – 70 + 25 kg/ha.

Pri kasnejši setvi do srede avgusta sejemo iste dosevke razen
koruze in obeh detelj.

Da bodo posevki pravočasno posejani, si seme priskrbite čim-
prej. Po zagotovitvi Semenarne bodo zanesljivo imele zgoraj na-
vedeno seme.

Martina Krajnc

UPOR FRANCOSKIH KMETOV

Francoska vlada se je uklonila njihovemu ultimatu

Bilo je kot na ljudskem rajanju. Na
veliki trati pred stolnico invalidov v Pa-
rizu so taborili zadnji terek v aprilu
mladi bretonski kmetje, jedli v miru ob-
ložene kruhke in poslušali svoje bolj
zgovorne tovariše.

Veselo vzdušje na kmečkem pikniku
je bilo upravičeno. Kmetje iz Bretanje
so dobro opravili svoje delo. V velikem
sprevodu so dopolne spemili do vrat
Pariza nemški tovornjak s prikolico, na-
ložen z 22 tonami zmrznjenega svinj-
skega mesa iz Čehoslovaške, ki so ga
razjarjeni kmetje pričakali pri Landi-
vissiau (Finistere).

Najprej so nameravali omenjeni to-
vornjak spraviti pred palačo kmetijskega
ministrstva, kar pa so morali zaradi
ogromnega števila žandarjev, ki so to
ustanovo varovali, opustiti. Vendar
tudi tako ni ostalo to piratsko dejanje
brez pričakovanega učinka. Michel Ro-
card, nov francoski kmetijski minister,
si ni pustil vzeti, da se ne bi sam dvajset
minut pogovarjal s kmeti.

Protestirajoči kmetje so v zadnjem
času vedno znova postavljali cestne za-
pore, blokirali mejne prehode, zasedali
županstva (občine) in prefekturo (sedež
državne oblasti na območju nekaj več-
jem kot nekdanja naša okrožja in manj-
ša kot sedanja republika op. prev.). Tudi
državnega predsednika Mitteranda, ki
je v istem tednu potoval po severnih
francoskih pokrajinah, so kmetje spre-
jeli s pravimi kanonadami psovk. Ti
kmetje so (bili) najmočnejši zavezniki
novega kmetijskega ministra v sporu s
partnerji v Evropski gospodarski skup-
nosti (EGS), o novih cenah kmetijskih
pridelkov. Francija zahteva od ZR
Nemčije in Nizozemske v zvezi z letoš-
njo prilagoditvijo opornih cen kmetij-
skih pridelkov občutno zmanjšanje pri-
spevkov za izravnano valutnih razlik,
ki jih v trgovini s kmetijskimi pridelki
znotraj EGS uporabljajo, da z njimi u-
blažijo posledice tečajnih razlik na do-
hodek kmetov in negativen vpliv na
enotnost trga s kmetijskimi pridelki.

Ker se cene kmetijskih pridelkov
znotraj EGS izražajo v valutnih enotah
(ECU), se po vsaki spremembi tečaja

spremenijo v marke, guldne, franke ali
lire, preračunane cene, ki jih dobijo
kmetje plačane za svoje pridelke. Po
zvišanju tečaja dobijo manj, njihov do-
hodek pada – to bi se zgodilo npr. v ZR
Nemčiji in na Nizozemskem; po zniža-
nju tečaja dobijo več in njihov dohodek
raste – to bi prišlo v poštev za Francijo
in Italijo.

Odkar obstoji trg s kmetijskimi pri-
delki znotraj EGS pa so kmetijski mi-
nistri skrbeli, da se učinek teh spre-
memb valutnih tečajev nikoli ni v celoti
pokazal. To je mogoče s prispevki za iz-
ravnano valutnih razlik, s katerimi se
izravnava razlika med starim in novim
tečajem valutnih enot (ECU). Državam,
ki zvišujejo (revalvirajo) tečaj svojega
denarja na ta način ni treba prevaliti na
pleča njihovih kmetov nenadnega pa-
danja cen, države, ki pa znižujejo (de-
valvirajo) tečaj svojega denarja, privoščijo
svojim porabnikom »lovopust«
pred nujnimi drastičnimi povišanji cen.

Prvotno so bili ti prispevki za izrav-
navo, kot je predsednik Mitterand
spomnil severnofrancoske kmete, fran-
coska iznajdba. Zaradi devalvacije
franka l. 1969 so zaradi splošne stabil-
nosti cen hoteli odložiti dvig cen hrane
na notranjem tržišču. Ko pa je kmalu
zatem ZR Nemčija po revalvaciji marke
v interesu nemških kmetov hotela uvel-
javiti isto pravico, je postal ta sistem –
za Francijo – nevšečen. In to je ostal do
sedaj.

Vedeti namreč moramo, da prispevki
za izravnano tečajnih razlik delujejo v
deželah z revalvacijo kot izvozne sub-
vencije in uvozne ovire. Nasprotno pa v
deželah z devalvacijo kot izvozne da-
jatve in pospeševalci uvoza. Od zadnje
prilagoditve tečajev v Evropskem va-
lutnem sistemu je razlika med »zeleni-
mi«
ECU – tečaji in deviznimi tečaji
med marko in frankom skupno 18,1%.
Za ta odstotek se nemške dobave kme-
tjskih pridelkov v Francijo pocenijo in
francoske v ZR Nemčijo podražijo. Že
lani so se nemški izvozniki omenjenih

(Nadaljevanje na 15. strani)

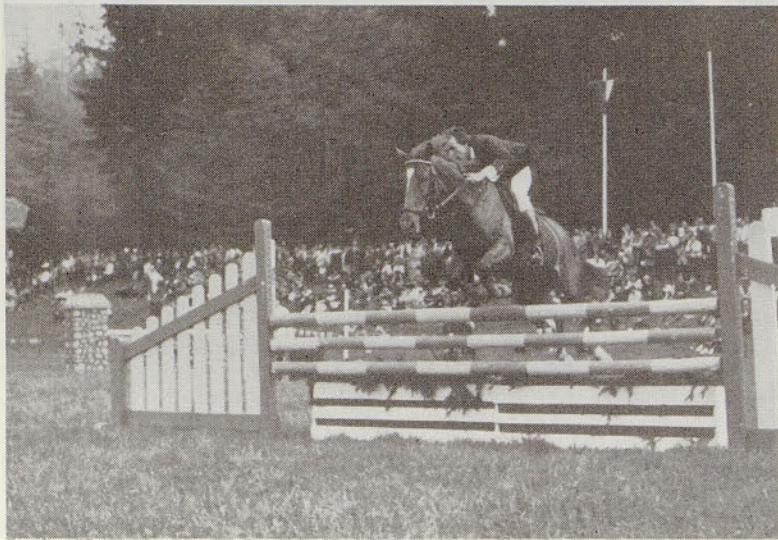
KONJENIŠKI KLUB GOTOVVLJE JE DELAVEN

Leto in pol je od tega, ko je v Gotovljah vzknila ideja o ustanovitvi konjeniškega kluba s ciljem, da bi pritegnili kar največ mladih, spodbudili ponovno rejo konj ter razvijali rekreativno in športno aktivnost.

Kraj Gotovlje slovi kot idilična vas sredi zelene Savinjske doline v neposredni

članov, aktivnostjo članov ter tudi s pomočjo širše družbene skupnosti smo uspeli v kratkem času razviti to novo športno panogo v naši občini.

Eno leto delovanja kluba je sicer kratko obdobje, vendar dokaj aktivno pa tudi

Franček Mesarič je na kobili Čarni v Krumperku dosegel lepo 3. mesto v preskakovanju ovir.

blizini občinskega središča. Živahni in delovni vaščani že stoletja ohranjajo tradicije, kulturne običaje pa tudi šport in rekreacija jih pritegne. Zato ni čudno, da se je v Gotovljah porodila misel o ustanovitvi konjeniškega kluba.

Konjeniški klub Gotovlje je bil uradno ustanovljen 6. julija preteklega leta. Ustanovnemu občnemu zboru, kakor tudi letni konferenci kluba, je prisostvovalo veliko ljubiteljev konjeniške dejavnosti iz naše občine. Z izrednim zanimanjem ob-

uspešno. Klub razpolaga s 7 konji in malim ponijem. Uredili smo si hlevske prostore na kmetiji Zupanc, uredili vadbene prostor, nabavili najnujnejšo opremo, prikolico za prevoz konj in skrbeli za prehrano in oskrbo konj. Organizirali smo tudi jahalni tečaj, konjske dirke, konjeniški ples in sodelovali na raznih prireditvah v naši občini. Poleg rekreativnega udejstvovanja, zelo uspešno tekmujejo na republiških turnirjih. Tekmovali smo že v Krumperku, Vipavi, Stožicah, Mariboru

Rekreativno jahanje.

in Komendi, kjer smo dosegli zavidljive uspehe v preskakovanju zaprek.

V bodoče pa ima klub še veliko želja in načrtov in zastavljenih vrsto nalog, ki jih žal zaradi pomanjkanja finančnih sredstev vedno težje uresničujemo.

Konjeniški klub Gotovlje bi naj postal osrednji organizator rekreativnega in tekmovalnega konjeniškega športa v naši občini.

Konjske dirke so bile že nekdaj tradicija Gotovlj, zato je tudi tokrat naša osrednja prireditev. V nedeljo 3. julija prirejamo 2. velike tradicionalne konjske dirke z občinsko razstavo kmečkih konj v Gotovljah. Z njo počastimo praznik občine Žalec, na njej pa prikažemo tudi rezultate celoletnega prizadevanja.

Program prireditve:

– dopoldne ob 10. uri otvoritev občinske razstave kmečkih konj;

– popoldne ob 14. uri republiški turnir v preskakovanju zaprek, galopu ter kmečke galopske dirke, za zaključek pa še kasaške dirke;

– po tekmi sledi velika vrtna veselica. To bo zanimiva prireditev – VABLJENII

PRIDITE – SODELUJTE in podprite naša prizadevanja k popularizaciji ponovne reje konj in razvoju rekreativnega in tekmovalnega konjeniškega športa v naši občini.

Konjeniški klub Gotovlje
Rudi Trobiš

Upokojenci so zborovali

Ustanovni zbor aktiva upokojencev SOZD Hmezad 19. 5. 1983, je sprejel sledeči program dela.

PROGRAM DELA AKTIVA UPOKOJENCEV

Tovariška pomoč:

Ugotoviti socialno stanje upokojencev.

Na podlagi ugotovitev nuditi pomoč pri urejanju problemov, (tudi brezplačna pravna pomoč).

Organizira blagajno vzajemne pomoči.

Organiziranje obiskov na domu predvsem pri tistih, ki so bolni ali nepokretni.

Pomoč pri sprejemu v domove upokojencev tistih, ki to želijo.

Organiziranje letnih srečanj z jubilarji, ki bodo v posameznih letih dovršili 80 let.

Vključitev zainteresiranih upokojencev v družbeno prehrano podjetja.

Vključitev zainteresiranih upokojencev v samopomoč osnovne organizacije sindikata.

Kulturna dejavnost:

Organiziranje obiskov gledaliških predstav, koncertov in ostalih kulturnih prireditev v povezavi z osnovno organizacijo sindikata.

Skupno organiziranje proslav ob priliki državnih praznikov in obletnic podjetja.

V kolikor obstoja interes upokojencev se pristopi k organiziranju pevskega zbora.

Šport in rekreacija:

Aktiv upokojencev naj bi se po želji aktivno vključil v ustrezno športno sekcijo osnovne organizacije sindikata.

S to povezavo naj bi bila omogočena udeležba na različnih športnih tekmovanjih, ki jih prireja osnovna organizacija sindikata oz. podjetje.

Sodelovanje pri rasporejanju prostih počitniških kapacitet. Namestitev bivalne prikolice v kakšne bližnje toplince. Organiziranje samostojnih izletov in z osnovno organizacijo sindikata.

Informiranje:

Naloga, da so vsi pravočasno informirani o dejavnosti aktiva in to preko glasila Hmeljar.

(Nadaljevanje s 14. strani)

pridelkov veselili, ker so za 6 % povečali izvoz v Francijo. Njihove dobave so znašale 2,25 milijard mark.

Zato ni čudno, če vidijo francoski kmetje v sistemu prispevkov za izravnano valutnih razlik »izkrivljenih konkurenčnih možnosti« in zahtevajo od svoje vlade, da doseže popolno ukinitve teh prispevkov.

Posebno kmetijstvo v Bretaniji trpi zaradi dobav iz valutno močnih držav EGS. Polovica v Franciji prirejenega svinjskega mesa izvira iz Bretanje, zahodni departamenti oskrbujejo Francijo s polovico svežega mleka. Medtem, ko so britanski rejci dobili za kg svinjskega mesa v zadnjem tednu 9,10 frankov, je bilo iz Belgije in Nizozemske uvoženo na trgu po 8,50 franka. 85.000 ton svinjskega mesa, četrtrina l. 1982 uvožne količine, je že v prvih dveh mesecih letošnjega leta zaradi konkurenčnih prednosti iz inozemstva dospela na francoski trg.

Obljubo, da bo na konferenci o cenah kmetijskih pridelkov znotraj EGS v Luksemburgu skrbel za zmanjšanje nemških in nizozemskih prispevkov za izravnano tečajnih razlik, pa kmetijski minister Rocard ni mogel izpolniti. In tako so postali demonstrirajoči francoski kmetje čez noč nasprotniki svoje vlade. V obliki ultimata je predsednik Zveze kmetov Francois Guillaume, zahteval od vlade, da v 48 urah ukine vsaj prispevek za izravnano, ki izvira iz obeh devalvacij franka in znaša 5,1 % in ga nadomesti z ustreznim zvišanjem cen v frankih.

Ko je vlada zadnji petek pred Mitterandovim odhodom na Kitajsko razpravljala o zahtevi Zveze kmetov, je bil le eden proti izpolnitvi kmečkega ultimata: finančni minister Jacques Delors je imel pomisleke zaradi inflacijskega delovanja te žrtve v prid kmetov na cene in na njegov od vseh strani kritizirani koncept stabilizacije. Toda Mitterand se je odločil, da so skrbi kmetov pomembnejše kot skrbi finančnega ministra. Menil je namreč, da si Francija ne more dovoliti, da bi ji bil vrinjen kak zakon, ki bi pomenil propad francoske kmetijske proizvodnje.

Če bo Pariz partnerjem v EGS res predlagal popolno odpravo francoskega prispevka za izravnano tečajnih razlik (in s tem ustrezno predhodno prilagoditev cen pred naslednjo konferenco o cenah sredi maja), še ni jasno. Kmetijski minister molči. Počakati hoče objavo najnovejših statističnih podatkov o gibanjih dohodkov kmetov v letu 1982.

S povečanjem svoje kupne moči v višini 9 %, tako trdijo informacije, ki so »procurile«, naj bi se francoski kmetje v lanskem letu bolje odrezali kot katerakoli druga poklicna skupina. Na kmete pa to ni naredilo nobenega vtisa. Svoje akcije so v začetku tedna nadaljevali, še vedno postavljajo zapore na cestah in uprizarjajo lov na tovarnjake z blagom iz inozemstva.

Die Zeit 19/1983

Prevedel
dr. Jože Maček

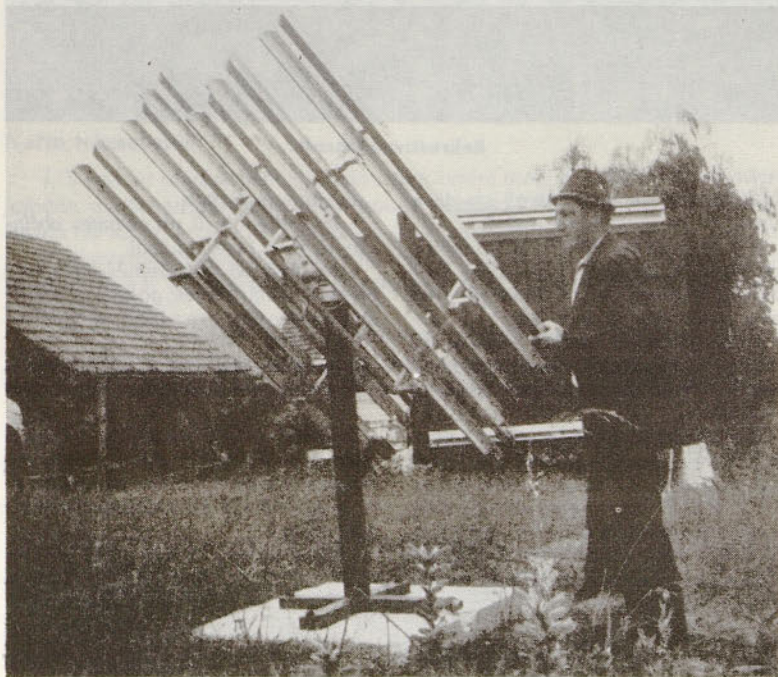
10. JUNIJ

Obrambni sistem proti toči je uspešno prestal ognjeni krst

Na čudovitem gričku vzhodno od gore Oljke v Andražu 20 pri domačiji Alojza Pižorna stoji eno od izstrelišč raket proti toči

»V petek popoldne so se nad goro Oljko zbirali hudourni oblaki. Iz Žikarc so mi sporočili, da naj pripravim rakete in vse potrebno za akcijo tako, kot sem se naučil na

nič. Pogledam na rampo. Še dve raketi sta na njej. Obrnem stikalo še enkrat in šesta je odletela. Lepo je videti. V bazo sem sporočil, da sem delo opravil. Slišal sem, da so stre-

Alojz Pižorn nazorno prikazuje izstrelitev raket proti toči.

tridnevnem tečaju. Iz kontejnerja sem vzel šest raket in eno za drugo vpeljal na lansirno rampo. V pisarni sem vzel kabel, ga vtaknil v vtičnico na rampi in na sprožilec, ki ga navijem približno tako kot tistega v jami (v rudniku). Stikalo sem naravnal na ničlo in čakal na povelje, ki pa je kmalu prišlo: smer 365 stopinj, višina 50 stopinj in tempiranje rakete 15 sekund. Izstrelite takoj! Zasukal sem ključ in obrnil stikalo na 1. Bum! Ššššvvv! Madona, je urezalo. Komaj sem se spomnil, da moram nadaljevati. Zasukal sem ključ, obrnil stikalo na 2 in zopet je počilo kot iz topa. Tako tudi tretjič in četrtič. Ko sem sprožil petič –

ljali v Arnačah pri Šentilju in v Dolnji vasi pri Preboldu. Tudi drugod so streljali. Povem ti, da bi letos sigurno bila toča tako kot lani, če ne bi streljali« je z zanosom, poln žara in vere v lasten in skupen uspeh hitel Lojz.

»Po radiju smo povezani vsi med sabo. Dnevno se moram javljati ob 9,30, in 12,30. Da bi le imeli dovolj raket. Montirali še bodo eno rampo.« je še dodal Lojz ob slovesu. V uspeh streljanja so bili prepričani tudi domačini. Nebo je bilo temno in padale so debele in hladne kaplje. Za sedaj je pomagalo, so pritrjevali v upanju, da bo tudi v prihodnje. Lep pozdrav vaš urednik –

Hanoi je večno zeleno mesto z mnogimi parki in drevoredi. Listje z dreves odpada vedno in tako je vedno dovolj dela s čiščenjem ulic.

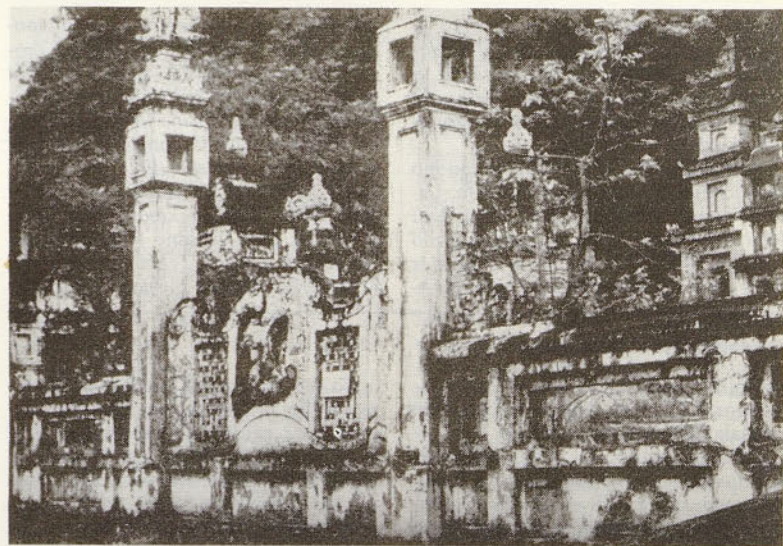
VIETNAM V SLIKI

– Besedilo in fotografije mag. Milan Žolnir

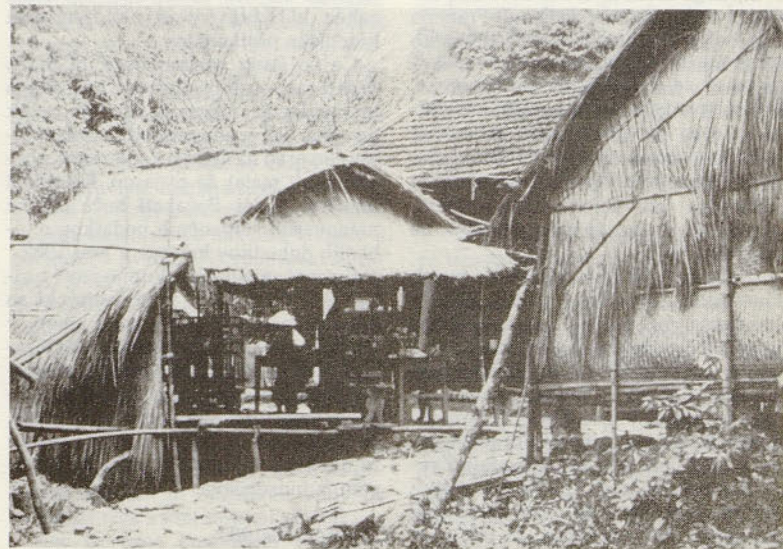
Hmezad je še v letih 1977 in 1978 nudil Vietnamu strokovno pomoč pri poizkusnem gojenju hmelja. Zaradi vojn so nasadi propadli. Letos poizkušajo znova prav tako v sodelovanju z našo državo oziroma Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Kolo je podobno kot v večini jugovzhodnih azijskih državah osnovno prevozno sredstvo.

Vietnam ima mnogo zgodovinskih spomenikov. Nekatere že obiskujejo prve skupine tujih turistov.

Podeželska hiša je skromna. Zgrajena je iz bambusa in trave. Nudi pa zadostno zaščito pred dežjem in pekočim soncem.

Stežice

Priloga OO ZSMS
SOZD »Hmezad«

Številka 1
Julij 1983

MLADINA NAŠA BODOČNOST

Pred vami je julijska številka Hmeljarja in v njej smo mi mladi ponovno poskušali obuditi nekdanjo prilogo »Stežice«. Veliko je mladincev v SOZD Hmezad, vendar razen občasnih prispevkov v Hmeljarju ne pišejo. Prav zaradi tega bi radi, da bi se v Hmeljarju zopet pojavila naša priloga z naslovom »Stežice«.

Vabimo vse mladince SOZD Hmezad, da pošiljajo svoje prispevke, fotografije, pesmi, razmišljanja, karikature in poročila o svojem delu v Hmeljarju, kjer jih bomo z veseljem objavili in tudi honorirali.

Morda bo priloga najprej samo na eni strani, počasi pa bomo imeli lahko več strani in tako bodo tudi ostali člani našega SOZD izvedeli za naše delo in dejavnosti.

Pišite nam kaj delate v prostem času, kakšni so vaši konjički oz. hobiji. Pišite nam o svojih problemih, postavljajte vprašanja in radi vam bomo odgovorili na njih. Želimo čim več predlogov, spodbud, zato se le pridno oglašajte v našo prilogo. V tej naši prilogi »Stežice« bomo spoznavali svoje delo in tako bomo lahko dokazali, da ni res tisto, kar nam nekateri očitajo, da smo nezainteresirani in da leži breme mladinske organizacije le na ramah nekaterih njenih članov. Vsaka OO ZSMS v DO, TOZD itd. naj določi člana, ki bo redno poročal v Hmeljarju o delu svoje osnovne organizacije. Morda boste naleteli pri svojem delu v mladinski organizaciji na težave s strani nadrejenih ali pa tudi od mladincev. Tudi takšne probleme bo obravnavala naša priloga. Želimo, da bo naša priloga »Stežice« prijetna, polna dobrih člankov, šal in pa tudi samokritična do nas mladih, kakor vseh ostalih, zato se oglasite v čim večjem številu.

Vsa svoja dela pošljite na naslov Uredništvo Hmeljarja »za prilogo Stežice«.

Referent za informacije OO ZSMS SOZD Hmezad
Peter Gominšek

Naloga in vloga ZSMS pri spreminjanju in razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu

Prebivalstvo v svetu in pri nas stalno narašča in tako postajajo potrebe po hrani vse večje. Kljub naporom, ki jih

človeštvo vlaga v pridobivanje hrane, pa 2/3 svetovnega prebivalstva čuti pomanjkanje hrane. Hrana vse bolj postaja

Študentje ekonomske smeri s profesorji Agronomske fakultete iz Novega Sada so si ogledali Savinjsko dolino in hmeljišča s skladišči hmelja v Žalcu.

strateško blago. Jugoslavija ima velike možnosti pri pridelovanju hrane, vendar še niso izkoriščeni vsi proizvodni potenciali. V naslednjih letih moramo proizvesti več zaradi lastne neodvisnosti oziroma odvisnosti od uvoza, ter zaradi našega prispevka k odpravi lakote v svetu.

Zaostrene gospodarske razmere v svetu in doma pa zahtevajo še hitrejšo in doslednejšo ukrepe na tem področju. Plansko zastavljeni cilji, ki v Sloveniji predvidevamo do leta 1985 proizvesti 85 % potreb po hrani in prioriteta, ki jo je kmetijstvo dobilo, kažejo na temeljitejšo premike. Vendar se to ne čuti povsod. Večje organiziranje celotne družbe do tega vprašanja in s tem tudi subjektivnih sil, mora pripeljati do zastavljenih ciljev.

Tako mora tudi ZSMS prilagoditi svojo vlogo in naloge ter nadaljnjo aktivnost spreminjajočim se potrebam. Stihiska deagrarizacija, slaba starostna struktura in iz tega majhno število mladih, ki ostajajo doma na kmetijah narekuje izdatnejšo akcijo ZSMS kot tiste DPO, ki ji tudi mladi kmetje pripadajo in v okviru nje tudi delujejo. Izhajajoč iz potreb družbe in njenih gospodarskih možnosti moramo v danem trenutku poiskati tako rešitev za mladega kmetovalca, ki mu bo omogočala na podlagi družbeno organizirane proizvodnje takšen družbenoekonomski položaj, ki mu bo zagotavljal tudi enakopravnejši socialni položaj oziroma mu bo ob nadaljnjemu povečanju proizvodnje in poglobljanju odnosov odpirala novo perspektivo.

Tilka Potočnik

Mladinski seminar

Mladinci smo imeli 16. junija seminar, ki je uspel.

Dnevni red seminarja je bil:

gospodarski položaj in nova organiziranost v Hmezadu,

naloge DPO v danem trenutku in problemi mladih.

Vabilu se je odzval tudi tov. Vlado Gorišek predsednik PO, ki nam je v grobem opisal smernice SOZD Hmezad. Mladi smo podprli te smernice in smo tudi željni razvijati naloge, ki čakajo vse. Ugotovili smo tudi, da imamo mladi dosti problemov, katere pa bomo le skupno reševali in rešili. Prvi pogoj je, da se bomo sami z delom izkazali.

R. Mlinar

Idejni položaj v delavskem razredu

Značilno je, da je v središču kritičnosti in samokritičnosti delavcev najpogosteje zaostrovanje odgovornosti vseh družbenih dejavnikov, od najvišjih državnih in političnih do samoupravnih ter poslovnih organov in samih delovnih ljudi, disciplina dela, izboljšanje organizacije dela, doslednejše in popolnejše uveljavljanje samoupravnih pravic in obveznosti delovnih ljudi. Ko naš delovni človek ocenjuje sedanje probleme in težave, navadno reče: naša pozornost je popustila, moramo več in bolje delati, hitreje povečevati delovno storilnost in zagotoviti ustrezne delovne razmere ter razmere za gospodarjenje, bolj varčevati z energijo in materialom in porabljati toliko, kolikor smo ustvarili zase in za razvoj družbe. Prav te besede pa pojasnjujejo idejnopolični položaj v delavskem razredu in med drugimi delovnimi ljudmi. Ti se namreč ne bodo nikoli sprijaznili z negativnimi pojavi in težnjami v naši družbi, pač pa odgovorno in vztrajno iščejo prave izhode in rešitve, ne da bi kakorkoli kompromitirali ali ogrozili dosedanje pridobitve.

Da bi ponazoril položaj v delavskem razredu, je Hadži Vasilev dejal: »K temu bi lahko dodali še en izjemno pomemben, zgovoren in poučen podatek: prav v času, ko so se naše težave posebno zaostrole, in ko se je znižala življenjska raven, to je od leta 1980 sem, se je število stavk v naši državi, število udeležencev v njih in število izgubljenih delovnih ur zmanjšalo za več kot polovico, četudi je bilo pri nas že prej neprimerno manj stavk kot v drugih državah.«

SREČANJE MLADIH ZADRUŽNIKOV SLOVENIJE

Srečanje mladih zadružnikov Slovenije bo 30. in 31. julija 1983 na Vranskem.

Srečanje vsebuje tri osnovne prvine:

1. Posvetovanje o aktualni kmetijski problematiki
2. Večer kmečke kuhinje
3. Kmečke igre

1. Za posvetovanje bodo pripravljene teze. Objavljene bodo v Kmečkem glasu ter posredovane prijavljenim ekipam, ki organizirajo razpravo.

2. Ekipa za večer kmečke kuhinje šteje tri tekmovalke oziroma tekmovalce in pripravi star kmečki meni, ki je karakterističen v njihovem kraju. Pripravlja se meni za 10 oseb. Ves pribor za kuho mora ekipa prinesiti s seboj.

3. Kmečke igre

Tudi letos se bodo tekmovalci pomerili v košnji in v grabljenju sena. Bodo pa še druge discipline, katere pa sedaj še niso določene. Vse igre so sestavljene tako, da ni potrebno nobenega velikega predhodnega pripravljanja. So zgolj igre, ki s spretnostjo in morebitno srečo prinašajo ekipi točke.

Vabljeni!

Tilka Potočnik

Kdo bo hribovski kmet

ENE PAR
TATRMASTIH
SE BO PA
NEMARA
NAJDLO...

Z EKSKURZIJE MLADINCEV DO NOTRANJA TRGOVINA V POREČ

Do dolgo pričakanega in planiranega izleta mladincev DO NT je končno prišlo v petek 10. junija.

Avtobus 37 mladincev, polnih elana, je odpeljal proti Ljubljani točno po programu. Ker smo takoj ugotovili, da smo si program ekskurzije preveč obširno zastavili, smo ga bili takoj primorani korigirati. Odločili smo se, da se ustavimo v Lipici, ogled Postojnske jame, pa je žal moral odpasti.

Vožnja z avtobusom je bila nadvse zanimiva, polna pesmi in dobrih »vivec«.

V Poreču sta nas pričakala predstavnika mladincev RO Rivjera Po-

reč. Lepo so nas sprejeli in nam pomagali pri namestitvi v hotelu.

Družabni večer je bil nepozaben. Prav tako tudi nogometna tekma med našimi in njihovimi mladinci z rezultatom 15:1, za domačine seveda. Sicer pa, držali smo se gesla: »Važno je sodelovati, ne pa zmagovati«.

Tako smo tudi bolj ne zmagoslavno v nedeljno popoldan odpotovali proti domu, kajti svoje so opravili tudi maligani, katerih v treh dneh bivanja v Lanterni ni bilo malo.

Če smo bili polni elana tudi v ponedeljek na delu, pa naj povedo naši delovni kolegi.

Peter Leskovšek

Srečanje z mladinci delovne organizacije »Riviera« Poreč

Poreški mladinci so nas nadvse prijazno sprejeli in nam nudili gostoljublje kakršnega znajo le oni. Pomagali so nam pri naši namestitvi v novo okolje.

Družaben večer je potekal izredno zanimivo in pristno. Izmenjali smo si izkušnje o delovanju mladinske organizacije, kakor tudi o problemih s katerimi se srečujemo.

S srečanjem smo bili zelo zadovoljni in povabili smo naše gostitelje, da se v jeseni dobimo v Savinjski dolini.

Konferenca
OO ZSMS DO NT

Mladinci DO Vrtnarstvo so bili na kvizu prvi

Zvezdana Gržina iz Hmezad Notranja trgovina je prejela Krkino nagrado 1983 za mlade raziskovalce.

Tudi med nami se porajajo talenti.

PREDMET POSMEHA:

- V spanju govorim, tovariš zdravnik.

- Ali to moti vašo ženo?
- Ne, ampak cela pisarna se mi smeje.

- Je dedek že preizkusil novo zamrzovalno skrinjo?

- Že.
- In kaj je rekel?
- Nič, je še v njej!

IZDAL SE JE

- Dragi, kaj bi storil, če me ne bi bilo več?

- Isto kot til
- Nesramnež! Že dolgo sem slutila, zdaj si se pa sam izdal...

- Ali veš, kaj imajo cene in bolhe skupnega?

- Nič.
- Kako da ne. Oboje skačejo čisto po tihem.

ŠPORTNE IGRE SOZD HMEZAD

Športno društvo je organiziralo ŠPORTNE IGRE HMEZADA 83 v soboto 25. junija 1983 na športnih igriščih pri Hotelu Prebold.

Ekipa delovnih organizacij v okviru SOZD Hmezad so se pomerile v nogometu, odbojki, šahu in kegljanju.

Najboljše ekipe so prejele plakete in pokale.

REZULTATI TEKMOVANJ:

Mali nogomet

1. Kmetijski kombinat Šmarje
2. Strojna Žalec
3. KZ Savinjska dolina
4. Celjske mlekarnе
5. Kmetijstvo Žalec
6. Jata Ljubljana
7. Notranja trgovina
8. Celjska mesna industrija
9. SD Skupne službe

ŠAH

1. Celjska mesna industrija
2. Strojna Žalec
3. Notranja trgovina
4. Celjske mlekarnе
5. Jata Ljubljana
6. KZ Savinjska dolina
7. Skupne službe

Kegljanje

Ženske

1. Jata Ljubljana
2. Gostinstvo-turizem
3. Jata Ljubljana II.
4. Celjska mesna industrija
5. Celjske mlekarnе
6. Notranja trgovina
7. Kmetijski kombinat Šmarje
8. DS Skupne službe

Moški

1. Notranja trgovina
2. Gostinstvo-turizem
3. Celjska mesna industrija
4. Celjske mlekarnе
5. Jata
6. Notranja trgovina
7. Strojna
8. DSSS
9. Kmetijski kombinat Šmarje

Odbojka

Ženske

1. Notranja trgovina
2. DS Skupne službe
3. Celjska mesna industrija
4. Hmezad e. i.

Moški

1. Strojna Žalec
2. KZ Savinjska dolina
3. DS Skupne službe
4. Notranja trgovina
5. Jata
6. Hmezad e. i.
7. Celjska mesna industrija

Vseh tekmovalj so se udeležile; Notranja trgovina in Celjska mesna industrija.

NAJUSPEŠNEJŠE EKIPe NA OSNOVI UVRSTITEV PA SO:

NOTRANJA TRGOVINA	93 t.
CELJSKA MESNA INDUSTRIJA	89 t.
DS SKUPNE SLUŽBE	82 t.
SOZD	Eva

Ob srečanju športnikov v Preboldu smo našli uro. – TOZD Transport Vrbje.

OBVESTILO

Vse, ki se še niste odločili za letovanje v združenih počitniških domovih SOZD HMEZAD ŽALEC obveščamo, da imamo še proste kapacitete in sicer:

- v Crikvenici v času od 14. 7. do 18. 7. in od 15. 8. 1983 dalje;
- v Barbatu na Rabu v času od 1. 7. do 11. 7., od 11. 7. do 21. 7. in od 10. 8. do 20. 8. ter od 20. 8. do 30. 8. 1983;
- v kampu »Stella maris« v Umagu od 28. 8. do 15. 9. 1983 ter
- v kampu »Stupice« pri Puli od 28. 8. do 15. 9. 1983!

Referent za družbeni standard Anton Ajdič

Vsakdanjiku ob rob

Odgovorno delovno mesto zahteva strokovnost in ... odnos

NIKAR NAZAJ NA DVORIŠČE!

Telefonski razgovor med odgovornim delavcem in strokovnim delavcem z različnimi stališči je lahko oster, tudi viharen, v mejah pristojnosti in delovnih možnosti. Ne more pa biti žaljiv in ne more vsebovati žaljivih pridevkov. Prava sramota za človeka, ki je vodilno mesto prevzel, je, če dokončanju pogovora ni kos in podrejenu odlaga slušalko. Da le ostane v svojem kalupu.

Toda le v kalupu, z žargonom se je vrnil na dvorišče.

Eva Orač

V zadnji številki Hmeljarja predstavitev Hmezad Notranje trgovine ni bila popolna.

Hmezad Notranjo trgovino Žalec sestavljajo:

- TOZD Veleprodaja Žalec
- TOZD Maloprodaja Žalec
- TOZD Transport Žalec
- TOZD Sadeks Žalec
- TOK Mega Žalec

Delavcem Hmezad Notranja trgovina TOZD Sadeks in TOK Mega se opravičujemo.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA SKOKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala kolektivom Strojne Žalec, Notranje trgovine Žalec, Tekstilne tovarne Prebold, SIP Šempeter, Organizaciji ZJB ter lovski družini Vransko.

Zahvala tudi duhovniku in govorniku za izrečene poslovilne besede.

Stopnik, dne 14. 6. 1983

ŽALUJOČI: Vsi njegovi.

Minerva – občinski prvak v malem nogometu

Športniki Hmezad Minerva Žalec so nas po daljšem času zopet prijetno presenetili. Nogometaši so namreč zmagali in postali najuspešnejša ekipa v malem nogometu v okviru sindikalnih športnih iger občine Žalec.

Pot do zmage ni bila lahka, saj so morali najprej skozi predtekmovalja, kjer so zmagali v svoji skupini. Na zaključnem turnirju v začetku junija pa so premagali tudi ekipe Tekstilne tovarne Prebold, Ferralita in obrtnikov ter tako dokazali, da so trenutno najboljša sindikalna ekipa v malem nogometu v občini.

Za zmogovito ekipo so nastopili: Ciril Naprudnik, Bojan Voglar, Branko Rojc, Danilo Kač, Ivan Skornšek in Vili Grobelnik.

Upamo, da ta uspeh ne bo ostal edini in da se bo Minerva priključila tistim kolektivom, ki so med najuspešnejšimi v občini Žalec tudi na področju športne aktivnosti.

Občinsko sindikalno prvenstvo

Na sindikalnih športnih igrah občine Žalec v letu 1983 uspešno sodelujejo tudi ekipe Hmezada.

Hmezad

mlažji člani	9. mesto
starejši člani	3. mesto
veterani	5. mesto
članice	2. mesto

Hmezad množičnost 1. mesto

Slavko Košenina

Bo mleka dovolj?

Ob koncu leta bomo odprli novo mlekarno v Rušah pri Arji vasi. Nekateri napovedujejo, da njene zmogljivosti ne bodo povsem izkoriščene, ker se odkup mleka povečuje prepočasi.

Celjska ribarnica

V Celju imajo novo ribarnico. V njej imajo tudi žive ribe za vsak primer, če bo zopet prišlo do novega onesnaženja rek.

Minerva – trim piknik

Osnovna organizacija sindikata Hmezad Minerva Žalec je v soboto, 4. junija 1983 organizirala TRIM PIKNIK v okviru katerega je bila izvedena akcija VSI NA KOLO ZA ZDRAVO TELO, po njej pa družbeno srečanje v letnem gledališču Limberg v Grižah. Kolesarjenja se je udeležilo 45 kolesarjev, ki so vsi srečno prevozili 18 km dolgo pot iz Griž preko Šešča – Matk – Zahoma in nazaj v Griže. Po uspešno izvedenem kolesarjenju pa smo v Limbergu nadaljevali s športnimi aktivnostmi ter igrali namizni tenis, streljali z zračnimi puškami, igrali odbojko, nekateri pa so celo pokazali svojo spretnost v plezanju po vrvi. Pri vsem tem so pomagali tudi tisti, ki iz različnih vzrokov niso kolesarili, so pa prišli v Limberg, da preostali del dneva skupno preživijo v prijetnem razpoloženju, plesu, glasbi ter nepogrešljivi pijači in jedilih na žaru.

V poznih popoldanskih urah smo se razšli z željo, da se takšnih in podobnih akcij udeleži še več članov kolektiva.

Stanetu Virantu v slovo!

V sredo 18. maja smo se za vedno poslovili od Staneta Viranta.

Stanko se je v Hmezad DO NT TOZD Maloprodaja zaposlil pred dobrim letom kot viličarist.

Skoraj vsakemu delavcu, ki zamenja delovno okolje, je potreben čas za prilagajanje na delo in sodelavce, tega Stane ni potreboval. Z dnem njegovega prihoda smo ga vsi vzljubili. Zakaj?

Stane je s svojo samoiniciativnostjo, marljivostjo, vestnostjo, natančnostjo in tovarištvom pokazal veličino človeškega dostojanstva.

Skromen kakršen je bil in z vrtilinami, ki so ga krāsile, je bil vzor ne samo nam sodelavcem temveč tudi v sredini kjer je živel, ter v organizacijah kjer je nesebično razdal svoje moči.

Takšen bo Stane ostal v trajnem spominu vsem tistim, ki smo ga spoštovali.

Hvala ti Stane za vse kar si do brega storil.

Vedno bomo ponosni nate!

Kolektiv
DO NT TOZD
Maloprodaja

HMEZAD export-import

OBJAVA

Zaradi pogostih obiskov za ogled s terase stolpnice in zaradi tega tudi uporabe dvigala s katerim se prevažajo obiskovalci, nastajajo večji stroški in zastoj v proizvodnji.

Da bi se obiski omejili, je delavski svet sprejel naslednje cene za uporabo dvigala in dvorane kot sledi:

1. Uporaba dvorane:	1000,00 din
2. Uporaba dvigala do 20 ljudi	500,00 din
3. Uporaba dvigala do 50 ljudi	1000,00 din

Za vse ogleds s terase stolpnice se je potrebno predhodno najaviti v tajništvu DO, kjer bo zainteresirani dobil tudi podatke o možnosti ogleda.

Marta Pinter

Smeh, pesem in dobra volja so nam za zblizanje, boljše medsebojno in koordinirano delo še kako potrebna. Ena takih priložnosti so tudi sindikalni izleti, ki bi morali biti češči.

Letovanje v prikolicah

Zainteresirane za letovanje v camp prikolicah DO Notranja trgovina obveščamo, da se še lahko prijavijo v naslednje termine:

od 1. 7. do 11. 7. prosta je 1 prikolica v Stoji
od 11. 7. do 21. 7. prosti sta 2 prikolic v Stoji
od 10. 8. do 20. 8. prosta je 1 prikolica v Stoji
od 20. 8. do 30. 9. prosta je 1 prikolica v Stoji
od 30. 8. do 9. 9. proste so 3 prikolic v Stoji in 1 v Fažani.

Interesenti lahko prijavnice dobijo pri Katji Hauptman v DSSS DO Notranja trgovina.

JUBILANTI

(od 1. 6. do 30. 6. 1983)

60-LETNIKI

Anton dr. VRABIČ – KZ Savinjska dolina Žalec.

50-LETNIKI

Marjeta MAJCENOVIC – Kmetijstvo Žalec

Franc VREŽE – Kmetijski kombinat Šmarje

Jelena OŠLAK – KZ Draga Radlje

Vida CEROVŠEK – Celjska mesna industrija Celje

Ciril DOBOVIČNIK – Celjske mlekarne Celje

Sodelavci čestitamo

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec – Ureja uredniški odbor: predsednik Slavko Košenina; člani: Metka Vočko, Ivan Vodlan, Eva Orač, Martina Krajnc, dipl. inž. kmet, Miljeva Kač, dipl. inž. kmet – urednica strokovne priloge za hmeljarstvo. Vili Vybihal, kmet inž. – glavni in odgovorni urednik – Uredništvo je v SOZD Hmezad v Žalcu, Ulica Žalskega tabora 1 – Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih – Mesečna naročnina 26 din – Tisk AERO Celje – TOZD Grafika

GT-PE

GOSTILNA LOČICA

PRI VRANSKEM

V lanskem letu smo odkupili poslovni prostor gostilne Bašek v Ločici pri Vranskem. Adaptacija je terjala precej časa. Tako je gostilna Ločica pri Vranskem pričela z obratovanjem konec maja.

Gostilna Ločica pri Vranskem se nahaja neposredno ob regionalni cesti Maribor-Ljubljana.

Lokal je prijeten in primeren za manjše družbe.

Nudimo specialitete iz domače kuhinje, kot pečenice z zeljem in fižolom, žgance z mlekom, itd.

Odpiralni čas je od 8.00 do 22.00 ure.

OPOMIN

OO ZKS Delovne skupnosti Skupne službe SOZD Hmezad je na seji 23. maja obravnavala zadevo v zvezi z vpisom nepravilnih podatkov v delovno knjigo tov. Vinka Kolenca in mu izrekla vzgojno politični ukrep-opomin.

Pri izrekanju ukrepa je OO ZKS ugotovila, da tov. Vinko Kolenc ni storil vsega, da bi preprečil nepravilen vpis delovne dobe v NOV v delovno knjigo in da ni naredil vsega, da bi se nepravilen vpis pozneje črtal.

OO ZKS je kot olajševalne okoliščine upoštevala, da se tov. Vinko Kolenc z nepravilnim vpisom dobe prebite v NOV ni materialno niti moralno okoriščal niti ni uveljavljal pravic iz tega naslova.

Novo gostilno v Ločici pri Vranskem je okusno opremila DO Gostinstvo-turizem.

Če drugega julija ne bo lepo, se dež ves mesec ustavi ne bo.

Jakoba (25. 7.) jasno če je nebo, za Božič bo krasno kot ribje oko.

Šibka volja se razkazuje v besedah, močna v dejanjih.

Živeti kakorkoli že, a živeti.

Edina reč, ki jo lahko polepšamo, ne da bi jo pri tem uničili, je resnica.

Popravek

V 6. št. Hmeljarja v članku Prvi letošnji periodični obračun je za nami je na 2. strani pod podnaslovom »govedo« v 4. vrstici 2. odstavka napačno za KZ »Savinjska dolina« napisano 21 odstotkov. Pravilno je 28 odstotkov.

GT-PE GOSTILNA JEZERO BRASLOVČE

V mesecu maju smo ponovno odprli gostilno JEZERO BRASLOVČE, ki obratuje v poletnih mesecih.

V gostilni Jezero Braslovče pripravljamo svinjske krače, kotlete s prilogami, sadne kupe itd.

Gostilna Jezero Braslovče je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih od 14.00 do 22.00 ure, ob sobotah in nedeljah pa od 12.00 do 22.00 ure.

MANJ MESA

V Črni gori – podobno kot domala po vsej Jugoslaviji – imajo veliko manj mesa, kot bi ga potrebovali. Vendar v tej republici predvsem (ali tudi zato, kot so nenadoma nekateri strokovnjaki odkrili – da tako v višjih legah kot v ravninah za ŽIVINOREJO KLIMA ni primerna! Drugi pa ob tem trdijo, da je do teh novih »ugotovitev« prišlo le zato, da bi upravičili živino, ki je poginila. Tako naj bi bila klima kriva, da je v Spuzi poginilo 130 krav in 225 teličkov, v Nikšiču pa 50 krav in 100 teličkov ...

O velikem poginu prašičev poročajo iz Vojvodine.

HMELJAR

JULIJ - 1983 - ŠT. 6

PRILOGA ZA HMELJARSTVO

Majda VIRANT, ing. kem. tehnol.
Milan VERONEK, kmet. ing.

DOBRODOŠLI V BAČKEM PETROVCU

Junij je mesec, ko se delo v hmeljiščih nekoliko umiri. In prav v tem mesecu pred 24 leti se je kolektiv Inštituta za hmeljarstvo odpravil na povabilo Zavoda za hmelj iz Bačkega Petrovca na strokovno ekskurzijo in prijateljsko srečanje. Vezi stkanе na tem srečanju so se še poglobile ob obisku kolektiva Zavoda za hmelj leta 1973 v Zalcu. Vsem udeležencem sta ti dve srečanja ostali v nepozabnem spominu in ob odhodu iz Zalca smo si dejali nasvidenje zopet v Bačkem Petrovcu

izmed razlogov, da se je kolektiv Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo odpeljal na obisk v hmeljarski del Vojvodine.

Hmeljarstvo v Bački in njihov Zavod za hmelj imata že bogato tradicijo. V Vojvodini pridelujejo hmelj namreč že zelo dolgo in sicer od leta 1770 dalje. Sprva je bilo pridelovanje hmelja tudi pri njih domena veleposestev. Navzven so se začela hmeljišča širiti po letu 1885, ko so začeli saditi hmelj tudi drugi manjši po-

cen vojvodinsko hmeljarstvo hitro širilo. Tako so se na primer v letih 1920 do 1927 površine pod hmeljem povečale na vrtoglavo številko 8097 hektarov. V zlati dobi njihovega hmeljarstva, kot sami to obdobje imenujejo, so v Bačkem Petrovcu ustanovili tudi hmeljarsko šolo in postavili že prve poskuse s hmeljem. S tem pa je postal Bački Petrovac tudi strokovni center vojvodinskega hmeljarstva, saj so se s hmeljem nadalje ukvarjali pretežno prebivalci slovaške narodnosti.

Velik prostor površin pod hmeljem pa je zahteval tudi veliko nove opreme. Pri tem je bil npr. vključen tudi Žalski podjetnik J. Lorber, ki je že leta 1910 imel naročilo za 10 sušilnic v skupni površini 120 m².

Zlato dobo vojvodinskega hmeljarstva je prekinila svetovna gospodarska kriza, zaradi katere so mnogi ubožali, saj je od preko 8000 ha hmelja v letu 1927, ostalo leta 1931 le še 325 hektarov hmeljišč. Razne nadaljnje trgovske špekulacije s hmeljem so povzročile, da se hmeljarstvo v Bački ni opomoglo vse do druge svetovne vojne.

Po dobrodošlici v Bačkem Petrovcu smo si ogledali novi inštitut,

vrt zdravilnih rastlin (z novim inštitutom v ozadju)

cu. Toda leta so minevala, nekateri izmed nas so se pogosto srečevali na delovnem področju s skupnim ciljem za čim hitrejši razvoj in napredek jugoslovanskega hmeljarstva. Med tem časom so v letu 1981 zgradili v Bačkem Petrovcu nov inštitut in to je bil tudi eden

sestniki. Tako so imeli v Vojvodini pred prvo svetovno vojno že 1236 ha hmeljišč. Večdar je tudi tu hmeljarstvo doživljalo vzpone in padce. Po prvi svetovni vojni je ostalo le še 400 ha hmeljišč. Pozneje se je zaradi velikega povpraševanja po hmelju in ugodnih

Po drugi svetovni vojni so hmeljišča v Bački hitro in načrtno obnavljali, tako, da so imeli leta 1960 že 1500 ha hmeljišč. Velik prispevek k temu je dala tudi Poskusna postaja za hmelj v Bačkem Petrovcu, ki je bila ustanovljena leta 1952. Bački Petrovac pa je ostal

in obsežen in lepo urejen sortiment hmeljnih sort

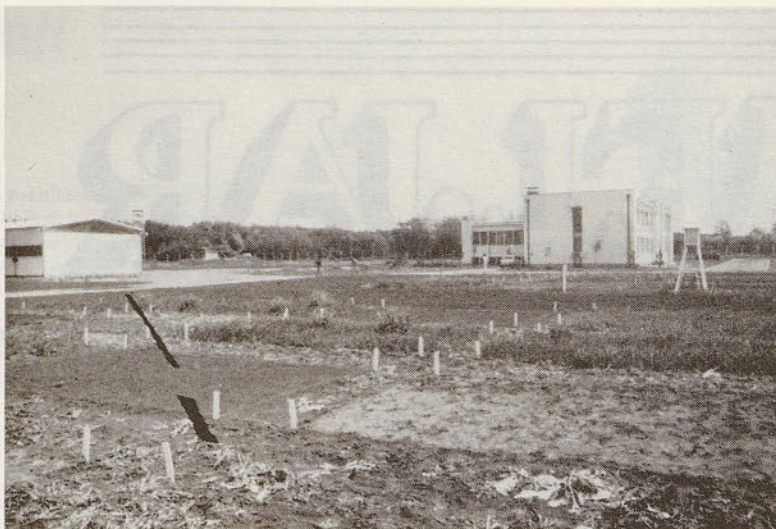
Nad vse prijeten je bil nastop folklorne skupine

nadalje center vojvodinskega hmeljarstva. Postaja je prerasla v Zavod za hmelj, ki je v letu 1982 praznoval trideseto obletnico aktivnega delovanja na hmeljarskem področju. Pri tem je treba povedati, da posluje Zavod za hmelj v okviru Novosadskega kmetijskega inštituta in da so v letu 1981 zgradili nov inštitut, s čemer so se njihove možnosti in razmere za znanstveno raziskovalno delo povečale in izboljšale.

Zavod za hmelj v Bačkem Petrovcu v svojem delovnem programu raziskuje poleg hmelja še varjenje piva, gojenje zdravih rastlin in pridelovanje takomenovanih energetskih rastlin. Govoriti o dosežkih njihovega raziskovalnega in pospeševalnega dela bi bilo preobsežno. Naj omenimo le to, da so vzgajili tri nove sorte hmelja: dunav, neoplanta in vojvodina. Njihove nove sorte uspevajo sorazmerno dobro tudi pri nas.

Pridelovalne razmere za hmelj v Bački so bistveno drugačne kot naše. Kadar se nam vsiljuje primerjava enih z drugim, jim vedno zavidamo njihove debele humozne strukturne zemlje, katerim pa žal običajno primanjkuje vode – dežja. Letno imajo na hmeljarskem področju namreč le ca. 600 mm padavin v času vegetacije pa le okoli 300 mm. To je komaj polovica tistega kar pade običajno letno oziroma v vegetaciji pri nas. Kljub pomanjkanju padavin, pa dosega v Bački velike pridelke. Z izboljšanjem agrotehnike, kjer v veliki meri vključujejo tudi namakanje, dosega povprečne pridelke, računano na vse površine tudi nad 17 q/ha. Vendar pa tudi v Bački niso brez problemov. V borbi za velike pridelke se jim porajajo problemi z ohranitvijo kvalitete hmelja, poleg tega pa ima hmelj v Bački med tako močno tržnimi kulturami kot so danes pšenica, koruza, sladkorna pesa, sončnice in še kaj, ki v Vojvodini dobro uspevajo, močno konkurenco, tako da površine pod hmeljem tudi danes bolj ali manj nihajo. Ohranitev kvalitete pa je danes tudi naš velik, če ne največji problem, ki se ga žal še premalo zavedamo.

Kljub temu, da si z zavodom za hmelj v Bačkem Petrovcu ne delimo reševanja problemov in da so pridelovalne okoliščine tako različne, da to vedno in vsepovsod tudi ni mogoče pa je vendar le nekaj takšnih, ki so lastni tudi nam in našim hmeljarjem, oziroma obema raziskovalnima inštitucijama kot npr. razni stroji, oprema, žičnice, nove sorte, strokovne priredit-

Novi inštitut v Bačkem Petrovcu je bil zgrajen leta 1981

ve in še kaj. Na nek način, čeprav nepovezano jih tudi skupno rešujemo. Bližje spoznavanje kolektivov bo to le še okrepilo. Ugotovljamo, da smo z obiskom bačkim hmeljarjem veliko predolgo odlašali in da je bilo srečanje nadvse koristno. Na nas je naredilo velik vtis gospodarjenje na nekaj sto hektarjev velikih tablah in na ravnici, kjer je najvišji hrib buča kot šaljivo sami pravijo. O nepozabnem prijateljskem sprejemu pri njih pa je potrebno posebej spregovoriti.

Po sprejemu pri predsedniku SO Bački Petrovac in Petrovcu in ogledu slovaške gimnazije smo odšli na njihov inštitut, ki leži nekaj kilometrov iz Bačkega Petrovca na ravnici ob kanalu obdani z lepo urejenimi hmeljišči in kolekcijskim nasadom zdravih zelišč nas je najprej pozdravil napis »Dobrodošli« v Bačkem Petrovcu. Ob pogledu na celoten kolektiv, ki se je zbral pred moderno belo zgradbo obsijano s soncem, z ženskimi in moškimi pevskimi zborom z vrtnicami v rokah, godci in slovaško folklorno skupino, se je marsikomu izmed nas orosilo oko. Tako veličasten sprejem ob petju slovaških pesmi in plesu slovaške fol-

klorne skupine lahko pripravijo le pravi in resnični prijatelji prijateljem. Po pozdravnem govoru direktorja Zavoda dr. Kišgecija so nam v spomin na to srečanje podelili sliko naivca iz Bačkega Petrovca z motivom obiranja hmelja. Tudi mi nismo prišli praznih rok. Ob priliki praznovanja 30-letnice Inštituta v letu 1982 so predstavniki Bačkega Petrovca zaradi objektivnih težav praznovanja niso udeležili, zato smo izkoristili priliko in jim izročili priznanje in zahvalo za dolgoletno uspešno sodelovanje pri raziskovalnem in pospeševalnem delu. Da bi to srečanje obeležili tudi mi, smo jim podarili sliko Aca Markoviča z motivom »hmeljišče po obiranju«, in tako eni in drugi dokazali, da je hmelj tisti, ki se ovija okrog vseh inštitutov in jih združuje ne samo v delu, temveč tudi v prijateljstvu. Da pa je to prijateljstvo resnično, ki se je tkalo vseh teh 24 let, smo lahko spoznali na skupnem tovariškem srečanju. Slovo je bilo težko, vendar obljubo, ki smo si jo dali, da bodo ta srečanja postala tradicionalna, bomo držali, saj le tako bomo lahko krepili bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. In ko smo si podali roke smo dejali »nasvidenje v Žalcu«.

Milan Veronek

PRIMERJAVA KVALITETE OBIRANJA NOVEGA OBIRALNEGA STROJA WOLF 280/II Z ELASTIČNIMI PRSTI, Z OBIRALNIMI STROJI BRUFF B IN BB IN WOLF 280/I STANDARDNE IZVEDBE

V obiralni stroj tipa Wolf 280/II je vgrajen princip mehkega obiranja. Le-ta je zasnovan na večji propustnosti obiralnika in bolj elastičnih in tako oblikovanih obiralnih prstih, da bi se pri obiranju občutljivejših sort ne poškodovale oziroma podrobilo toliko hmelja. Ustvarjene bi naj bile razmere, v katerih bi brez večje škode obirali tudi sorte z bolj krhkimi in za mehanske pritiske bolj občutljivimi storžki.

Za slovenske razmere je mehko obiranje morda pomembnejše kot za druge hmeljarske dežele. Z ozirom na velik delež savinjskega goldinga v naši sortni sestavi bi s tolerantnejšim obiranjem samo te sorte bil storjen velik napredek. Savinjski golding je na svetovnem trgu zelo cenjen. Ob nizkih donosih in velikih izgubah pri strojnem obiranju in večjem nihanju pridelka, pa postaja ta sorta za pridelovalce ob novih manj zahtevnih sortah dokaj nezanimiva.

V letu 1982 so v Sloveniji prvič obirali trije novi obiralni stroji tipa Wolf 280/II, ki jih je v sodelovanju z nemško tvrdko Wolf iz Geisenfelda izdelala »STROJNA« Hmezad Žalec in postavila v obratovanje. V bistvu gre le za novi tip obiralnika k obiralnim strojem tipa Wolf 280/I. Novi obiralni stroji z mehkim načinom obiranja oziroma trakastim obiralnikom in bolj elastičnimi, večji in drugače oblikovanimi dvojnimi obiralnimi prsti, so obirali vso sezono 1982. Eden je last Strojne skupnosti Prekopa, dva pa sta obratovala zunaj Savinjske doline in sicer eden na kmetijskem gospodarstvu TRNJE, Agraria Brežice, drugi pa na kmetijskem gospodarstvu RAČE – PODOVA, Agrokombinat Maribor.

Kot že omenjeno, gre pri novem stroju le za večje spremembe na obiralniku. Le-ta je sestavljen tako, da

Se bo kvaliteta mehkega obiranja približala ročnemu?

ima v sprednjem delu namesto prvih treh parov obiralnih bobnov s trdimi puščičastimi prsti, letvasti obiralnik, ki ga sestavljajo prečno paralelno nameščene letve z elastičnimi obiralnimi prsti. Letve so pritrjene na bočnih straneh obiralnika na pogonski verigi in tvorijo navidezno obiralni trak. Spodnji in zgornji obiralni trak ležita horizontalno eden nad drugim in tečeta na notranji strani v isto smer. Letve z obiralnimi prsti oziroma obiralna traka sežeta čez vso širino obiralnega stroja oziroma obiralnika. Distanco med obema trakoma, kakor tudi hitrost pomika (vrtenja gredi), je mogoče v mejah poljubno spreminjati in prilagajati razmeram obiranja na način, kot pri standardnem obiralniku obiralne bobne. Zadnji, četrti par obiralnih bobnov je ostal in je spremenjen le v toliko, da je opremljen z enakimi letvami in elastičnimi obiralnimi prsti kot glavni obiralnik. Avtomatski obiralnik je ostal nespremenjen. V grobih obrisih se izpeljanka obiralnega stroja na zunaj ne razlikuje od predhodnika.

V letu 1982 smo v času obiranja zasledovali delovanje novih obiralnih strojev Wolf 280/II z mehkim obiranjem in v nekaj primerih njih delovanje proizvodnih razmerah primerjali s standardnimi stroji Wolf 280/I, stroji Bruff B (850 rastlin/uro) in Bruff BB (1050 rastlin/uro). Pri tem smo evidentirali pomanjkljivosti pri obratovanju, delno tudi tehnične pomanjkljivosti strojev in kvaliteto nabranega pridelka z ozirom na mehanske lastnosti, kot so poškodbe storžkov, pleve in primesi. Oceno smo opravili na osnovi vzorcev, ki smo jih jemali v 8 ponovitvah.

Pri obiranju z novimi stroji je bilo evidentiranih precej problemov, primerjalno bistveno več in težjih kot pri obiranju s standardnimi stroji Wolf 280/I. Težave pri obiranju in pomanjkljivosti v delovanju strojev so se pri obiranju različnih sort odražale dokaj različno. Pri tem je treba povedati, da je šlo v glavnem za zmanjšano primerrost stroja za določeno sorto in ne za tehnične pomanjkljivosti v zgradbi stroja. Več problemov smo zabeležili pri rastlinah oziroma sortah s tanjšo in šibkejšo trto (aurora, atlas) in tistimi, ki imajo daljše zalistnike (atlas). Z obiranjem povprečno razvitih rastlin savinjskega goldinga je bilo manj problemov kot z ostalimi. Na pr. obiralni trak objema v končni fazi rastlino po vsej dolžini obiralnika hkrati, zaradi česar so trte na nateg bolj obremenjene. Zaradi tega so se razstline pogosto iztrgale iz

prijemal. V takem primeru je cela, še neobrana ali na pol obrana rastlina zdrknila v obiralnik hkrati, se zagodila med letve v obiralni trak ali pa se navila na gred ali zadnji par obiralnih bobnov. Le to je vedno zelo povečalo drobljenje hmelja pri obiranju naslednjih rastlin. Sčasoma so se pri rastlinah z daljšimi zalistniki med obiralnimi letvami nabrali in zagodili svitki panog in zalistnikov, ki so prav tako zmanjševali kvalitativne sposobnosti obiralnika.

Največ in najtežje probleme so na obiralniku z mehkim obiranjem povzročila vodila iz polipropilenske vrvice. Polipropilenska vrstica se je izredno rada navijala na vrtljive dele, posebno na zadnji par obiralnih bobnov, krajša vlakna in kosmi pa so se nabirali na obiralne prste, predvsem spodnjega obiralnega traku in zadnji par obiralnih bobnov. Slednje je pravzaprav nenavadno. Prav tako nenavadno je bilo navijanje koncev trt na gred trtoreznice pri stroju v Podovi. Sicer so pa v Podovi z novim strojem imeli tudi največ težav. Habitus rastlin je bil tam nekoliko šibkejši, zaradi česar so jim vodila oziroma polipropilenska vrstica povzročala sorazmerno več problemov kot drugje. Da so sploh lahko obirali, so morali pri vlaganju rastlin zaposliti dodatno dva delavca, ki sta sproti iz rastlin izrezovala vodila. V nasprotjem so imeli toliko zastojev in čiščenja obiralnika, da obiranje praktično ni imelo efekta. Izrezana vodila so oslabila tudi vpete trte v prijemalu.

Zaradi nabiranja vrvic in rastlinske mase na elementih obiralnika je bilo na strojih tudi nekaj lomov. Prijemala za vpenjanje trt se zaradi večje natezne sile trt, ki jo povzroča novi trakasti obiralnik, niso najbolje obnesla. Posebno pri šibkejših trtah ni bilo možno zanesljivo vpenjati podvojitvev pa je povzročilo lom verige in trtoreznice. Na dveh strojih je bil ugotovljen zamik obiralnih letv na spodnjem traku. Na enem stroju (Brežice) je pregorel glavni elektromotor. Sicer so se pa glavni motorji na vseh strojih segrevali do približno 60 °C, ker so pri mehkiem obiranju izgleda bolj obremenjeni kot pri standardni izvedbi. Dokaz je tudi to, da pri novem stroju nismo mogli doseči maksimalnega števila vrtljajev, ker je prej prišlo do varnostne prekinitve oziroma izklopa toka. Pri obiranju rastlin se je kazala tudi tendenca odpiranja rastlin za rob obiralnika k vlečni verigi, kar je imelo za posledico nedosledno obiranje in navijanje rastlinskega materiala in vrvice na gredi ob ležajih.

Ocenjevanje kakovosti obiranja je bilo opravljeno na osnovi obratnih trt in odvzetih vzorcih hmelja. Pri strojih na lokacijah Brežice in Podova gre za isto lokacijo strojev, ki jih primerjamo, v Prekopi pa sta stroja postavljena sicer blizu na ožjem področju, vendar ločeno in je primerjava zategadelj bolj približna.

Novi stroji so obirali dosledno in čisto, tako da na trtah, ki so normalno prešle skozi obiralnik in ostajale neobranih storžkov. Pri tem smo opažali, da sta bila večina obiralna traka preveč približana, kar je obremenjevalo obiralnik in povzročalo že opisane težave. Pri

Tabela 1 – Delež nepoškodovanih storžkov v %

Lokacija	Datum obiranja	Sorta hmelja	Bruff		Wolf 280/I standard	Wolf 280/II elast. prsti
			B	BB		
1. Prekopa	22. 8. 82	sav. g.	33 (92)	–	36 (100)	45 (125)
2. Rače	24. 8. 82	sav. g.	–	33 (100)	–	33 (100)
3. Prekopa	26. 8. 82	sav. g.	–	–	38 (100)	38 (100)
4. Brežice	27. 8. 82	aurora	–	–	41 (100)	56 (137)
5. Brežice	2. 9. 82	atlas	–	–	63 (100)	60 (95)
6. Rače	4. 9. 82	aurora	–	75 (100)	–	61 (81)
7. Rače	10. 9. 82	atlas	–	39 (100)	–	35 (90)

Tabela – 2 Delež poškodovanih storžkov v %

Lokacija	Datum obiranja	Sorta hmelja	Bruff		Wolf 280/I standard	Wolf 280/II elastični prsti
			B	BB		
1. Prekopa	22. 8. 82	sav. g.	45 (104)	–	47 (100)	47 (100)
2. Rače	24. 8. 82	sav. g.	–	59 (100)	–	60 (102)
3. Prekopa	26. 8. 82	sav. g.	–	–	45 (100)	43 (96)
4. Brežice	27. 8. 82	aurora	–	–	52 (100)	37 (71)
5. Brežice	2. 9. 82	atlas	–	–	31 (100)	32 (103)
6. Rače	4. 9. 82	aurora	–	19 (100)	–	34 (179)
7. Rače	10. 9. 82	atlas	–	56 (100)	–	60 (107)

novih strojih je zadostovalo, da je bila ročica za reguliranjem distance trakov na drugi poziciji, medtem ko je pri standardnih bila na peti poziciji oziroma so bili obiralni bobni precej (razpon 1–7) bolj približani.

Rezultati mehaničnih analiz odvzetih vzorcev lahko poslužijo kot dopolnilo k oceni mehkega obiranja. Za lažjo orientacijo smo vzeli v obzir le deleža celih oziroma poškodovanih storžkov, medtem ko smo delež plev in primesi, ki so bolj odraz učinkovitosti čistilnika izpustili. Dobljeni rezultati so precej različni in kažejo, da je z ocenjevanjem deleža celih oziroma poškodovanih storžkov prišla do izraza vrsta stroja in princip obiranja, sorta in zrelost hmelja ter brežihnost in stanje v standardni izvedbi s stroji Wolf 280/II z mehkiem obiranjem, kar je bil glavni cilj opazovanj, ugotovimo, da je pri slednjih delež celih storžkov v prvi polovici obiranja enak ali večji (pozitiven), v drugi polovici oziroma proti koncu obiranja, ko so bili obiralniki z mehkiem obiranjem že v slabšem stanju, pa je delež celih (nepoškodovanih) storžkov manjši (negativen) kot pri strojih standardne izvedbe. Delež poškodovanih storžkov je v prvih polovici obiranja enak ali manjši v drugi polovici oziroma proti koncu obiranja po večji kot pri strojih v standardni izvedbi. Sicer so se pa večje pozitivne razlike pokazale le v dveh primerih in to v korist mehkega obiranja. Na osnovi dobljenih in še nekaterih drugih rezultatov se kaže, da se

horizontalni obiralnik z mehkiem obiranjem vendar približuje učinku vertikalnih, kar pa bo treba še preveriti.

Če bi tehtali prednosti in pomanjkljivosti mehkega obiranja le na osnovi prvih izkušenj, se zanj najbrž ne bi odločili. Prav gotovo je nekaj težav oziroma problemov izviralo iz nepoznavanja stroja in neustreznega reguliranja in vzdrževanja obiralnika, ki jih moramo odšteti o vrste nevspečnosti. Toda kljub temu pa na tolikšno storilnost oziroma tehnično zanesljivost, ko smo je vajeni pri standardni izvedbi W 280/I, najbrž ne moremo računati. Zasnova obiralnika in posamezni elementi (prečka, prsti) so tako izpeljani, da so zanj naša vodila iz polipropilenske vrvice velika ovira. Dokaz temu je to, da ti obiralniki v stacionarni ali mobilni izvedbi v ZR Nemčiji delujejo brezhibno. Torej nam naša vodila ne kratijo možnosti samo pri uvedbi mehkega obiranja stacionarnil ampak tudi mobilnih strojev Wolf.

Uspešna uvedba obiralnega stroja W 280/II z elastičnimi prsti in mehkiem principom obiranja, brez sprememb na obiralniku ali vrsti vodil, najbrž ne bo možna.

Torej je zaključek prve kratke ocene obiralnih strojev W 280/II z mehkiem načinom obiranja v naših sedanjih razmerah negativen.

Milan Veronek

KAPACITETA OBIRALNEGA STROJA WOLF 280 IN POŠKODBE STORŽKOV

Za obiralnik obiralnega stroja Wolf 280 vemo, da zmore veliko več kot ga obremenjujemo. S spreminjanjem hitrosti dodajalne verige (proge) z variatorsko jermenico znaša kapaciteta tega stroja od 180–300 oziroma 340 rastlin na uro. Storilnost obiralnika je možno z manjšo adaptacijo še povečati preko zgornje meje. Vendar se v tem primeru zatakne pri obiranju nekoliko bolj bujnega ali olistanega hmelja, ko odpove čistilnik stroja. Le-ta namreč ne zmore več zadovoljivo ločevati storžkov od ostale rastlinske mase, listja, listnih pecljev, vejic oziroma primesi, ne da bi trpela kvaliteta nabranega hmelja in da se ne bi povečevale izgube in količine storžkov med odpadki.

V praksi se maksimalnega izkoriščanja kapacitete obiralnih strojev izogibajo. Če ni nujno, obirajo stroji le s približno 3/4 zmogljivosti. Da bi ugotovili, koliko je zmanjševanje storilnosti obiralnih strojev Wolf 280 opravičeno, smo v času obiranja 1982 opravili manjši preizkus.

Obiralni stroj Wolf 280 (letnik 1975) z maksimalno kapaciteto 300 rastlin na uro, smo preizkusili pri treh različnih storilnostih in sicer:

- obiranje 180 rastlin na uro
- obiranje 240 rastlin na uro
- obiranje 300 rastlin na uro.

Torej smo preizkusili minimalno, srednjo in maksimalno kapaciteto tega stroja z ozirom na kvaliteto obiranja.

Preizkuse smo opravili s sorto savinjski golding, ki ima od naših sort najbolj krhke in občutljive storžke. Rastline so bile povprečno bujne in ne prekošate. Izvedli smo dva preizkusa, na začetku in proti koncu obiranja. V času drugega preizkusa je hmelj tehnološko že prezoreval. Habitus rastlin pri obeh preizkusih je bil približno enak.

Pri preizkusu kapacitete obiralnega stroja in vpliva le-te na kakovost oziroma mehanske značilnosti nabranega hmelja, smo ocenjevali še čistost obiranja trt. Vzorce nabranega hmelja, ki smo jih vzeli v 8 ponovitvah, smo ovrednotili z ozirom na količino nepoškodovanih (celih) storžkov, poškodovanih storžkov, plev in primesi.

Pri opazovanju obranih rastlin smo ugotovili, da so bile trte obrane popolnoma in čisto obrane tudi pri maksimalni storilnosti stroja 300 rastlin na uro. Rezultati ocenjevanja (analiziranja) vzorcev obranega hmelja, od katerih je najpomembnejši delež nepoškodovanih storžkov, se po kombinacijah v obeh preizkusih nekoliko razlikujejo. Prikazani so v razpredelnici 1.

Razpredelnica 1 Količina nepoškodovanih storžkov v %

Storilnost stroja	Preizkus	
	22. 8. 82	29. 8. 82
1. 180 rastlin/uro	32,98	32,32
2. 240 rastlin/uro	30,76	31,38
3. 300 rastlin/uro	25,88	30,58

Preizkus je pokazal, da se delež celih storžkov s povečanjem kapacitete obiralnika zmanjšuje. Pri poznejšem obiranju oziroma drugem preizkusu je ta tendenca manjša. Količine hmelja (storžki in pleve) med odpadki (hmeljevino) zaradi tehničnih ovir nismo ugotavljali.

Sklepamo, da se je pri polni (maksimalni) kapaciteti obiralnika zaradi relativno večje količine rastlinske mase v obiralnem stroju in bolj ovirani prepustnosti storžkov skozi obiralnik, poškodovalo več storžkov, kot če smo obirali z zmanjšano kapaciteto. Odstopanja od srednje variante sicer niso velika, vendar jih je vredno upoštevati, kjer se to da. Hmelj v letu 1982 je bil zelo krhek, zato bomo obiranje še ponovili.

KAKO ODREZATI RASTLINE ZA STROJNO OBIRANJE

Pri ročnem obiranju smo obrali rastline, ne da bi trte z zalistniki in listjem, kjer so nakopičene hranilne snovi, odrezali. Nekateri obiralci so sicer poskušali obrati tako, da so trgali zalistnike od rastlin, vendar jim hmeljarji običajno niti tega niso dovolili. Naši hmeljarji so že zdavnaj spoznali, da je rezanje rastlin škodljivo in da znižuje pridelek v naslednjem letu, še ko so svojčas ob slabem vremenu skušali obirati doma pod streho ali ko so porezali še nedozorelo hmeljevinno, da so lahko postavili kopice hmeljev. Torej so se že nekoč takšnega obiranja, ki preprečuje normalni

da režemo rastline preveč pri tleh in da preostanek trte še povozimo. Torej kako odrezati rastline, da bo škoda za pridelek in drugo v prihodnjem letu čim-manjša.

To vprašanje so reševali tudi na Ukrajinskem inštitutu za hmeljarstvo v Žitomiru. G. S. Nalivajko je že leta 1964 ugotovil, da se z zmanjševanjem višine rezanja rastlin zmanjšuje tudi pridelek rastlin v prihodnjem letu. Če je odrezal rastline le 25 cm od tal, je bilo zmanjšanje pridelka v primerjavi z neodrezanimi ali višje odrezanimi rastlinami precejšnje. Če jih je odre-

manjši. V povprečju štirih let smo ugotovili tendenco zmanjšanja pridelka za ca. 209 kg/ha ali 13 %, kot je razvidno iz razpredelnice 1.

Tabela 1 - Količina pridelka na hektar v kg po letih

Leto	Kombinacije 6 repet.			Relativno za rez 20 cm	
	1. normalna rez 130 cm	2. nizka rez 20 cm	Diferenca kg	Pridelek	Listna površina v jeseni
1977	1722	1504	218	87	37
1978	1381	1223	158	89	12
1979	1323	1094	229	83	-
1980	1775	1545	230	87	-
Povprečje	1550,25	1341,50	208,75	87	25

V prejšnjih poskusih smo ugotavljali, da vpliva na pridelek in debelino trt (sadični material) tudi čas ozi-

Visoko odrezane in lepo položene trte omogočajo večji pridelek in boljši sadični material v naslednjem letu

Z rezjo pri tleh odrežemo vso listno površino in onemogočimo razvoj jesenskih poganjkov

potek fiziološkega dozorevanja rastlin in vračanja hranilnih snovi iz nadzemnih delov rastlin v podzemne izogibali. Danes vemo, da je predčasno rezanje rastlin škodljivo, ne samo za pridelek v naslednjem letu, ampak tudi za kakovost sadičnega materiala in odpornost rastlin na nizke zimske temperature.

Pri današnjem strojnem obiranju na obstoječih obiralnih strojih, se predčasno rezanju rastlin in odvozu le-teh k obiralnim strojem ne da izogniti. Čeprav se na tem področju kaže težnje, da bi skonstruirali obiralne stroje, ki bi obirali na njivi tako, da ne bi odrezali rastlin, bomo še najbrž precej časa obirali po starem. Zato je toliko bolj potrebno in pomembno, da spoznamo negativne učinke na pridelek hmelja in se jim skušamo v čimvečji meri izogniti. V praksi opažamo, da so spoznanja o škodljivosti rezanja rastlin za strojno obiranje pri mnogih hmeljarjih premalo upoštevana in da bi se nekaterim pomanjkljivostim brez večjih naporov dalo izogniti. Ena največjih je menda,

zal na višini 200 cm od tal, je bilo zmanjšanje pridelka v primerjavi z neodrezanimi le še minimalno.

Slične rezultate so pozneje v letih 1977-1978 v eksperimentalnih poskusih dobili tudi Ostromenskij, Eliseev in Prokopenko. Čim nižje so odrezali rastline, tem manjša je bila njihova produktivnost v naslednjem letu. Tendence zmanjšanja pridelka je pokazala razlika celo do ca. 4 q/ha.

Pri nas smo poskuse z višino rezanja rastlin pri strojnem obiranju izvedli v letih 1977-1980. V poljskem poskusu s šestimi ponovitvami (1 vrsta = repetacija) smo na sorti savinjski golding, v času obiranja porezali rastline pri tleh 20 cm visoko in višje 130 cm od tal. Ugotavljali smo rast in obraščanje jesenskih poganjkov v istem letu in količino pridelka v naslednjem letu. Ugotovili smo, da je retrovegetacija pri tleh porezanih rastlin (20 cm) v primerjavi z višje porezanimi (130 cm) bistveno zmanjšana (listna površina manjša za popr. 75 %) pridelek storžkov v naslednjem letu pa

roma kdaj rastline porežemo (oberemo). Večji pridelek in večjo debelino trt v naslednjem letu smo namerili pri pozneje porezanih obratih rastlinah.

Torej za rodovitnost rastlin v naslednjem letu ni vseeno, kdaj začnemo s strojnem obiranjem in na kakšni višini rastline odrežemo. Na osnovi tujih in domačih izkušenj svetujemo hmeljarjem, da z začetkom obiranja ne prehitevajo in da raje pozneje pohitijo in da odrežejo rastline za strojno obiranje čim višje, po možnosti nad prsno višino in da trte (ostanek na tleh) lepo polagajo po grebenu v smeri vrst, da jih z vožnjo ne poškodujejo, da tudi ne vozijo preko rastlin in s tem uničijo učinka visoke rezi.

Naše sorte hmelja večinoma dovoljujejo visoko odrezati rastline, saj razen aurore večinoma v spodnji tretjini nimajo pridelka. Zato ni razloga, da te priložnosti za večji pridelek ne bi bolj dosledno izkoriščali in rastline rezali višje kot jih sedaj.

Če rastline oz. ostanke trt povozimo je škoda enaka, kot če jih odrežemo pri tleh

Polaganje trt vzdolž po grebenu ne zahteva dodatne delovne sile

SAMOUPRAVNI

predpisi

JULIJ 1983

PRILOGA HMELJARJA

ŠTEVILKA 40

**SAMOUPRAVNI SPORAZUM
O ZDRUŽITVI V SESTAVLJENO ORGANIZACIJO
ZDRUŽENEGA DELA HMEZAD**

KMETIJSTVO, INDUSTRIJA, TRGOVINA IN GOSTINSTVO, N. SUB. O. ŽALEC

STATUT

**SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA
HMEZAD**

KMETIJSTVO, INDUSTRIJA, TRGOVINA IN GOSTINSTVO, N. SUB. O. ŽALEC

VSEBINA:

	Stran
I. SPLOŠNE DOLOČBE	5
II. CILJI ZDRUŽEVANJA	6
III. STATUSNE DOLOČBE IN PRAVNI POLOŽAJ SOZD ...	6
1. Firma, sedež in zaščitni znak	6
2. Dejavnost SOZD	7
3. Pooblastila SOZD v pravnem prometu	7
4. Odgovornost – jamstvo	7
5. Zastopanje	7
IV. DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V SOZD	8
1. Koordinacija delovanja SOZD	8
2. Skupne zadeve SOZD	8
3. Dejavnosti skupnega pomena	9
4. Nosilci poslov	9
5. Urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in raz- porejanju skupnega prihodka	9
6. Urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in raz- porejanju skupnega dohodka na podlagi združevanja dela in sredstev	10
7. Združevanje sredstev v SOZD in solidarnost	10
8. Skupna poslovna politika SOZD	11
9. Planiranje	11
10. Poslovanje z motnjami	12
V. MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V SOZD	12
1. Urejanje medsebojnih razmerij	12
VI. ORGANI SOZD	13
1. Delavski svet SOZD	13
2. Izvršilni organi delavskega sveta SOZD	14
3. Poslovodni organ SOZD	15
4. Uresničevanje sprejetih nalog	16
VII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA SOZD	17
VIII. ORGANIZACIJE ZA OPRAVLJANJE SKUPNIH ZADEV	17
1. Delovna skupnost Skupne službe SOZD	17
IX. POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV PRED NOTRANJO ARBITRAŽO	17
X. OBVEŠČANJE	17
XI. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI	18
XII. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA ..	18
XIII. ODGOVORNOST ZA NEIZPOLNJEVANJE SPORAZUMA ..	18
XIV. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD	19
XV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	19

Na podlagi 40. člena Ustave SR Slovenije in 16., 382., 384. in 386. člena Zakona o združenem delu smo se delavci in združeni kmetje združeni v delovne organizacije in kmetijske zadruge

Hmezad Kmetijstvo Žalec n. sol. o.

Hmezad Kmetijski kombinat Šmarje n. sol. o.

Hmezad Kmetijstvo Ilirska Bistrica n. sol. o.

Hmezad Vrtnarstvo Celje p. o.

Hmezad Sadjarstvo Mirošan p. o.

Hmezad Celjska mesna industrija Celje n. sol. o.

Hmezad Celjske mlekarne Celje p. o.

Hmezad Kmetijska zadruga »Savinjska dolina« Žalec n. sol. o.

Hmezad Kmetijska zadruga »Drava« Radlje ob Dravi n. sub. o.

Hmezad Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica n. sol. o.

Hmezad Čebelarska zadruga Kasaze p. o.

Hmezad Export-import Žalec p. o.

Hmezad »Notranja trgovina« Žalec n. sol. o.

Hmezad Strojna Žalec n. sol. o.

Hmezad Minerva Žalec p. o.

Hmezad Gostinstvo-turizem Žalec p. o.

Hmezad Jata Ljubljana n. sub. o.

odločili, da se združimo v sestavljeno organizacijo združenega dela Hmezad n. sub. o. in zato sklepamo

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela HMEZAD
kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo n. sub. o. Žalec

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S sprejemom Samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Hmezad smo se delavci in kmetje sporazumeli:

– uresničevati zadeve in posle skupnega pomena z medsebojnim sporazumevanjem v povezanosti in soodvisnosti pri ustvarjanju, prodobivju in razpolaganju s skupnim dohodkom;

– na načelih medsebojne odgovornosti in solidarnosti odločati o delu in poslovanju temeljne organizacije v kateri združujemo svoje delo in sredstva;

– svobodno prevzemati obveznosti določene v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov,

– na podlagi združevanja dela in sredstev zagotavljati osebne, skupne in splošne interese ter pravico odločati o delu, pogojih in rezultatih skupnega dela;

– varovati in razvijati socialistične samoupravne odnose, izpolnjevati svoje delovne in upravljalne sposobnosti;

– z medsebojno delitvijo dela, specializacijo in organizacijo dela zagotoviti doseganje načrtanega razvoja SOZD.

2. člen

S tem samoupravnim sporazumom članice urejamo:

– cilje združevanja,

– statusne zadeve,

– družbenoekonomske osnove odnosov in povezav v SOZD, določanje poslovne politike, posle in opravila skupnega pomena, koordiniranje delovanja SOZD,

– medsebojna razmerja delavcev v SOZD,

– samoupravne organe SOZD,

– postopek reševanja sporov pred notranjo arbitražo,

– odgovornost za neizpolnjevanje sporazuma,

– pristopanje in izstopanje iz SOZD,

– ostale skupne zadeve.

II. CILJI ZDRUŽEVANJA

3. člen

Članice združujemo svoje delo in družbena sredstva skladno z določili tega sporazuma z namenom, da bi skupaj ustvarile naslednje cilje:

- oblikovale skupno poslovno politiko SOZD;
- skupno planirale razvoj in določale prioritete razvojne usmeritve;
- razvijale medsebojna družbenoekonomska razmerja na osnovah skupnega prihodka in skupnega dohodka;
- dolgoročno zagotavljale hitrejši razvoj in ekonomsko varnost svojega poslovanja ob upoštevanju dogovorjene delitve dela;
- zagotavljale pogoje za večji dohodek, večji osebni in družbeni standard zaposlenih in s tem zagotavljale večjo socialno varnost svojih delavcev in združenih članic;
- razvijale in uvajale sodobno organizacijo dela in tehnologijo, racionalno izkoriščale proizvodne, skladiščne, trgovinske in kadrovske kapacitete ob medsebojni delitvi dela in s tem zmanjševale stroške proizvodnje;
- zagotovile celovitejšo ponudbo z notnim nastopom na domačem in tujem tržišču;
- sporazumno združevale sredstva za hitrejšo realizacijo razvojnih programov;
- stalno razvijale organizacijo dela, samoupravljanje ter strokovno in družbeno izpopolnjevanje delavcev.

4. člen

Članice se obvezujemo, da bomo za uresničevanje ciljev združevanja:

- sprejemale dolgoročni program razvoja SOZD, samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD ter srednjeročne in letne plane SOZD;
- sporazumno združevale sredstva za realizacijo naložb skupnega pomena, določenih v samoupravnih sporazumih o temeljih plana;
- skupno določale poslovni predmet članic v okviru proizvodne dejavnosti in dejavnosti SOZD;
- koordinirale dejavnosti in opravljale dejavnosti skupnega pomena preko organizacij skupnega pomena in nosilcev poslov;
- določale skupna načela enakopravne delitve ustvarjenega dohodka;
- pospeševale razvoj kmetijske proizvodnje v organizacijah v sestavi SOZD in v povezavi z drugimi kmetijskimi organizacijami ter v združevanju dela, zemljišč in sredstev z združenimi kmeti;
- pospeševale razvoj živilske industrije s staljšča racionalnega izkoriščanja razpoložljive surovinske osnove v skladu s potrebami domačega in inozemskega tržišča;
- skupno nastopale pri dogovorjeni nabavi in prodaji blaga;
- razvijale notranjo in zunanjo trgovinsko dejavnost za čim boljše prodajo lastnih proizvodov in za čim boljše preskrbo potrošnikov;

- skupno nastopale na zunanjem tržišču, pri pridobivanju sredstev in pravic za uvoz blaga in opreme, za najemanje mednarodnih kreditov ter dajanje garancij v te namene;

- ustanovljale skupna predstavništva doma in v tujini in skupno nastopale na sejah, razstavah in ekonomskopropagandnih akcijah;
- enotno izvajale interno bančno in hranilno kreditno poslovanje preko Interne banke in hranilno kreditne službe in z združevanjem sredstev zagotavljale likvidnost članic;
- razvijale raziskovalno in inventivno dejavnost ter posodabljale tehnologijo proizvodnje in poslovanja z uvajanjem sodobne organizacije dela in računalništva;
- skupno nastopale v bankah in v drugih OZD pri najemanju kreditov ter sprejemale skupna stališča v odnosih z zavarovalnicami;
- skupno nastopale pri poslovnem povezovanju in samoupravnem sporazumevanju v zadevah skupnega pomena in določale skupne predstavnike, delegacije v razne oblike poslovnega povezovanja in združevanja;
- določale enotna izhodišča kadrovske politike, izobraževanja in zadev družbenega standarda;
- opravljale druge skupne zadeve, za katere se članice sporazumemo.

III. STATUSNE DOLOČBE IN PRAVNI POLOŽAJ SOZD

1. Firma, sedež in zaščitni znak

5. člen

Firma sestavljene organizacije združenega dela je:

Sestavljena organizacija združenega dela »HMEZAD« kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo, n. sub. o. Žalec.

Skrajšana firma je:

SOZD »HMEZAD« n. sub. o. Žalec.

Sedež SOZD je v Žalcu, Žalskega tabora 1.

6. člen

V poslovanju s tujino lahko SOZD uporablja firmo v angleškem jeziku, ki se glasi:

Composite organization of associated labour »HMEZAD« - agriculture, industry, commerce and catering trade, unlimited secondary liability, Žalec.

7. člen

SOZD in njene članice imajo enoten zaščitni znak, ki je opisan v statutu SOZD.

Zaščitni znak SOZD se uporablja skupaj z blagovno ali storitveno znamko in v druge namene, ki so določeni s statutom ali posebnimi pravili.

Za hmelj se uporablja tradicionalni zaščitni znak.

8. člen

Članice se dogovorimo, da uporabljamo ime Hmezad kot sestavni del svojih firm oziroma uporabljamo poleg firme del skrajšane firme SOZD: »SOZD Hmezad«.

Zaščitni znak uporabljamo članice na dopisih, žigih, izdelkih, v ekonomski in ostali propagandi in dokumentaciji.

2. Dejavnost SOZD

9. člen

Dejavnosti SOZD, ki jih članice usklajeno opravljamo, so naslednje:

- 1) Kmetijstvo in ribištvo
- 2) živilska industrija
- 3) kovinsko-predelovalna industrija
- 4) trgovina na debelo
- 5) trgovina na drobno
- 6) zunanja trgovina
- 7) gostinstvo in turizem
- 8) transportna dejavnost
- 9) znanstveno-raziskovalna dejavnost na področju agroživilstva
- 10) interno bančno in hranilno kreditno poslovanje
- 11) predelava plastičnih mas.

Stranske dejavnosti SOZD so:

- 1) Projektiranje in druge sorodne tehnične storitve

- 2) Raziskovalno-razvojne storitve

- 3) Avtomatska obdelava podatkov.

Članice v svojih statutih natančneje določamo svojo dejavnost z upoštevanjem obstoječe delitve dela.

Za izvajanje novih dejavnosti, ki jih že opravlja posamezna članica mora dati soglasje delavski svet SOZD.

3. Pooblastila SOZD v pravnem prometu

10. člen

SOZD ima v pravnem prometu naslednja pooblastila za sklepanje pravnih poslov:

– sklepanje finančno-kreditnih pogodb z bankami in drugimi kreditorji pri najemanju posojil in dajanje garancij za naložbe skupnega pomena iz naslova združenih sredstev;

– sklepanje pogodb o investicijskih vlaganjih iz združenih sredstev za investicije v skladu s skupnim razvojnim programom;

– sklepanje pravnih poslov v zvezi s pripravo, izvajanjem in nadzorom investicij iz združenih sredstev;

– sklepanje pogodb o skupnih vlaganjih v objekte družbenega standarda iz združenih sredstev;

– izvajanje programa ekonomske propagande iz združenih sredstev;

– sklepanje poslov za dela delovne skupnosti SOZD;

– izvajanje skupnega programa izobraževanja;

– odločanje o uporabi sredstev skupnega sklada skupne porabe;

– izdajanje internega glasila »Hmeljar«;

– opravljanje storitev računalniškega centra;

– zastopanje članic pred sodišči, razsodišči in drugimi upravnimi organi.

11. člen

SOZD lahko opravlja posle pravnega prometa s tretjimi osebami v svojem imenu in za račun članice na podlagi določil samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD, plana in sklenjenih dogovorov za:

– opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti v zvezi s posli, vezanimi za mednarodno financiranje, ustanavljanje podjetij in predstavništev v tujini ter o dolgoročnih poslih in večjih investicijskih nabavah v zunanje trgovinskem prometu;

– pristopanje k samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom o zadevah, ki se nanašajo na več članic, združenih v SOZD;

– dajanje garancij SOZD za račun članic ali za račun drugih OZD, s katerimi so članice v trajnih poslovnih odnosih in

– sklepanje poslov blagovnega prometa po predhodnem sporazumu članic.

4. Odgovornost – jamstvo

12. člen

Za obveznosti SOZD do tretjih pravnih oseb, za posle po 10. členu tega sporazuma, ki jih sklepa v svojem imenu in za svoj račun, odgovarjajo članice neomejeno subsidiarno (n. sub. o.).

V primeru uveljavljanja jamstev po določbah prvega odstavka tega člena, morajo članice, ki so bile udeležene pri skupnih poslih iz združenih sredstev, vrniti članicam, ki pri poslih niso bile udeležene, porabljena sredstva.

13. člen

Za obveznosti SOZD do tretjih pravnih oseb, ki jih sklepa v svojem imenu in za račun članic, odgovarjajo te v sorazmerju z njihovo udeležbo v celotnem poslu z vsemi sredstvi.

14. člen

Med članicami ni medsebojne odgovornosti za obveznosti do tretjih oseb, razen v primerih, kadar se za tako odgovornost dogovorijo s posebnim sporazumom.

15. člen

SOZD lahko prevzame jamstvo za pokrivanje obveznosti članic v celoti ali do določene višine le na podlagi soglasja vseh članic.

Obveznosti do tretjih oseb v imenu in za račun posamezne članice lahko prevzame SOZD le, če ga zato pooblastijo.

Članice se v teh primerih neposredno dogovorijo o oblikah medsebojne odgovornosti.

5. Zastopanje

16. člen

SOZD zastopa in predstavlja predsednik poslovnega odbora SOZD (v nadaljevanju besedila: PO).

Predsednik PO je pooblaščen, da zastopa SOZD in sklepa pravne posle brez omejitve v mejah dejavnosti SOZD in pooblastil ki jih ima SOZD po tem sporazumu.

V primeru odsotnosti predsednika PO zastopa in predstavlja SOZD eden izmed podpredsednikov PO, ki ga določi delavski svet SOZD. Podpredsedniki PO zastopajo SOZD v skladu s svojim delovnim področjem.

IV. DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V SOZD

17. člen

Članice uresničujemo svoje družbenoekonomske odnose in povezanost v SOZD tako, da:

1. koordiniramo področja dejavnosti SOZD;
2. prenašamo opravljanje del in nalog skupnega pomena na delovno skupnost Skupne službe SOZD;
3. poverjamo opravljanje določenih dejavnosti organizacijam skupnega pomena in nosilcem poslov SOZD;
4. razvijamo medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka po reprodukcijskih celotah;
5. razvijamo medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega dohodka na podlagi združevanja dela in sredstev;
6. urejamo medsebojna razmerja na področju svobodne menjave dela med članicami in delovno skupnostjo Skupne službe SOZD;
7. združujemo sredstva za zadeve skupnega pomena SOZD;
8. izvajamo skupno poslovno politiko SOZD;
9. razvijamo sistem skupnega planiranja SOZD;
10. razvijamo skupni in enotni integrirani poslovno informacijski sistem SOZD.

1. Koordinacije delovanja SOZD

18. člen

Članice smo sporazumne, da za enotno delovanje SOZD, medsebojno usklajevanje razvoja, dejavnosti, tehnologij in znanj, oblikujemo koordinacije za področje:

- razvoja in investicij,
- proizvodnje,
- komercialne,
- financ,
- ekonomike, organizacije in poslovne informatike,
- odnosov v združenem delu.

Koordinacije sestavljajo za posamezna področja pooblaščen delavci članice.

Koordinacijo vodi in sklicuje podpredsednik PO, odgovoren za posamezno področje delovanja SOZD.

19. člen

Koordinacije imajo naslednja področja delovanja:

1. Koordinacija področja razvoja in investicij:

- proučevanje razvojnih možnosti in planiranje razvoja,

- planiranje investicij,
- spremljanje izvajanja investicij,
- vzpodbujanje inventivne dejavnosti,
- zbiranje, urejanje in uporaba tehnično-tehnološke dokumentacije o izdelkih in tehnologijah.

2. Koordinacija področja proizvodnje:

- proizvodno povezovanje in izkoriščenost kapacitet,
- povečevanje proizvodnje-količinsko in kvaliteto,
- uporaba skupnih - enotnih tehnologij.

3. Koordinacija področja komercialne:

- proučevanje in poznavanje razmer na trgu,
- planiranje in spremljanje nabave in uvoza,
- planiranje in spremljanje skladiščnih kapacitet in izkoriščenosti ter nadzor nad zalogami,
- planiranje in spremljanje prodaje in izvoza,
- skupna ekonomska propaganda.

4. Koordinacija področja financ:

- planiranje, preskrba in plasman finančnih sredstev,
- zagotavljanje likvidnosti in rentabilnosti,
- združevanje sredstev.

5. Koordinacija področja ekonomike, organizacije in poslovne informatike:

- definiranje organizacijske strukture SOZD in poslovnih procesov,
- izgradnja integriranega poslovnega informacijskega sistema in računalništva,
- planiranje, spremljanje in analiziranje poslovnih rezultatov in uspešnosti poslovanja,
- proučevanje in definiranje družbeno-ekonomskih odnosov,
- uvajanje nagrajevanja po delu.

6. Koordinacija področja odnosov v združenem delu:

- urejanje samoupravnih razmerij,
- kadrovska politika,
- politika izobraževanja,
- družbeni standard,
- stanovanjske zadeve,
- socialna problematika,
- sistem obveščanja,
- splošne zadeve.

2. Skupne zadeve SOZD

20. člen

Članice prenašamo opravljanje del in nalog skupnega pomena in skupne zadeve SOZD na delovno skupnost Skupne službe SOZD (DSSS). Delovna skupnost Skupne službe opravlja za SOZD strokovna, servisna in administrativna dela na področju:

- načrtovanja razvojne in proizvodne usmeritve,
- načrtovanja in usklajevanja razvoja proizvodnih programov in proizvodov,
- strokovne osnove za pripravo poslovne politike, in strategij gospodarskih aktivnosti doma in v tujini,
- priprave strokovnih osnov za planske dokumente SOZD in analize poslovanja,
- dolgoročne raziskave, oblikovanja predlogov

uskklajene in skupne politike, ter priprave predlogov o združevanju dela in sredstev;

– analize organiziranosti SOZD, projektiranja organizacijskih modelov; razvoja sodobnih sistemov in metod upravljanja in vodenja;

– vodenja postopkov usklajevanja samoupravnega organiziranosti SOZD, normativne dejavnosti za SOZD, vodenja postopkov priprave odločitev za delegatski sistem v SOZD in v drugih oblikah združevanja in povezovanja v SOZD, samoupravnega normiranja in sodelovanja pri kreiranju samopravno pravnih odnosov SOZD navzven, registracije statusa SOZD,

– zastopanja SOZD pred sodišči in drugimi organi, tekoči pravni posli za članice,

– strokovne priprave osnov kadrovske politike v SOZD, proučevanja in razvijanja izobraževalnega sistema, predlaganja osnov in meril za urejanje delovnih razmerij, razvijanja področja družbenega standarda in socialne politike,

– izdajanja skupnega internega glasila in drugih publikacij,

– dejavnosti za stik z javnostjo SOZD,

– analiz in prognoz tehnično tehnološkega razvoja ter organizacija, usmerjanje razvojno raziskovalnih dejavnosti in odnosov z raziskovalnimi skupnostmi,

– razvijanja in izvajanja skupnega in enotnega integriranega poslovnega informacijskega sistema,

– organiziranja računalniških obdelav in programiranja.

3. Dejavnosti skupnega pomena

21. člen

Članice poverjamo organizacijam skupnega pomena opravljanje določenih skupnih dejavnosti in strokovnih del skupnega pomena na področju:

– finančnih poslov,

– ostalih dejavnosti in strokovnih del skupnega pomena.

22. člen

Članice poverjamo opravljanje finančnih poslov Interni banki SOZD Hmezad in Hranilno kreditni službi kmetijstva in gozdarstva.

Interna banka opravlja za članice:

– poslovanje z združenimi sredstvi,

– najemanje in plasman kreditov,

– plačilni promet,

– zastopanje pri bančnih in drugih finančnih organizacijah,

– zagotavljanje finančne likvidnosti članic,

– pripravo finančnih osnov za sklepanje samopravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev in drugih sporazumov.

Hranilno kreditna služba opravlja za članice:

– zbiranje hranilnih vlog in drugih sredstev občanov,

– organiziranje združevanja sredstev članic za naložbe v zasebno kmetijstvo,

– najemanje kreditov,

– dajanje investicijskih kreditov za proizvodne namene članom združenih organizacij in druge kredite članom, delavcem članic in drugim vlagateljem,

– dajanje kreditov članicam in Interni banki.

23. člen

Članice lahko organiziramo druge organizacije skupnega pomena za opravljanje določenih skupnih dejavnosti in strokovnih del skupnega pomena za katere bomo ugotovile, da jih je mogoče in smotno opravljati skupaj.

K ustanavljanju organizacij skupnega pomena daje soglasje delavski svet SOZD.

4. Nosilci poslov

24. člen

Članice, ki smo med seboj reprodukcijsko, poslovno ali drugače povezane na področju proizvodnje, predelave in prometa skupnih proizvodov in storitev, smo sporazumne, da opravljamo skupne posle in skupne dejavnosti preko nosilk poslov SOZD.

Nosilke poslov se določajo za tiste posle oziroma dejavnosti SOZD, v katere sta vključeni dve ali več članic in, ki so kot nosilke opredeljene v Samoupravnem sporazumu o temeljih plana SOZD in v planu SOZD.

25. člen

Nosilke poslov so tiste članice, ki vstopajo v poslovna razmerja izven SOZD v svojem imenu in na račun članic na področju:

– prometa blaga in storitev,

– proizvodnje, predelave in prometa skupnih proizvodov,

– na drugih področjih dejavnosti SOZD.

Nosilke poslov določa delavski svet SOZD v skladu s temelji plana SOZD.

26. člen

Članice smo sporazumne, da vstopajo v poslovna razmerja izven SOZD nosilke poslov.

Nosilke poslov so dolžne opravljati svojo dejavnost oziroma opravljati storitve za članice najmanj pod enakimi pogoji dela kot to opravljajo druge organizacije združenega dela na trgu.

Medsebojna razmerja med nosilkami poslov in ostalimi članicami za katere opravljajo skupne posle se urejajo s samoupravnimi sporazumi in skupnimi plani.

5. Urajanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka

27. člen

Članice, ki smo med seboj reprodukcijsko povezane na področju proizvodnje, predelave in prometa skupnih proizvodov in storitev, se zavezujemo medsebojne odnose urejati na družbenoekonomskih osnovah skupnega prihodka.

Članice bomo v reprodukcijskih celotah zagotavljale enakopravnost pri pridobivanju dohodka glede na vloženo delo, sporazumno določanje ciljev, namenov in pogojev združevanja, medsebojno vplivanje na poslovno in razvojno politiko, prevzemanje skupnega rizika, medsebojno solidarnost ter odgovornost za večjo produktivnost dela in razširjanje materialne osnove našega dela.

28. člen

Članice urejamo medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka po določbah prejšnjega člena s samoupravnimi sporazumi o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev na družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka v skladu z zakonom.

6. Urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega dohodka na podlagi združevanja dela in sredstev

29. člen

Članice urejamo medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega dohodka za uresničevanje nalog in ciljev in Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD, z združevanjem dela in sredstev.

Članice združujemo delo in sredstva:

- za povečanje in izboljšanje proizvodnih predelovalnih in prodajnih zmogljivosti predvsem tam kjer smo z dogovorjeno delitvijo dela med seboj reprodukcijsko povezane,
- za skupna vlaganja v raziskovalne, razvojne in investicijske programe,
- za vlaganje v druge skupne projekte.

Članice v samoupravnih sporazumih o temeljih plana SOZD in planih SOZD opredeljujemo obveznost združevanja sredstev za sporazumno določene namene.

30. člen

Članice sklepamo za združevanje dela in sredstev samoupravne sporazume. V njih določamo osnove in merila za združevanje dela sredstev ter za ugotavljanje skupnega dohodka: zlasti normative materiala, stroškov, stopnjo amortizacije, način prevzemanja skupnega rizika, načina in roke vračila združenih sredstev ter nadomestil za gospodarjenje z združenimi sredstvi in druge osnove.

7. Združevanje sredstev v SOZD in solidarnost

31. člen

Članice sporazumno:

- združujemo poslovna sredstva,
- združujemo devizna sredstva,
- posojamo sredstva rezervnih skladov

zaradi krepitve svoje materialne osnove, zagotavljanja skladnejšega razvoja in racionalnejšega koriščenja sredstev.

32. člen

Za zagotovitev tekoče likvidnosti in za gospodarno uporabo prostih poslovnih finančnih sredstev in zmanjšanja potrebe po družbenih sredstvih, članice združujemo svoja prosta sredstva v interni banki po posebnem samoupravnem sporazumu.

Interna banka uporablja ta sredstva predvsem za likvidnost članic. Prosta sredstva plasira v

skladu s politiko, določeno v samoupravnem sporazumu o ustanovitvi Interne banke.

Članice si po načelu medsebojne solidarnosti v občasnih finančnih težavah posojamo sredstva rezervnih skladov v skladu z namenom porabe teh sredstev.

33. člen

Članice, reprodukcijsko povezane na področju proizvodnje, predelave in prometa, medsebojno združujemo in odstopamo devizna sredstva s katerimi razpolagamo z namenom učinkovitega izvajanja planov, za zagotovitev nemotenega poslovanja in za večanje skupnega dohodka.

Članice združujemo devizna sredstva na osnovi posebnega samoupravnega sporazuma v skladu z zakonom. O zunanje-trgovinski politiki SOZD odloča skupni odbor članic za ekonomske odnose s tujino.

Združevanje in porabo deviznih sredstev članic izvajamo preko Interne banke SOZD.

34. člen

Članice združujemo sredstva za skupne zadeve SOZD:

- za izvajanje skupnega programa izobraževanja in štipendiranja,
- za izvajanje skupnega programa propagandne dejavnosti;
- za izdajanje glasila »Hmeljar« in drugih sredstev informiranja,
- za druge namene v soglasju s članicami.

Združevanje sredstev iz 1. odstavka se vrši na osnovi plana in programa dela v skladu s samoupravnim sporazumom. Plan sprejema delavski svet SOZD.

35. člen

Članice združujemo del sredstev skupne porabe v skupnem skladu skupne porabe SOZD za:

- financiranje izgradnje in vzdrževanje skupnih počitniških domov in objektov družbenega standarda;
- financiranje rekreacije in športnih dejavnosti;
- stroške srečanja delavcev SOZD;
- razne socialne in humanitarne namene;
- delo družbeno-političnih organizacij SOZD.

Letni program skupnega sklada skupne porabe SOZD sprejema delavski svet SOZD.

36. člen

Članice združujemo del sredstev skupne porabe v solidarnostni sklad za članice, ki z lastnim dohodkom ne morejo pokriti minimalnih potreb sklada skupne porabe v skladu s samoupravnim sporazumom o zagotavljanju sredstev solidarnosti SOZD.

O združevanju sredstev solidarnosti odloča delavski svet SOZD.

37. člen

Članice skupno in enotno vodimo stanovanjsko politiko v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom o združevanju in porabi sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Članice združujemo sredstva za stanovanjsko gradnjo v skladu z zakonom, družbenimi dogovori in Samoupravnim sporazumom v združenem stanovanjskem skladu pri Interni banki.

8. Skupna poslovna politika SOZD

38. člen

Članice v medsebojnem sodelovanju in poslovanju navzven skupno določamo poslovne cilje in poslovno politiko SOZD tako:

- da koordiniramo programe in dejavnost SOZD in svoje poslovanje uskladimo s skupnimi interesi;
- da v poslovanju navzven zagotavljamo enoten nastop članic do skupnih poslovnih partnerjev;
- da koordiniramo in povežujemo skupne posle;
- da ne prevzemamo proizvodnih programov in poslov, ki sodijo v dejavnost druge članice;
- da uporabljamo dogovorjeno tehniko obračuna in poslovanja in
- da rešujemo medsebojne spore pred notranjo arbitražo.

39. člen

Poslovno politiko SOZD določa delavski svet SOZD na osnovi programa razvoja, srednjeročnega programa in določi ukrepe za izvajanje.

40. člen

Članice se zavezujemo, da bomo v samoupravnih sporazumih, dolgoročnih in letnih pogodbah ter drugih aktih zagotovile uveljavitev načel in skupnih poslovnih ciljev SOZD, dogovorjenih s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi akti.

41. člen

Nedopustno je poslovanje članice, ki bi bilo v nasprotju z interesi drugih članic in bi s tem povzročilo škodo ali poslovanje v nasprotju s sprejeto poslovno politiko in razvojnimi načrti SOZD.

Dohodek posamezne članice se ne more povečati s posli, ki bi zmanjšali dohodek druge.

Članica, ki s svojim poslovanjem povzroči škodo drugim članicam, jo mora povrniti.

42. člen

Medsebojna razmerja in obveznosti med članicami urejamo s sprejetimi plani, samoupravnimi sporazumi in pogodbami v skladu z načeli tega sporazuma.

43. člen

Članice smo dolžne izvršiti obveznosti, ki izvirajo iz Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD, plana SOZD in drugih sporazumov, razen, če tega ne prepreči višja sila ali se ne sporazumemo drugače.

Neizpolnjevanje obveznosti posamezne članice daje drugi članici pravico, da terja odškodnino članice, razen če je neizpolnitev obveznosti posledica višje sile.

9. Planiranje

44. člen

Usklajevanje odnosov družbene reprodukcije in razvoj temeljnih in delovnih organizacij v SOZD uresničujemo s plani dela in razvoja.

Planiranje in programiranje dela in razvoja SOZD se uresničuje v odnosih medsebojne odvisnosti in sodelovanja, ki izvirajo iz združevanja

dela in sredstev SOZD, usklajeno s temelji plana razvoja SOZD in usklajeno s plani družbeno političnih skupnosti, interesnih skupnosti in drugih organizacij.

45. člen

Skupno planiranje razvoja je temeljna oblika aktivnosti za doseganje ciljev združitve v SOZD.

Planiranje razvoja zajema razvoj posameznih dejavnosti in razvoj posameznih organizacij ob upoštevanju enotne metodologije planiranja razvoja in analiz za izvajanje skupnih planov in programov.

46. člen

S samoupravnimi sporazumi o temeljih planov, s srednjeročnimi plani in letnimi plani opredeljujemo:

- razvoj tistih dejavnosti, ki so pomembne za usklajenost pogojev gospodarjenja v SOZD in za njihovo medsebojno sodelovanje;
- združevanje dela in sredstev med članicami v SOZD ter z drugimi OZD za uresničitev skupnih nalog;
- združevanje sredstev v interni banki za uresničevanje razvoja in financiranje tekočega poslovanja.

Vsebinsko skupnih planov v SOZD bomo po načelih istočasnega in kontinuiranega planiranja usklajevali s plani, ki jih sprejmejo članice SOZD z delovnimi organizacijami izven SOZD in z razvojnimi programi družbeno-političnih skupnosti.

47. člen

Članice določamo s skupnimi plani razvoja temeljne obveznosti, pravice in dolžnosti glede osnov planiranja. Članice usklajujemo svoje plane s skupno postavljenimi planskimi cilji.

48. člen

Članice izvajamo usklajeno planiranje in programiranje v SOZD na podlagi skupne in enotne metodologije planiranja, ki jo določi delavski svet SOZD.

Članice se s tem samoupravnim sporazumom zavezujemo, da bomo pri planiranju upoštevale skupno sprejete smernice z opredeljenimi osnovnimi cilji, ki se nanašajo na SOZD ter s konkretnimi obveznostmi posamezne članice.

49. člen

Skupno planiranje SOZD organizirajo strokovne službe SOZD, ki imajo nalogo:

- oblikovati enotne metodologije planiranja v skladu z zakonskimi predpisi;
- pripravljati predloge dolgoročnih, srednjeročnih in letnih planov razvoja in poslovanja SOZD na podlagi usklajenih planov članic;
- oblikovati enotne metode za analiziranje poslovanja;
- izdelovati analize poslovanja SOZD in posameznih članic ter predlagati ukrepe za izboljšanje poslovanja.

50. člen

Poslovodni organi in strokovne službe v temeljnih in delovnih organizacijah ter SOZD so odgovorni za pravilnost podatkov in za strokovno utemeljenost in realnost svojih ocen in predlogov, kakor tudi za strokovno in pravočasno izpolnjevanje nalog, določenih v delovnem načrtu pripravljanja predlogov plana.

51. člen

Plan SOZD sprejme delavski svet SOZD ob upoštevanju samoupravnega sporazuma o temeljnih plana razvoja SOZD v tekočem srednjeročnem obdobju.

Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD sprejmejo delavski sveti temeljnih organizacij članic.

52. člen

Upoštevajoč načelo kontinuiranega planiranja se članice obvezujemo, da bomo svoje plane po potrebi uskladile ter poslovanje prilagodile spremenjenim pogojem.

10. Poslovanje z motnjami

53. člen

Članice smo sporazumne, da bomo po načelu solidarnosti pomagale članici, ki posluje z izgubo, če je to v skupnem interesu. Pri tem je članica dolžna, da pridobi za pokrivanje izgube tudi sredstva družbeno-političnih skupnosti in druga sredstva.

54. člen

Članica, ki posluje z izgubo, mora pripraviti sanacijski program.

Delavski svet SOZD imenuje posebno komisijo, ki v sodelovanju s strokovnimi službami članice izdelava sanacijski program. Sanacijski program se nato predloži v obravnavo delavskemu svetu SOZD.

Članice se obvezujemo, da bomo sodelovale pri izvajanju sanacijskega programa, ki ga potrdi delavski svet SOZD in pokrivala izgubo posamezne članice v kolikor izgube ne morejo pokriti same temeljne organizacije članice.

V ta namen bomo članice združile prosta sredstva rezervnega sklada in druga sredstva v obliki posojila.

55. člen

Članice, ki pokrivamo s svojimi sredstvi izgubo posamezne članice, sklenemo s članico, ki je v izgubi pogodbo o sanaciji, v kateri so dogovorjene tudi pravice do soodločanja v zadevah sanacije s samoupravnimi organi članice, ki se sanira.

56. člen

Članice lahko oblikujemo sredstva skupnih rezerv SOZD.

Višino sredstev skupnih rezerv SOZD bomo določile s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in z letnimi plani.

Sredstva skupnih rezerv bomo uporabljale za naslednje namene in pod naslednjimi pogoji:

– za kritje izgube pri poslovanju pod pogojem, da je s sprejetim sanacijskim programom soglašal tudi delavski svet SOZD,

– za prekvalifikacijo delavcev, kadar je ta posledica skupne odločitve o proizvodni preusmeritvi, dogovorjeni s plani SOZD,

– za kritje škode, ki je nastala ob naravnih nesrečah.

Sredstva skupnih rezerv se praviloma uporabljajo kot posojilo z obveznostjo vračanja, kadar sredstva rezerv članic ne zadoščajo.

V. MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V SOZD

57. člen

Članice se sporazumemo, da urejamo na podlagi skupnih osnov in meril določena vprašanja s področja medsebojnih razmerij delavcev.

58. člen

Članice sporazumno v svojih samoupravnih splošnih aktih urejamo:

– osnove in merila za delitev sredstev za OD za istovrstna oziroma podobna dela in naloge,

– obračunavanje in izplačevanje nadomestil za OD,

– nagrajevanje inovacij.

59. člen

Članice s posebnimi sporazumi v skladu z zakonom, družbenimi dogovori, in drugimi splošnimi akti sklepamo samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in osebnih dohodkov.

S tem samoupravnim sporazumom urejamo:

1) skupne osnove in merila, po katerih glede na doseženo produktivnost dela, skladno z določili o temeljnih skupnih planov razporejamo čisti dohodek;

2) skupne osnove in merila po katerih razporejamo sredstva za osebne dohodke na posamezne delavce glede na njihove osebni prispevek v tekočem letu in rezultati gospodarjenja z minulim delom in v skladu s samoupravnimi sporazumi pagonov, h katerim je posamezna članica pristopila, urejamo splošne osnove in merila za določanje nadomestil iz osebnih dohodkov in drugih osebnih izdatkov;

3) enotne osnove za pospeševanje inventivne dejavnosti;

4) pogoje in osnove za izvajanje solidarnosti za kritje osebnih dohodkov in sredstev za osebno porabo delavcem tistih temeljnih organizacij, ki iz objektivnih razlogov teh sredstev v dogovorjeni višini ne bi mogle kriti iz svojega ustvarjenega dohodka in

5) druge osnove, za katere se članice dogovorimo.

60. člen

Članice se sporazumemo, da na področju delovnih razmerij s samoupravnimi akti usklajeno urejamo:

- osnove in merila za sklenitev delovnega razmerja,
- osnove in merila za programirano usposabljanje pripravnikov
- primere in pogoje, pod katerimi lahko ali morajo delavci temeljne organizacije delati v drugi temeljni organizaciji v sestavi DO oziroma SOZD,
- način izbire delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- oblike, organizacijo in izvajanje izobraževanja,
- merila in osnove za štipendiranje ter pogoje izobraževanja ob delu,
- zaposlovanje oziroma razporejanje štipendistov,
- uresničevanje drugih temeljnih pravic iz delovnega razmerja, ki zadevajo interese delavcev vseh temeljnih organizacij.

61. člen

Članice smo sporazumne, da se lahko delavci začasno razporejajo na dela in naloge v drugo temeljno organizacijo ali delovno skupnost v okviru SOZD v naslednjih primerih:

- višja sila (potres, poplava, požar, druge elementarne nesreče),
- nenadni kvar surovin in materiala,
- pomanjkanje surovin, materiala ali energije,
- začasna nadomestitev nepredvidenega izostanka delavca,
- začasne potrebe po povečanju števila delavcev v posamezni temeljni organizaciji ali delovni skupnosti,
- začasna zdravstvena nesposobnost delavca za opravljanje svojih del in nalog.

62. člen

Članice smo sporazumne, da je možno delavca začasno razporediti na delo tudi v temeljno organizacijo ali delovno skupnost izven delovne ali sestavljene organizacije. Takšna razporeditev je možna zlasti v tehle primerih:

- pomanjkanje reprodukcijskega materiala,
- okvare na strojih in napravah,
- zmanjšanja obsega proizvodnje ali opravljanja druge dejavnosti,
- spremembe tehnološkega procesa,
- spremembe načina poslovanja.

63. člen

Članice smo sporazumne, da je delavca mogoče razporediti na delo v drugo temeljno organizacijo oziroma skupnost v sestavi delovne ali sestavljene organizacije, kadar to terjajo zahteve delovnega procesa, zlasti pa v naslednjih primerih:

- kadar se skladno z zakonom zagotovi, da delavec iz kakršnihkoli razlogov ni več zmožen opravljati svojih nalog, v temeljni organizaciji pa ni ustreznih del in nalog,
- kadar se delavci temeljnih organizacij sporazumejo, da bi bilo smotrno zaradi uresničevanja skupnih interesov v eni temeljni organizaciji oz. delovni skupnosti povečati število delavcev, v drugi pa število delavcev zmanjšati,
- kadar temeljni organizaciji za nemoteno izvajanje delovnega procesa manjkajo delavci določene strokovne izobrazbe oziroma z delom pridob-

ljenih delovnih zmožnosti, druga temeljna organizacija pa ima takih delavcev dovolj.

64. člen

Podrobnejša določila za izvajanje skupnih osnov in meril za urejanje delovnih razmerij so urejena v ustreznih samoupravnih splošnih aktih.

VI. ORGANI SOZD

65. člen

Samoupravljanje v SOZD uresničujejo delavci enakopravno in v vzajemni odgovornosti z vsemi delavci članic:

- z odločanjem na zborih delavcev,
- z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja na način, za katerega so se dogovorili v svojih sporazumih in statutih,
- po svojih delegatih v delavskem svetu SOZD in drugih skupnih organih upravljanja za opravljanje zadev skupnega pomena,
- z nadzorstvom nad izvrševanjem sklepov in delom organov in služb SOZD.

66. člen

Za doseganje skupnih ciljev SOZD poverimo delavci in člani podpisnic opravljanje zadev skupnega pomena skupnim organom samoupravljanja SOZD:

- a) delavskemu svetu SOZD,
- b) izvršilnim organom delavskega sveta SOZD,
- c) poslovodnemu odboru SOZD.

1. Delavski svet SOZD

66. člen

Delavski svet SOZD je skupen organ upravljanja članic.

Delavci, združeni kmetje in obrtniki temeljnih organizacij, združenih v delovne organizacije v sestavi SOZD volijo skupnega delegata v delavski svet SOZD in njegovega namestnika.

Delegati v delavskem svetu SOZD delajo v skladu s smernicami, ki jih dajejo delavci in združeni kmetje, obrtniki, oziroma delavski sveti članic ter so jim za svoje delo odgovorni.

Volitve delegatov v delavski svet, odpoklic, način oblikovanja stališč, odgovornost delegatov in druga področja urejajo poleg tega sporazuma in statuta še samoupravni splošni akti članic.

Mandat člana delavskega sveta SOZD traja dve leti.

Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v delavski svet SOZD.

V delavski svet SOZD ne morejo biti izvoljeni poslovodni organi članic in člani PO SOZD.

67. člen

Delavski svet SOZD sestavlja po 1 (en) delegat vsake članice, 1 (en) delegat delovne skupnosti Skupne službe SOZD po 1 (en) delegat na vsakih

nadaljnjih 400 delavcev članic in pol 1 (en) delegat iz vrst združenih kmetov, oziroma obrtnikov članice, ki ima v svoji sestavi TZO oziroma TOK.

68. člen

Delavski svet SOZD ima naslednje pristojnosti:

- skrbi za izvajanje tega sporazuma,
- določa predlog statuta in predlog sprememb in dopolnitev tega sporazuma ter razglaša njihovo veljavnost,

- določa predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD,

- sprejema plan SOZD,

- sprejema poslovno politiko SOZD in ukrepe za njeno izvajanje ter ukrepe za izvajanje planov,

- sprejema smernice za gospodarsko planiranje in enotno metodologijo planiranja SOZD,

- sprejema skupne organizacijske in poslovno informacijske odločitve,

- sprejema samoupravne splošne akte za katere je poolbaščen po tem sporazumu in zakonu,

- odloča o razpolaganju z združenimi sredstvi za naložbe skupnega pomena,

- odloča o ustanovitvi novih članic, oz. o njihovem pristopu v SOZD,

- sprejema predlog programa dela DS Skupne službe SOZD,

- sprejema plane in programe ljudske obrambe in družbene samozščite,

- določa predloge samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev,

- voli, imenuje in razrešuje svoje izvršilne organe,

- voli, imenuje in razrešuje poslovodni odbor (PO) in vodjo DS Skupne službe SOZD,

- imenuje stalne in občasne komisije,

- daje smernice in navodila PO SOZD in nadzoruje njegovo delo,

- daje soglasje k pristopu drugih DO k samoupravnemu sporazumu o združitvi v SOZD,

- sklepa samoupravne sporazume o združevanju SOZD v skupnosti, združanja, zbornice in druge asociacije,

- odloča o drugih zadevah, za katere je po zakonu, tem sporazumu, statutu in drugih samoupravnih splošnih aktih pristojen delavski svet SOZD.

69. člen

Delavski svet SOZD sprejema sklepe o vprašanih o katerih se delavci osebno izjavljajo, v soglasju z vsako temeljno organizacijo članice oz. enovito delovno organizacijo-članico.

V skladu s statutom temeljne organizacije člani lahko daje soglasje iz prvega odstavka tega člena delavski svet temeljne organizacije, če se z njo določajo ukrepi za izvršitev plana in drugih sklepov delavskega sveta SOZD.

Temeljne organizacije članice morajo dati soglasje v roku, ki ga določi delavski svet SOZD, rok pa ne sme biti daljši od 30 dni.

70. člen

Delavski svet SOZD odloča o drugih vprašanih iz svojega delovnega področja z večino glasov delegatov vseh članic.

71. člen

Kadar delavski svet SOZD odloča o zadevah za katere se zahteva soglasje, pa soglasje članic ni doseženo, se začne usklajevalni postopek. Delavski svet imenuje komisijo, ki mora opraviti usklajevalni postopek v roku 8 dni.

Če članice po izvedenem usklajevalnem postopku ne dosežejo soglasja, se sporno vprašanje preloži v reševanje notranji arbitraži.

2. Izvršilni organi delavskega sveta SOZD

72. člen

Izvršilni organi delavskega sveta SOZD so:

1. odbor za razvoj in investicije,

2. odbor za proizvodnjo,

3. odbor za finance in komercialo,

4. odbor za ekonomiko, organizacijo, poslovno informatiko in odnose v združenem delu.

Odbori štejejo od 5 do 9 članov.

Člane odborov voli delavski svet izmed svojih članov in drugih delavcev članic in določi število članov posameznega odbora. Vsak odbor izvoli izmed svojih članov predsednika in njegovega namestnika.

Odbor za razvoj in investicije

73. člen

Odbor za razvoj in investicije ima naslednje pristojnosti:

- predlaga delavskemu svetu smernice za samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD,

- spremlja izvajanje plana in predlaga delavskemu svetu ustrezne ukrepe,

- predlaga delavskemu svetu sprejem samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev za naložbe skupnega pomena,

- predlaga plane investicij in spremlja izvajanje investicij,

- obravnava področje inventivne dejavnosti in predlaga ukrepe,

- predlaga program raziskovalnih nalog in razvojnih projektov,

- opravlja ostale naloge s področja razvoja in investicij.

Odbor za proizvodnjo

74. člen

Odbor za proizvodnjo ima naslednje pristojnosti:

- predlaga delavskemu svetu smernice za samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD s področja proizvodnje,

- spremlja in analizira problematiko proizvodnje,

- spremlja izvajanje plana proizvodnje in predlaga ukrepe,

- obravnava letni plan SOZD,

- predlaga ukrepe za povečanje proizvodnje in večjo kakovost proizvodov in storitev,

- obravnava proizvodno poveževanje in izkoriščenost kapacitet in predlaga ukrepe,

- predlaga ukrepe za uporabo skupnih in enotnih tehnologij,
- opravlja ostale zadeve s področja proizvodnje.

Odbor za finance in komercialo

75. člen

Odbor za finance in komercialo ima naslednje pristojnosti:

- predlaga delavskemu svetu smernice za Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD in plan SOZD s področja financ in komercialo,
- predlaga delavskemu svetu finančno politiko SOZD,
- predlaga delavskemu svetu komercialno politiko SOZD,
- obravnava problematiko s področja financ in komercialo in predlaga ukrepe,
- spremlja gibanje in stanje finančnih sredstev članic in predlaga ukrepe za zagotavljanje finančnih sredstev članic,
- predlaga ukrepe za izboljšanje poslovanja SOZD,
- predlaga ukrepe za pospeševanje izvoza,
- obravnava smernice za razvijanje proizvodov in storitev,
- predlaga ukrepe za enoten nastop na domačih in tujih tržiščih,
- predlaga strategijo za doseganje postavljenih ciljev SOZD,
- opravlja ostale naloge s področja financ in komercialo.

Odbor za ekonomiko, organizacijo, poslovno informatiko in odnose v združenem delu.

76. člen

Odbor za ekonomiko, organizacijo, poslovno informatiko in odnose v združenem delu ima naslednje pristojnosti:

- predlaga delavskemu svetu smernice za samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD in plan SOZD,
- predlaga smernice za pripravo letnega gospodarskega plana SOZD in ga predlaga delavskemu svetu,
- spremlja poslovno učinkovitost in uspešnost poslovanja SOZD ter predlaga ukrepe,
- obravnava periodične in zaključne račune SOZD in jih predlaga delavskemu svetu,
- spremlja in analizira in usklajuje osnove in merila na področju delitve, poenotenje razvoja in vrednotenja del in nalog in predlaga ukrepe,
- predlaga ukrepe za pokrivanje izgube oziroma sanacijo posamezne članice,
- predlaga ukrepe za realizacijo enotnega poslovno informacijskega sistema SOZD in razvoj AOP,
- daje smernice za pripravo programov in planov SOZD,
- določa metodologijo za pripravo planov,
- pripravljata in predlaga predloge za razvoj organizacijskega in samoupravnega sistema SOZD,
- obravnava pobude za sklenitev samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov h katerim pristopa SOZD,
- obravnava predloge samoupravnih sporazumov SOZD in jih posreduje delavskemu svetu SOZD,

- predlaga plane razvoja družbenega, standarda,
- obravnava kadrovske politiko SOZD,
- predlaga plan skupnega sklada skupne porabe SOZD,
- predlaga delavskemu svetu plan izobraževanja in štipendiranja,
- obravnava socialno problematiko in področje varstva pri delu in predlaga ukrepe,
- opravlja ostale naloge s področja ekonomike, organizacije, poslovne informatike in odnosov v združenem delu.

3. Poslovodni organ SOZD

77. člen

SOZD ima kolegijski poslovodni organ – poslovodni odbor (PO).

Poslovodni odbor sestavljajo predsednik in šest podpredsednikov.

Podpredsedniki PO se imenujejo za naslednja področja:

1. vodenje področja razvoja in investicij,
2. vodenje področja ekonomike, organizacije in poslovne informatike,
3. vodenje področja financ,
4. vodenje področja proizvodnje,
5. vodenje področja komercialo,
6. vodenje področja odnosov v združenem delu.

Podpredsedniki PO strokovno odgovarjajo za posamezno področje.

Predsednika in podpredsednike PO imenuje in razrešuje delavski svet SOZD na predlog razpisne komisije.

Mandat predsednika in podpredsednikov PO traja štiri leta.

78. člen

Poslovodni odbor opravlja naslednje zadeve:

- vodi poslovanje SOZD,
- odgovarja za izvajanje tega sporazuma,
- odgovarja za oblikovanje in izvajanje poslovne politike,
- odgovarja za izvajanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD in planov SOZD ter izdaja ustrezne zadolžitve,
- odgovarja za uporabo združenih sredstev SOZD in izvaja odločitve,
- usklajuje delo poslovodnih organov članic SOZD, Interne banke in Hranilno kreditne službe in v ta namen daje predloge in zadolžitve,
- določa in usklajuje delovne aktivnosti v DS Skupne službe,
- predlaga in izvršuje sklepe delavskega sveta SOZD in njegovih izvršilnih organov.

79. člen

Predsednik PO opravlja naslednje zadeve:

- zastopa in predstavlja SOZD,
- odgovarja za zakonitost dela v SOZD,
- vodi in odgovarja za delo PO,
- predlaga poslovno politiko SOZD in ukrepe za njeno izvajanje,

– odgovarja za vodenje poslovanja SOZD, za izvrševanje sklepov organov upravljanja SOZD in uresničevanje samoupravnih splošnih aktov in izvajanje samoupravnih sporazumov,

– odgovarja za usklajenost dela članic SOZD,
– odgovarja za izpolnjevanje obveznosti SOZD,
– sodeluje na sejah delavskega sveta in drugih organov upravljanja SOZD,
– skrbi za pravočasno sprejemanje poslovnih odločitev in njihovo izvajanje,
– opravlja druge zadeve v skladu s samoupravnim sporazumom, statutom in zakonom.

80. člen

Podrobnejše določbe o delovnem področju, o pogojih za imenovanje članov PO in o postopku imenovanja PO vsebuje statut SOZD.

81. člen

Za izvajanje skupnih nalog in koordinacijo poslovanja med članicami se v SOZD oblikuje posvetovalno telo – svet direktorjev.

Svet direktorjev sestavljajo člani PO, vsakokratni poslovodni organi članic, Interne banke in HKS.

Svet direktorjev sklicuje in vodi predsednik PO. Naloge in pristojnosti sveta direktorjev so določene v statutu SOZD.

82. člen

PO koordinira delo poslovodnih organov članic, Interne banke in HKS z medsebojnim dogovarjanjem, seznanjanjem o stanju in problemih pri delu in skupnem poslovanju ter pripravi predlogov odločitev za organe upravljanja SOZD in članic SOZD.

83. člen

Delovni proces v SOZD usklajuje PO skupaj s poslovodnimi organi članic ter delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

84. člen

Sklepi, sprejeti v zvezi s koordiniranjem delovnega procesa v SOZD so obvezni za vse članice in njihove poslovodne organe.

85. člen

Če pride med poslovodnimi organi članic do nesoglasja, ima vsak poslovodni organ pravico in dolžnost o tem obvestiti delavski svet svoje delovne organizacije in delavski svet delovne organizacije poslovnega organa, s katerim se ni strinjal.

V nujnih primerih, in v primerih, ko bi nastala večja škoda ali bi bil ogrožen delovni proces, če se posamezen sklep ne bi izvršil, gre spor med poslovodnimi organi pred skupno telo za posredovanje pri usklajevanju delovnega procesa in se o tem obvestijo delavski sveti članic, katerih poslovodni organi se niso sporazumeli.

Skupno telo iz prejšnjega odstavka tega člena ima predsednika in dva člana. Po enega člana določi vsaka stranka v sporu, predsednika pa določita stranki v sporu sporazumno. To telo se sestane takoj po ustanovitvi in da predlog za uskladitev delovnega procesa.

4. Uresničevanje sprejetih nalog

86. člen

Zaradi sprotnega usklajevanja interesov za izvajanje dogovorjenih ciljev in zadev skupnega pomena samoupravni, izvršilni in poslovodni organi ter drugi odgovorni delavci stalno sklepamo dogovore, izvajamo ukrepe, koordiniramo delo in aktivnost pri:

- zunanjetrgovinskih poslih;
- prevzemanju jamstev za posamezne posle, kadar je na poslu udeleženi ali kako drugače zainteresirani več temeljnih organizacij oziroma delovnih organizacij v sestavi SOZD;
- pripravah samoupravnih sporazumov o dohodkovnih odnosih in skupnih vlaganjih, kadar sodeluje več članic;
- tehnoloških, organizacijskih in drugih raziskavah, ki so pomembne za članice;
- pripravah osnov in izhodišč za urejanje odnosov v razporejanju čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov;
- dogovorih o skupnih reklamnih nastopih, zlasti na mednarodnih sejmih doma in v tujini;
- urejanju in izpopolnjevanju enotnega informacijskega sistema ter o izpopolnjevanju enotne poslovne tehnike;
- pripravi programov za izobraževalne akcije;
- sodelovanju na področju rekreacijskih, kulturnih in športnih aktivnosti,
- na vseh drugih področjih, ki so pomembna za tekoče delovanje članic.

87. člen

Z namenom, da sproti ugotavljamo izvajanje planskih in drugih nalog ter uspešnosti in učinkovitost poslovanja skladno s postavljenimi temeljnimi cilji in da s tem ustvarjamo možnosti sprotne za korigiranja poslovanja, članice tekoče spremljamo dejavnost vseh temeljnih organizacij, delovnih organizacij in SOZD kot celote.

Na podlagi teh pokazateljev in analiz poslovodni organ SOZD tekoče opozarja samoupravne in poslovodne organe temeljnih organizacij, delovnih organizacij in SOZD ter jim daje ustrezne predloge.

88. člen

Z namenom, da se zagotovijo v medsebojnem poslovanju načela poštenega in odkritega sodelovanja, temeljne organizacije in delovne organizacije dovolimo vsaki članici in pristojnim skupnim organom SOZD vpogled v svoje poslovne knjige in drugo dokumentacijo v vseh tistih zadevah, ki se nanašajo na medsebojno in skupno sodelovanje.

VII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA SOZD

89. člen

Odbor za samoupravno delavsko kontrolo SOZD je organ članic, ki opravlja nadzor nad izvajanjem samoupravnih splošnih aktov, samoupravnih sporazumov, nad uresničevanjem z ustavo, zakonom in splošnimi akti SOZD zagotovljenih pravic delavcev, nad izvajanjem sklepov samoupravnih organov, odborov in poslovodnih organov, izpolnjevanjem delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev, delovnih in služb, nadzor nad uporabo sredstev, poslovanjem in o finančno-materialnem položaju SOZD.

90. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole sestavljajo delegati, ki jih neposredno izvolijo članice na predlog družbenopolitičnih organizacij.

Mandat članov odbora samoupravne delavske kontrole traja 2 leti.

Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana odbora samoupravne delavske kontrole.

Za člana odbora samoupravne delavske kontrole ne more biti izvoljen član delavskega sveta SOZD, član izvršilnega organa DS SOZD, kakor tudi ne delavec, ki po zakonu ne more biti izvoljen v delavski svet SOZD.

91. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole je samostojen in neodvisen pri svojem delu.

Strokovne službe članic so dolžne zagotoviti odboru samoupravne delavske kontrole popoln vpogled v vse podatke in informacije.

Odbor samoupravne delavske kontrole obvešča o ugotovljenih nepravilnostih pristojne organe upravljanja in poslovodne organe, o zadevah SOZD pa delavski svet SOZD in poslovodni odbor.

O vseh primerih pa je odbor dolžan obvestiti organe družbeno-političnih organizacij članic in SOZD.

VIII. ORGANIZACIJE ZA OPRAVLJANJE SKUPNIH ZADEV

Delovna skupnost Skupne službe SOZD

92. člen

Za izvrševanje skupnih zadev, določenih s tem samoupravnim sporazumom oblikujejo delavci, ki opravljajo ta dela delovno skupnost Skupne službe (DSSS). Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev DSSS ter delavcev članic, se urejajo s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

V okviru tega samoupravnega sporazuma in samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih urejajo delavci DSSS svoja medsebojna razmerja s samoupravnimi splošnimi akti DSSS.

93. člen

V DSSS se oblikujejo organizacijske enote, ki zagotavljajo izvajanje skupnih zadev, poverjenih s tem sporazumom.

94. člen

Delo DSSS vodi, organizira in usklajuje vodja DSSS.

95. člen

Delavci DSSS pri izvajanju svojih nalog:

- izvršujejo zadolžitve članov poslovodnega odbora in PO kot celote in vodje DSSS,
- analizirajo problematiko ustreznega področja in oblikujejo predloge za razreševanje odprtih vprašanj,

- zagotavljajo pravočasno opravljanje strokovnih administrativnih in tehničnih opravil za organe SOZD.

96. člen

Delavci DSSS uresničujejo samoupravljanje na načelih enakopravnosti, vzajemne odgovornosti in solidarnosti ter na način, ki ga določajo ustava, zakon, samoupravni sporazum in statut DSSS.

Delovna skupnost Skupne službe:

- sprejema predlog programa dela in na njegovi podlagi tudi plan DSSS,

- odloča o uporabi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,

- ureja delovna razmerja za vsa dela in naloge,
- odloča o uporabi sredstev za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela DSSS v okviru plana,

- sklepa samoupravne sporazume in druge samoupravne splošne akte.

IX. POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV PRED NOTRANJO ARBITRAŽO

97. člen

Članice medsebojne spore rešujemo sporazumno. Če pa sporazum ni mogoč, je za reševanje spora pristojen senat notranje arbitraže SOZD.

Notranja arbitraža odloča v senatu, ki ga sestavljajo predsednik senata in dva arbitra kot člana.

Vsak udeleženec v sporu imenuje po enega arbitra za člana arbitražnega senata, ta dva pa sporazumno imenujeta predsednika arbitražnega senata.

Arbitra in predsednik arbitraže so imenovali z liste arbitrov.

Določbe o pristojnosti in delu notranje arbitraže so podrobneje razčlenjene v Pravilniku o notranji arbitraži SOZD.

X. OBVEŠČANJE

98. člen

Članice zagotavljamo pogoje za delovanje in razvoj enovitega in usklajenega sistema obveščanja delavcev.

Za obveščanje so odgovorni delavski svet SOZD, poslovodni odbor SOZD in poslovodni organi članic ter družbeno politične organizacije SOZD.

100. člen

Članice se obvezujemo, da v SOZD zagotovimo medsebojno obveščanje o vseh zadevah skupnega pomena in zadevah, ki lahko vplivajo na družbeno-ekonomske odnose znotraj SOZD, kakor tudi na odnose z drugimi OZD oziroma skupnostmi.

101. člen

Članice se obvezujemo, da zagotavljamo strokovnim službam za področje skupnega informiranja potrebe podatke. Zato se sporazumemo, da pometimo in uskladimo svoje notranje poslovno informacijske sisteme, pri tem pa uporabljamo in razvijamo sodobne metode obdelave podatkov in dogovorjene podatke pravočasno posredujemo za nadaljnjo obdelavo SOZD. Pri tem upoštevamo načelo racionalnosti informacijskega sistema na vseh nivojih.

102. člen

Članice se obvezujemo, da DSSS SOZD zagotavljamo potrebno in sodobno materialno bazo za delovanje in razvoj skupne informativne dejavnosti.

103. člen

Članice izdajamo z namenom uspešnega obveščanja delavcev skupno glasilo »HMELJAR« in druge informativne publikacije o zadevah skupnega pomena.

104. člen

Članice urejamo skupno obveščanje in izdajanje skupnega glasila s posebnim samoupravnim splošnim aktom.

Članice bomo s tem aktom opredelile pogoje in načine obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena, oziroma o dejavnosti SOZD.

XI. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

105. člen

Članice urejamo medsebojne družbeno-ekonomske odnose s samoupravnimi splošnimi akti.

106. člen

Članice sprejemamo in sklepamo v SOZD naslednje samoupravne sporazume:

- samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD,
- samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev,
- samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med članicami in DSSS SOZD,
- druge samoupravne sporazume o skupnih osnovah in merilih oziroma samoupravne sporazume, s katerimi se ureja opravljanje skupnih zadev in uresničujejo drugi skupni interesi v SOZD.

Članice sprejemamo v SOZD še naslednje skupne samoupravne splošne akte:

- statut SOZD,
- pravilnik o metodologiji planiranja,
- pravilnik o medsebojnem obveščanju,
- pravilnik o inventivni dejavnosti,
- poslovnik o delu organov upravljanja v SOZD,
- pravilnik o notranji arbitraži.

Delavski svet SOZD s samoupravnim splošnim aktom predlaga skupne osnove za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Po potrebi lahko članice SOZD sprejmejo še druge samoupravne splošne akte.

108. člen

Osnutke samoupravnih sporazumov in samoupravnih splošnih aktov, predvidenih s tem samoupravnim sporazumom, pripravijo delovna telesa delavskega sveta SOZD in strokovne službe DSSS SOZD v skladu s tem samoupravnim sporazumom in statutom SOZD.

Delavski svet SOZD mora pred odločanjem o sprejemu samoupravnega splošnega akta vse pripombe in stališča delegatov obravnavati in sprejeti določeno mnenje. Enak postopek velja tudi za spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov.

XII. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

109. člen

Članice s posebnim samoupravnim sporazumom ustanovimo komite za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter določimo njegove naloge.

Komite sestavljajo predsedniki teh odborov vseh članic, delegirani predstavniki sindikalne organizacije in organizacije ZK na ravni SOZD, predstavnik delavskega sveta SOZD in predsednik poslovodnega odbora.

XIII. ODGOVORNOST ZA NEIZPOLNJEVANJE SPORAZUMA

110. člen

Članice se sporazumemo, da proti članici, ki ne izpolnjuje obveznosti po tem sporazumu, delavski svet SOZD predlaga izvedbo enega izmed naslednjih ukrepov:

- postopek za ugotavljanje disciplinske in materialne odgovornosti;
- razrešitev poslovodnih organov;
- odpoklic delegatov oziroma razrešitev organov upravljanja in razpis novih volitev.

Sklep o tem sprejme delavski svet SOZD na predlog odbora samoupravne delavske kontrole.

Sklep delavskega sveta mora delovna skupnost prizadete članice obravnavati ter zavzeti do njega svoja stališča.

Če članica predlaganih ukrepov ne izvrši, se lahko začne postopek za izločitev iz SOZD.

XIV. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD

111. člen

K temu sporazumu lahko pristopijo tudi druge delovne organizacije. O združitvi druge delovne organizacije sklepa delavski svet SOZD soglasno.

Za odločanje mora delovna organizacija in SOZD pripraviti ustrezne družbeno-ekonomske pokazatelje.

112. člen

Članica izstopi iz SOZD, če tako sklenejo delavci članice na referendumu in ko ugotovi izstop delavski svet SOZD. Članica, ki izstopa, mora svojo odločitev sporočiti ostalim članicam vsaj šest mesecev pred datumom referenduma. Z izstopom tudi preneha pravica uporabe naziva »Hmezad« v svoji firmi.

Sklep o izločitvi stopi v veljavo, ko izteče šest mesecev od zadnjega dne v letu v katerem je bil sklep o izstopu vročen vsem članicam.

113. člen

Članica, ki izstopi iz SOZD, je tudi po izstopu dolžna izvrševati vse obveznosti, ki jih je sprejela s sporazumi in plani v času, ko je bila združena v SOZD in to za čas in v obsegu, kot je v sporazumih in planih določeno, razen, če se te obveznosti lahko kompenzirajo z obveznostmi, ki jih imajo druge članice do nje. Prav tako odgovarja članica, ki izstopi iz SOZD, za svoje obveznosti, nastale v času, ko je bila združena v SOZD.

Medsebojne obveznosti članic v smislu tega člena ugotovi delavski svet SOZD.

114. člen

SOZD preneha obstajati, če tako odločijo vse članice ali, če po izločitvi članic ostane ena sama.

XV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

115. člen

S podpisom tega sporazuma članice ohranjamo svoj dosednji pravni položaj, svoje poslovanje pa prilagodimo določilom tega sporazuma.

116. člen

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sprejemajo po enakem postopku kot velja za sprejemanje samoupravnega sporazuma.

Spremembe in dopolnitve sporazuma lahko predlaga vsaka članica.

Postopek za spremembo in dopolnitev se mora pričeti, če podajo obrazložen predlog delavskemu svetu SOZD:

- družbeno-politične organizacije,
- pristojna družbeno-politična skupnost,
- organ upravljanja SOZD in
- poslovodni odbor SOZD.

117. člen

Članice soglašamo, da se s statutom SOZD na

temelju tega sporazuma podrobneje uredijo druga skupna vprašanja, zlasti pa:

- volitve in odpoklic skupnih organov, način njihovega dela in odgovornosti;
- način informiranja delavcev in organov upravljanja vseh članic tega sporazuma o delu organov SOZD in poslovanju SOZD, vsebina, način sprejemanja in spreminjanja ter dopolnjevanja drugih samoupravnih aktov v SOZD, način objavljanja samoupravnih aktov v SOZD;
- druga vprašanja, določena s tem in drugimi sporazumi.

118. člen

Članice se zavezujejo, da bomo v rokih, predvidenih s tem sporazumom, sklenile samoupravne sporazume in sprejele splošne akte SOZD, ki so določeni s tem sporazumom.

119. člen

Predlog statuta SOZD sprejme delavski svet SOZD in ga da v razpravo vsem članicam.

Statut je sprejet, ko so ga sprejele na referendumu vse članice v enaki vsebini, kar ugotovi s svojim sklepom delavski svet SOZD.

Postopek za sprejem drugih samoupravnih splošnih aktov SOZD se določi s statutom SOZD.

120. člen

Ta sporazum je sklenjen, ko ga je z osebnim izjavljanjem na referendumu sprejela večina delavcev in članov v vsaki temeljni organizaciji v sestavi delovne organizacije - članice oz. večina delavcev v enovitih delovnih organizacijah, in ko ga podpišejo predstavniki članic.

121. člen

Statut SOZD in drugi samoupravni akti SOZD bodo sprejeti najkasneje v roku 6 mesecev po sprejetju tega sporazuma, v kolikor niso bili sprejeti istočasno s tem sporazumom. Obvezno tolmačenje tega sporazuma daje delavski svet SOZD.

122. člen

Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Hmezad je bil sprejet na referendumih članic od 20. 11. 1978 do 10. 12. 1978, spremembe in dopolnitve Samoupravnega sporazuma pa so bile sprejete na referendumih od 18. 2. do 14. 3. 1983.

123. člen

Prečiščeno besedilo Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad je sprejel delavski svet SOZD in ga objavil v glasilu Hmeljar.

Žalec, dne 14. 3. 1983

Predsednik
komisije za izvedbo referenduma SOZD
Rojc Nuša

Predsednik
delavskega sveta SOZD
Koštomaj Demetrij

STATUT

SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA HMEZAD

KMETIJSTVO, INDUSTRIJA, TRGOVINA IN GOSTINSTVO, N. SUB. O. ŽALEC

VSEBINA:

	Stran
I. SPLOŠNE DOLOČBE	22
II. STATUTARNE DOLOČBE	22
1. Firma in sedež	22
2. Zaščitni znak	23
3. Dejavnost SOZD	23
4. Zastopanje SOZD	23
III. SAMOUPRAVLJANJE V SOZD	23
1. Referendum	23
2. Delavski svet SOZD	24
3. Izvršilni organi delavskega sveta SOZD	25
4. Poslovodni organ SOZD	25
5. Posvetovalni organ poslovodnega organa SOZD	27
IV. POSLOVANJE SOZD	27
V. POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV PRED NOTRANJO ARBITRAŽO	28
VI. OBVEŠČANJE	28
VII. PLANIRANJE	29
VIII. POSLOVNA TAJNOST	29
IX. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA	29
X. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE	30
XI. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA .	30
XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI	31
XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	31

Na podlagi 385. člena Zakona o združenem delu in v skladu z določili 107. in 117. člena Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad smo delavci in kmetje organizirani v delovnih organizacijah in kmetijskih zadrugah v sestavi SOZD Hmezad

Hmezad Kmetijstvo Žalec n. sol. o.
Hmezad Kmetijski kombinat Šmarje n. sol. o.
Hmezad Kmetijstvo Ilirska Bistrica n. sol. o.
Hmezad Vrtnarstvo Celje p. o.
Hmezad Sadjarstvo Mirosan Kasaze p. o.
Hmezad Celjska mesna industrija Celje n. sol. o.
Hmezad Celjske mlekarne Celje p. o.
Hmezad Kmetijska zadruga »Savinjska dolina« Žalec n. sol. o.
Hmezad Kmetijska zadruga »Drava« Radlje ob Dravi n. sub. o.
Hmezad Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica n. sol. o.
Hmezad Čebelarstva zadruga Kasaze p. o.
Hmezad Export-import Žalec p. o.
Hmezad »Notranja trgovina« Žalec n. sol. o.
Hmezad Strojna Žalec n. sol. o.
Hmezad Minerva Žalec p. o.
Hmezad Gostinstvo-turizem Žalec p. o.
Hmezad Jata Ljubljana n. sub. o.

sprejeli na referendumu

STATUT

sestavljene organizacije združenega dela
HMEZAD Žalec n. sub. o.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S statutom sestavljene organizacije Hmezad Žalec urejamo članice vprašanja in odnose pomembne za organiziranje, za delo in poslovanje sestavljene organizacije, za uresničevanje samoupravnih pravic in odgovornosti delavcev ter druge zadeve v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD in zakonom.

2. člen

SOZD Hmezad je samostojna samoupravna organizacija združenega dela, v kateri se združujejo delovne organizacije in kmetijske zadruge za uresničitev skupnih interesov in ciljev v njih združenih TOZD, TZO in TOK, kot je določeno v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD in z namenom združevanja dela ter sredstev v reprodukcijske skupnosti, s sporazumno delitvijo dela v medsebojni soodvisnosti pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka in širše povezanosti v celotnem jugoslovanskem trgu in skupen nastop na zunanjem tržišču.

3. člen

S tem statutom članice urejamo:

- statutarne določbe,
- samoupravljanje v SOZD,
- poslovanje SOZD,
- postopek reševanja sporov pred notranjo arbitražo,
- obveščanje,
- planiranje,
- poslovno tajnost,
- samoupravno delavsko kontrolo,
- družbenopolitične organizacije,
- ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- samoupravne splošne akte,
- ostale skupne zadeve.

II. STATUTARNE DOLOČBE

1. Firma in sedež SOZD

4. člen

Firma SOZD je:
Sestavljena organizacija združenega dela »HMEZAD« - kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo, n. sub. o., Žalec.
Skrajšana firma je: SOZD »HMEZAD«, n. sub. o. Žalec.

Sedež SOZD je v Žalcu, Žalskega tabora 1.

V poslovanju s tujino uporablja SOZD firmo v angleškem jeziku. O spremembi sedeža SOZD odloča delavski svet SOZD v soglasju z vsako članico.

5. člen

SOZD ima svojo štampiljko, ki je pravokotne oblike in vsebuje firmo in zaščitni znak:

Hmezad SOZD n. sub. o. Žalec.

2. Zaščitni znak

6. člen

SOZD Hmezad in njene članice imajo enoten zaščitni znak kot je opisan v tem statutu.

Zaščitni znak je stiliziran, trapezasti presek hmeljske žičnice, obdan s krogom. Zaščitni znak in njegove dovoljene velikosti se določijo s posebnim standardom.

Zaščitni znak je lahko tudi blagovni znak, ki se lahko uporablja za vse proizvode članic SOZD, če se članice za to odločijo, razen za hmelj, ki se zanj uporablja dosedanji tradicionalni zaščitni znak (stiliziran hmeljski storžek s črko »h« v sredini) in za licenčne proizvode, ki je zanje obvezno po pogodbi uporabljati drug blagovni znak.

Članice uporabljajo zaščitni znak skupaj z blagovno ali storitveno znamko in v druge namene, ki so določeni s tem statutom ali posebnimi pravili.

Delovne organizacije, TOZD, TZO in TOK, združene v SOZD Hmezad, uporabljajo enotna zunanja-obeležja firme (likovni videz), v katere se vključuje zaščitni znak, firma SOZD, firma delovne organizacije in ime TOZD, TZO in TOK na poslovnem papirju, napisanih tablah, žigih, embalaži, reklamnih sredstvih in drugih poslovnih dokumentih.

Članice uporabljajo pri opremi izdelkov, zgradb in lokalov na razstavah, pri reklamah, publikacijah in podobno značilni oblikovni in vsebinski stil SOZD.

O zaščitnem znaku in značilnem stilu SOZD odloča delavski svet SOZD.

3. Dejavnost SOZD

7. člen

Dejavnost SOZD Hmezad je skupna dejavnost njenih članic in sicer:

- 1) Kmetijstvo in ribištvo
- 2) Živilska industrija
- 3) Kovinsko-predelovalna industrija
- 4) Trgovina na debelo
- 5) Trgovina na drobno
- 6) Zunanja trgovina
- 7) Gostinstvo in turizem
- 8) Transportna dejavnost
- 9) Znanstveno-raziskovalna dejavnost na področju agroživilstva
- 10) Interno bančno in hranilno kreditno poslovanje
- 11) Predelava plastičnih mas.

Stranska dejavnost SOZD je:

- 1) Projektiranje in druge sorodne tehnične storitve
- 2) Raziskovalno-razvojne storitve
- 3) Avtomatska obdelava podatkov.

4. Zastopanje SOZD

8. člen

SOZD predstavlja, zastopa in zanj podpisuje predsednik poslovnega odbora.

Predsednik poslovnega odbora je pooblaščen, da zastopa SOZD in sklepa pogodbe, samoupravne sporazume in družbene dogovore brez omejitve v mejah dejavnosti SOZD in pooblastil, ki jih ima SOZD v skladu s tem statutom in samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD.

V odsotnosti predsednika poslovnega odbora zastopa in predstavlja SOZD podpredsednik poslovnega odbora, ki ga imenuje delavski svet SOZD.

9. člen

Poleg predsednika poslovnega odbora so za podpisovanje SOZD pooblašteni še:

- podpredsednik poslovnega odbora za področje razvoja in investicij,
- podpredsednik poslovnega odbora za področje organizacije, informatike in ekonomike,
- podpredsednik poslovnega odbora za področje financ,
- podpredsednik poslovnega odbora za področje proizvodnje,
- podpredsednik poslovnega odbora za področje komercialne,
- podpredsednik poslovnega odbora za področje odnosov v združenem delu.

Podpredsedniki poslovnega odbora so pooblašteni za posamezno področje v skladu s pooblastili, ki jih ima SOZD, brez omejitve.

V postopkih pred sodišči, razsodišči in upravnimi organi zastopa SOZD vodja pravnega oddelka v delovni skupnosti Skupne službe.

Predsednik poslovnega odbora lahko pooblasti za zastopanje SOZD tudi druge delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi na ravni SOZD.

III. SAMOUPRAVLJANJE V SOZD

1. Referendum

10. člen

Samoupravljanje v SOZD uresničujejo delavci članic tako, da odločajo o zadevah skupnega interesa na zborih, z referendumom in z drugimi oblikami osebnega izjavljanja, po svojih delegatih v delavskem svetu SOZD in drugih skupnih organih.

Delavski svet SOZD razpisuje skupni referendum kadar se odloča o samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD, statutu SOZD, njihovih spremembah in dopolnitvah ter o sprejemu drugih samoupravnih splošnih aktov v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD ali zakonom.

11. člen

Sklep o razpisu referenduma sprejme delavski svet SOZD najmanj 30 dni pred dnevom izvedbe referenduma.

S sklepom o razpisu referenduma se določi čas in kraj izvedbe, vprašanja, o katerih se glasuje ter drugi podatki v zvezi z izvedbo referenduma.

12. člen

Sočasno z razpisom referenduma imenuje delavski svet komisijo za izvedbo referenduma.

Komisijo sestavljajo predsednik, dva člana in njihovi namestniki. Komisija za izvedbo referenduma ugotavlja rezultate glasovanja, skrbi za pravilno in zakonito izvedbo referenduma ter dostavi pismeno poročilo delavskemu svetu SOZD.

13. člen

Komisije za izvedbo referenduma pri članicah dostavljajo poročilo o rezultatih glasovanja komisiji za izvedbo referenduma v SOZD.

14. člen

Skupni referendum se izvede istočasno pri vseh članicah v skladu z določili njihovih statutom.

O vseh vprašanjih, o katerih se odloča z referendumom, se mora pri članicah zagotoviti poprejšnja obravnava na način, kot je to določeno v njihovih statutih.

2. Delavski svet SOZD

15. člen

Delavski svet je organ upravljanja SOZD, ki odloča o delu in poslovanju SOZD. Pristojnost delavskega sveta je določena v samoupravnem sporazumu o združitvi.

16. člen

Delegati v delavski svet se izvolijo neposredno, po postopku in na način, ki je določen v samoupravnem sporazumu o združitvi.

17. člen

Volitve za člane delavskega sveta SOZD razpiše delavski svet SOZD najpozneje 45 dni pred potekom mandata.

S sklepom o razpisu volitev se imenuje volilna komisija pri delavskem svetu SOZD in določi dan volitev.

18. člen

Po opravljenih volitvah delegatov TOZD, oziroma DS Skupne službe za člane delavskega sveta SOZD, morajo volilne komisije članic v roku 3 dni obvestiti o rezultatih volitev volilno komisijo pri delavskem svetu SOZD, le-ta pa obvesti predsednika delavskega sveta SOZD in poroča na prvi seji delavskega sveta SOZD o rezultatih volitev.

Dotedanji predsednik delavskega sveta SOZD je v roku 30 dni po izvedenih volitvah delegatov TOZD, oz. DS Skupne službe za člane delavskega

sveta SOZD, dolžan sklicati sejo delavskega sveta SOZD zaradi konstituiranja ter vodi sejo do izvolitve novega predsednika delavskega sveta SOZD.

19. člen

Člani delavskega sveta so osebno in materialno odgovorni za sklepe, ki so jih kljub opozorilu pristojnega organa sprejeli mimo svojih pooblastil.

20. člen

Delavci v TOZD in TZO v sestavi združenih DO odločajo skupno in enakopravno po delegatu v delavskem svetu SOZD, določajo stališča o delegatovem delu ter mu dajejo smernice glede izjavljanja o vprašanjih, o katerih odloča delavski svet.

21. člen

Delegat v delavskem svetu SOZD ima pravico in dolžnost:

- izraziti stališča delavcev, ki so ga izvolili, o vseh vprašanjih, o katerih odloča delavski svet;
- da med sprejemanjem skupnega sklepa usklajuje svoja stališča s stališči drugih delegatov;
- da obvešča delavce o svojem delu v delavskem svetu SOZD in prenaša mnenja, stališča in sklepe, ki jih je delavski svet SOZD sprejel;
- da zahteva stališča delavcev svoje temeljne organizacije, če ni dobil smernic ali če te ne zadoščajo, da bi se mogel izjaviti o vprašanjih, o katerih odloča delavski svet.

22. člen

Delegati v delavskem svetu SOZD so za svoje delo osebno odgovorni delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije, v kateri so bili izvoljeni.

23. člen

Temeljne organizacije v sestavu združenih delovnih organizacij v svojih statutih natančneje opredelijo pravice in obveznosti delegatov v delavskem svetu SOZD ter njihovo odgovornost delavcem.

24. člen

Posamezni člani delavskega sveta so lahko odpoklicani:

- če se neupravičeno ne udeležujejo sej;
- če ne posredujejo stališč, predlogov in mnenj svojih TOZD;
- če so storili kaznivo dejanje v zvezi s svojim delom.

Celoten delavski svet je lahko odpoklican:

- če ne izvršuje sklepov zborov delavcev in odločitev, sprejetih na referendumih pri članicah;
- če sprejema nezakonite sklepe in vztraja pri njih;
- če krši samoupravni sporazum o združitvi v SOZD in druge skupne samoupravne akte.

25. člen

Odpoklic se izvrši po postopku in načinu, kot je določen za izvolitev.

Predlog za odpoklic lahko dajo:

- delavski sveti članic,
- družbenopolitične organizacije,

– odbor samoupravne delavske kontrole.

Predlog mora biti podrobno utemeljen in podprt z dokaznim gradivom. Glasovanje o odpoklicu je tajno. Odpoklic velja, če je zanj glasovala večina volilnih upravičencev.

26. člen

Delavski svet odloča na zasedanjih tako, da v okviru svojih pristojnosti sprejema sklepe ter samoupravne splošne akte.

S sklepi delavski svet odloča o posameznih zadevah iz svoje pristojnosti.

S samoupravnimi splošnimi akti delavski svet normativno ureja določena razmerja, kadar je zato pooblaščen z zakonom, samoupravnim sporazumom o združitvi ali drugim samoupravnim splošnim aktom.

Delavski svet lahko obravnava tudi določene zadeve in o njih daje svoja mnenja in predloge, čeprav za odločanje o takih zadevah ni pristojen, pa so v skupnem interesu večine članic.

27. člen

Delavski svet SOZD ima predsednika in namestnika predsednika, ki ju izvoli delavski svet z javnim glasovanjem na prvi seji.

Predsednik delavskega sveta SOZD pripravlja in vodi seje, podpisuje zapisnike in druge akte o delu in odločanju delavskega sveta SOZD.

28. člen

Poslovanje delavskega sveta SOZD podrobneje ureja poslovnik o delu samoupravnih organov.

3. Izvršilni organi delavskega sveta SOZD

29. člen

Izvršilni organi delavskega sveta SOZD so:

- odbor za razvoj in investicije,
- odbor za proizvodnjo,
- odbor za finance in komercialo,
- odbor za organizacijo, informatiko, ekonomiko in odnose v združenem delu.

30. člen

Delavski svet SOZD lahko imenuje za opravljanje določenih skupnih nalog iz njegove pristojnosti razne stalne ali občasne komisije in za izvajanje skupnih nalog razne strokovne komisije.

S sklepom o imenovanju se določijo naloge in pristojnosti komisij in strokovnih komisije ter čas, v katerem se mora določena naloga opraviti.

31. člen

Izvršilni organi odgovarjajo delavskemu svetu za svoje delo. Izvršilni organi sklepajo o zadevah z večino glasov svojih članov.

32. člen

Člani izvršilnih organov so odgovorni za izvrševanje sklepov delavskega sveta SOZD za redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavskega sveta in delavcev, za škodo, nastalo z izvršitvijo sklepa, sprejetega na njihov predlog, če so pri dajanju predloga prikrili dejstvo ali vede

dali neresnično obvestilo delavskemu svetu ali delavcem.

33. člen

Če delavski svet oziroma delavci pri obravnavanju dela izvršilnih organov neugodno ocenijo njihovo delo ali delo posameznega njihovega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ v celoti ali posamezne njegove člane.

34. člen

Delovanje izvršilnega organa, potek in vodenje sej se podrobno uredi s poslovnikom samoupravnih organov SOZD.

4. Poslovodni organ SOZD

35. člen

Za opravljanje poslovodne funkcije ima SOZD kolegijski poslovodni organ – poslovodni odbor.

Poslovodni odbor sestavljajo predsednik poslovodnega odbora in šest podpredsednikov.

Podpredsedniki poslovodnega odbora so izbrani po razpisu za naslednja področja:

1. vodenje področja razvoja in investicij,
2. vodenje področja organizacije, informatike in ekonomike,
3. vodenje področja financ,
4. vodenje proizvodnega področja,
5. vodenje področja komerciala,
6. vodenje področja odnosov v združenem delu.

Naloge, pravice in pristojnosti predsednika in podpredsednikov poslovodnega odbora so opredeljene v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD.

36. člen

Predsednika in podpredsednika poslovodnega odbora imenuje delavski svet SOZD za dobo 4 let.

Za predsednika poslovodnega odbora je lahko imenovan delavec, ki poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo agronomske, ekonomske ali organizacijske smeri,
- da ima pet let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili ali na drugih delih vodenja in organizacije;
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da ima izdelan koncept razvoja SOZD Hme-zad,
- da obvlada en svetovni jezik,
- da je družbeno politično aktiven in ima ustrezne moralne kvalitete.

37. člen

Za podpredsednika poslovodnega odbora za področje razvoja in investicij je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo ekonomske, agronomske ali tehnične smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,

- da obvlada en svetovni jezik,
- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezno moralne kvalitete.

Za podpredsednika poslovnega odbora za področje organizacije, informatike in ekonomike je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo ekonomske, organizacijske ali agronomske smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da obvlada en svetovni jezik,
- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezno moralne kvalitete.

Za podpredsednika poslovnega odbora za področje financ je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo ekonomske ali finančne smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da obvlada en svetovni jezik,
- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezne moralne kvalitete.

Za podpredsednika poslovnega odbora za področje proizvodnje je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo agronomske smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da obvlada en svetovni jezik,
- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezne moralne kvalitete.

Za podpredsednika poslovnega odbora za področje komercialne je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo ekonomske, komercialne, organizacijske smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da obvlada dva svetovna jezika,
- da ima opravljen izpit za zunanje trgovinsko poslovanje,
- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezne moralne kvalitete.

Za podpredsednika poslovnega odbora za področje odnosov v združenem delu je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo pravne, organizacijske ali kadrovske smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost vodenja, koordiniranja in organiziranja,
- da obvlada en svetovni jezik,

- da je družbenopolitično aktiven in ima ustrezne moralne kvalitete.

38. člen

Delavski svet SOZD imenuje predsednika in podpredsednika poslovnega odbora na predlog razpisne komisije.

V razpisno komisijo imenujejo po 3 člane delavski svet SOZD, organizacija sindikata SOZD in Skupščina občine Žalec.

Sklep o razpisu za imenovanje predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora sprejme delavski svet SOZD najmanj 3 mesece pred potekom časa, za katerega je bil predsednik oziroma podpredsednik poslovnega odbora imenovan.

Po končanem razpisu določi razpisna komisija predlog za imenovanje predsednika oz. podpredsednikov poslovnega odbora z večino glasov vseh članov.

Razpisna komisija lahko določi enega ali več kandidatov katere predlaga delavskemu svetu kot možne kandidate za predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora.

Če razpisna komisija ne more določiti predloga za imenovanje predsednika oz. podpredsednikov poslovnega odbora, se imenuje komisija v novi sestavi. Če tudi nova razpisna komisija ne more določiti predloga za imenovanje, se izvede nov razpis.

Delavski svet SOZD oceni, če predlagani kandidati izpolnjujejo pogoje, določene v razpisu za imenovanje predsednika oz. podpredsednikov poslovnega odbora.

Delavski svet imenuje predsednika in podpredsednika poslovnega odbora z večino glasov vseh delegatov z javnim glasovanjem.

Če delavski svet SOZD ne imenuje za predsednika oz. podpredsednike poslovnega odbora nobenega od predlaganih kandidatov izvede nov razpisni postopek in imenuje vršilca dolžnosti predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora.

39. člen

Z dnem določenim z aktom o imenovanju predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora ta prevzame dolžnost predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora.

Predsednik in podpredsedniki poslovnega odbora sklepajo delovno razmerje ter uresničujejo svoje pravice in obveznosti iz delovnega razmerja v delovni skupnosti Skupne službe SOZD.

40. člen

Če na mesto predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora ni bilo mogoče pravočasno imenovati novega predsednika oz. podpredsednika, imenuje delavski svet SOZD na to mesto brez razpisa vršilca dolžnosti, ki ima pravice in dolžnosti predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora.

Vršilec dolžnosti predsednika oz. podpredsednika poslovnega odbora sme opravljati to dolžnost največ šest mesecev.

41. člen

Predsednika in podpredsednike poslovnega

odbora lahko delavski svet s svojim sklepom razreši še pred potekom mandata:

1. Če so s svojim delom kršili zakon, statut, samoupravni sporazum in druge splošne akte SOZD.

2. Če ne izvršujejo zakonitih sklepov organov upravljanja SOZD.

3. Če so z nevestnim ali nepravilnim delom prizadejali SOZD ali družbeni skupnosti večjo škodo oz. bi zaradi tega škoda lahko nastala.

4. V drugih primerih, ki jih določa zakon.

42. člen

O razrešitvi predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora odloča delavski svet SOZD na predlog komisije o razrešitvi. Ta komisija se imenuje na enak način kot razpisna komisija.

43. člen

Pobudo za razrešitev predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora lahko podajo:

– najmanj ena tretjina delegatov delavskega sveta SOZD,

– več kot polovica delavskih svetov članic,

– samoupravna delavska kontrola SOZD,

– družbenopolitične organizacije SOZD,

– družbeni pravobranilec samoupravljanja,

– skupščina občine.

44. člen

Komisija za presojo zahteve za razrešitev predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora oceni utemeljenost zahteve in poda mnenje delavskemu svetu SOZD najkasneje v roku 30 dni od dneva, ko je sprejela pobudo.

Preden da mnenje, je komisija dolžna omogočiti predsedniku in podpredsednikom poslovnega odbora, da podajo svojo izjavo o navedbah iz zahteve o razrešitvi.

45. člen

Delavski svet SOZD sprejme ali zavrne predlog komisije za presojo za razrešitev predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora. O sklepu delavskega sveta SOZD komisija obvesti tisti organ, ki je zahteval razrešitev.

46. člen

Predsednik ali podpredsednik poslovnega odbora je razrešen, če je za razrešitev glasovala več kot polovica delegatov delavskega sveta.

Glasovanje iz prvega odstavka tega člena je tajno.

5. Posvetovalni organ poslovnega odbora SOZD

47. člen

Za izvajanje skupnih nalog in koordiniranje poslovanja med članicami v SOZD se oblikuje posvetovalno telo – svet direktorjev.

Svet direktorjev sestavljajo predsednik in podpredsedniki poslovnega odbora, direktorji članic, Interne banke in HKS. Svet direktorjev sklicuje in vodi predsednik poslovnega odbora.

48. člen

Svet direktorjev opravlja te naloge:

– obravnava in daje predloge za formiranje poslovne politike na podlagi tržnih analiz in sprememb tekoče ekonomske politike;

– obravnava in daje predloge za sprejem planov razvoja, srednjeročnih in letnih načrtov,

– proučuje in usklajuje poslovne odnose in organizacijo poslovanja med članicami;

– obravnava osnutke samoupravnih sporazumov in drugih splošnih aktov za urejanje medsebojnih razmer in enotnega skupnega nastopa izven SOZD;

– sprejema stališča za predloge skupnim organom upravljanja;

– sprejema stališča za skupno investicijsko vlaganje;

– obravnava in daje predloge za sprejem sanacij članic;

– obravnava in daje predloge ukrepov za izvajanje sprejetih planskih obveznosti posameznih članic;

– obravnava druge zadeve iz pristojnosti poslovnega organa SOZD za izvajanje koordinacije in za realizacijo skupnih ciljev in interesov.

Sprejeta stališča posreduje pristojnim organom predsednik ali eden izmed podpredsednikov poslovnega odbora za posamezna področja in skrbi za njihovo realizacijo.

IV. POSLOVANJE SOZD

49. člen

Članice opravljajo dejavnost SOZD kot je opredeljeno v samoupravnem sporazumu o združitvi. Medsebojna poslovna in druga razmerja pa urejajo v medsebojnem dogovarjanju v skladu z načeli, določenimi v samoupravnem sporazumu o združitvi, s sporazumi, dogovori, pogodbami, z razvojnimi, srednjeročnimi in letnimi načrti.

Opravljanje poslov in opravil skupnega pomena je poverjeno delovni skupnosti SOZD, interni banki, posameznim članicam in organizacijam izven SOZD.

Skupno poslovanje SOZD in koordinacijo poslovanja med članicami vodijo in usmerjajo predsednik in podpredsedniki poslovnega odbora, ki odgovarjajo za redno in pravočasno opravljanje skupnih nalog.

50. člen

Da se zagotovi strokovno, uspešno in pravočasno izvajanje nalog, poslov in opravil skupnega pomena, ki so po samoupravnem sporazumu o združitvi poverjena delovni skupnosti Skupne službe, le-ta organizira strokovne službe, oddelke in računalniški center, ki jih vodijo delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali drugi delavci, ki skupaj s predsednikom in podpredsedniki poslovnega odbora odgovorni za uspešno izvajanje nalog skupnega pomena s področja oddelka ali službe, ki jo vodijo.

Podrobnejša organizacija skupnih služb se določi s Statutom delovne skupnosti Skupne službe in s pravilnikom o razvidu del in nalog v delovni skupnosti.

V. POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV PRED NOTRANJO ARBITRAŽO

51. člen

Za reševanje sporov, nastalih med članicami v SOZD in za spore med njimi in SOZD se ustanovi notranja arbitraža.

Arbitraža se sestavi za vsak spor posebej.

Notranja arbitraža rešuje:

– spore v zvezi s samoupravnim sporazumom o združevanju,

– spore v zvezi s statusnimi vprašanji,

– spore nastale iz medsebojnih poslovnih razmerij,

– spore, za katere so se članice same odločile, da o njih odloča arbitraža.

52. člen

Notranja arbitraža je sestavljena iz arbitrov.

Vsaka članica v sporu imenuje po dva člana.

Arbitri določijo predsednika, ki je praviloma priznan strokovnjak za sporno vprašanje.

53. člen

Stranka v postopku pred notranjo arbitražo je lahko samo članica ali temeljna organizacija članice.

Stranke v sporu zastopa pooblaščen oseba.

Postopek pred notranjo arbitražo se prične na pismeno zahtevo, ki se pošlje pravni službi.

Zahtevek za postopek mora vsebovati stranke v sporu, predmet spora, dejstva, dokaze, predlog članov arbitraže in podpis direktorja oziroma pooblaščen osebe.

54. člen

Pravna služba pošlje zahtevo nasprotni stranki takoj s pozivom, da v roku 5 dni poda svoj ugovor in da sporoči imena članov arbitraže za svojo stran.

V primeru, da nasprotna stran v določenem roku ne imenuje svoja arbitra, se smatra, da je odstopila od reševanja spora po arbitraži.

Ko dobi pravna služba imena članov arbitraže odredi razpravo in ukrene vse potrebno za delo arbitraže. Razprava se odredi za javno ali tajno.

Tajna seja je obvezna, če je predmet spora poslovna tajna.

55. člen

Arbitraža po zaslišanju strank, izvede poskus poravnave. Če stranke ne sklenejo poravnave, se razprava nadaljuje.

Spor, ki so ga stranke rešile s poravnavo pred arbitražo, se ne more ponovno sprožiti pred arbitražo.

Arbitraža lahko odloča le v polni zasedbi. Sklepe sprejema arbitraža z večino glasov.

Sklepi morajo biti objavljeni v roku 8 dni po razpravi.

O obravnavi se vodi zapisnik, ki mora vsebovati ves potek obravnave in ostalo, kar je bistveno v arbitražnem reševanju spora.

56. člen

Odločba arbitraže v sporu med članicami v SOZD Hmezad ima moč izvršilnega naslova in jo izvršuje pristojno sodišče.

Sklep arbitraže se lahko odpravi po določilih zakona o pravnem postopku.

Zahtevo za odpravo sklepa arbitraže se vložijo pri pristojnem sodišču v roku 30 dni po prejemu sklepa.

57. člen

Stroške arbitraže plača stranka, ki je spor izgubila, razen, če se stranke ne dogovorijo drugače.

Če stranka predlog z začetek postopka umakne, nosi stroške tista stranka, ki je predlog umaknila.

V primeru poravnave pred arbitražo nosijo stroške stranke v enakem znesku, če se s samo poravnavo glede povračila stroškov niso drugače sporazumele.

VI. OBVEŠČANJE

58. člen

Članice zagotovijo ustrezne podatke za informacijski sistem v SOZD. Informacijski sistem SOZD zajema vse tiste informacije, ki so nujne za opravljanje skupnih funkcij SOZD, predvidenih v sporazumu in za načrtovanje kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne politike SOZD.

59. člen

Članice uskladijo svoj notranji informacijski sistem in razvijajo sodobne metode obdelave podatkov in dogovorjene podatke pravočasno posredujejo za nadaljnjo obdelavo v SOZD.

60. člen

Članice zagotovijo redno, objektivno in celovito obveščanje delavcev SOZD o vseh pomembnejših zadevah skupnega pomena, ki bi lahko vplivale na družbenoekonomske odnose znotraj SOZD, kakor tudi na odnose z drugimi skupnostmi.

61. člen

Članice določijo pogoje in način obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oziroma dejavnostih SOZD kot celote.

62. člen

Obveščanje širše javnosti o zadevah skupnega pomena oz. dejavnosti SOZD kot celote izvaja delovna skupnost SOZD.

63. Člen

Delo vseh organov SOZD je javno.

Javnost dela organov je zajamčena z javnimi sejami, obveščanjem delavcev o sejah organov, njihovi poročili in odločitvah o delu organov.

64. člen

Obveščanje delavcev v SOZD se izvaja prek naslednjih oblik:

- sestanki samoupravnih delovnih skupin,
- zbori delavcev,
- pismena poročila, analize in zapisniki zborov delavcev in organov upravljanja,
- glasilo SOZD Hmezad,
- glasila ali informativni bilteni članic,
- posebne publikacije ali obvestila,
- objave na oglasnih deskah.

65. člen

Svoje interese in vpliv na celotno politiko obveščanja v SOZD uveljavljajo delavci prek svojih delegatov in delavskem svetu SOZD, njegove komisije za obveščanje in uredniškem odboru glasila.

Komisija za obveščanje je družbeni organ glasila Hmeljar, ki skrbi, da se politika delavskega sveta o obveščanju realizira prek internega glasila in drugih oblik obveščanja.

Uredniški odbor urejuje glasilo SOZD in uresničuje temeljno vsebinsko zasnovano glasilo.

S pravilnikom o obveščanju, ki ga sprejme delavski svet SOZD, se natančneje uredi način imenovanja in pristojnosti komisije za obveščanje, uredniškega odbora in druge zadeve za celovito in organizirano obveščanje ter odgovornosti na področju obveščanja.

66. člen

Organi upravljanja SOZD pripravijo in obravnavajo poročilo o svojem delu. Letno poročilo se v pisni obliki dostavi vsem članicam.

VII. PLANIRANJE

67. člen

Za doseganje skupnih ciljev članice skupno planiramo svoj razvoj.

Poslovanje SOZD temelji na planih članic.

Članice opravljajo svojo dejavnost na osnovi plana, usklajenega v SOZD.

68. člen

Članice sprejemajo:

- dolgoročni program razvoja SOZD,
- samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD,
- plan SOZD (letni in srednjeročni).

69. člen

Za pripravo plana SOZD je odgovoren predsednik poslovnega odbora SOZD in ustrezne strokovne službe.

Smernice plana in predloga plana SOZD določa delavski svet SOZD, sprejmejo pa članice v skladu z veljavnimi določili svojih statutov oz. drugih samoupravnih splošnih aktov.

70. člen

Plan SOZD se izdelava po metodologiji, veljavni za izdelavo samoupravnih planov članic.

71. člen

Za uresničevanje plana so odgovorni:

- predsednik poslovnega odbora,
- poslovodni organi članic,
- izvršilni organi delavskega sveta SOZD,
- delavski sveti članic.

VIII. POSLOVNA TAJNOST

72. člen

Pri izvajanju obveščanja so pristojni organi in odgovorni delavci SOZD dolžni varovati poslovno tajnost. Podrobnosti o poslovni tajnosti, ki se šteje za poslovno tajnost SOZD, načinu, postopku in druge zadeve, se uredijo s posebnim pravilnikom.

73. člen

Za poslovno tajnost se štejejo tisti podatki, za katere tako določa zakon in pravilnik o poslovni tajnosti.

Podatke, ki veljajo za poslovno tajnost, sme pooblaščen delavec dati le organom, ki so za zbiranje takih podatkov pooblaščen po zakonu.

74. člen

Za dajanje veljavnih informacij o delu SOZD za javnost je pristojen in odgovoren predsednik in podpredsedniki poslovnega odbora in drugi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi iz svojega področja dela.

O dokumentih in podatkih, ki predstavljajo poslovno tajnost lahko daje informacije samo predsednik poslovnega odbora ali delavec, ki ga za to pooblasti.

IX. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

75. člen

Za uresničevanje in varstvo samoupravnih pravic so delavci v SOZD upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno po organih upravljanja in odboru samoupravne delavske kontrole.

76. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole odloča o zadevah iz svoje pristojnosti, ki so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi in pravilniku samoupravne delavske kontrole z večino glasov skupnega števila članov odbora.

O zadevah, ki jih obravnava, sprejema odbor zaključke in predloge.

77. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole izvoli iz vrst svojih članov predsednika odbora in namestnika predsednika.

Predsednik odbora, v njegovi odsotnosti pa namestnik predsednika, sklicuje in vodi seje odbora.

78. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole ima pravico za izvajanje svojih nalog zahtevati podatke od vseh strokovnih služb delovne skupnosti in organov SOZD, po potrebi pa tudi pri članicah. Če ugotovi nepravilnosti, zahteva od delavcev ali organov, pri katerih ugotovi nepravilnosti, da podajo pismeno pojasnilo.

Odbor samoupravne delavske kontrole lahko poveri ugotavljanje posameznih dejstev, ki imajo pomen za uresničevanje njegove funkcije, ustreznim strokovnjakom ali strokovnim institucijam izven SOZD.

79. člen

Če odbor samoupravne delavske kontrole ugotovi nepravilnosti, zahteva od pristojnega organa ali strokovne službe, da nepravilnosti čimprej opravi. Če tega ne stori, obvesti o tem delavski svet SOZD.

Če delavski svet SOZD ne stori potrebnih ukrepov za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, odbor samoupravne delavske kontrole obvesti o tem družbenopolitične organizacije v SOZD in organe družbenega nadzora pri skupščini občine.

Odbor samoupravne delavske kontrole obvešča delavce SOZD o svojem delu in stališčih prek interne glasila.

X. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

80. člen

Družbenopolitične organizacije delujejo v SOZD samostojno skladno s svojimi delovnimi programi oziroma statuti. SOZD zagotavlja pogoje za učinkovito delovanje družbenopolitičnih organizacij, tako, da samoupravni organi obveščajo z vabili vodstva družbenopolitičnih organizacij o sejah ter jim z dostavo gradiva omogočajo sodelovanje pri oblikovanju in izvrševanju sklepov.

SOZD zagotavlja potrebna sredstva za delo družbenopolitičnih organizacij.

81. člen

V SOZD delujejo naslednje družbenopolitične organizacije:

- organizacija ZK,
- sindikalna organizacija,
- mladinska organizacija.

82. člen

Družbenopolitične organizacije so sestavni del samoupravljanja v SOZD, prek katerih delavci organizirano vplivajo na samoupravno odločanje, razvijajo svoje samoupravne odnose ter uveljavljajo svoje pravice iz samoupravljanja.

83. člen

Organi upravljanja SOZD so dolžni obravnavati predloge in pobude družbenopolitičnih organiza-

cij in njihovih organov, ki se nanašajo na položaj delovnega človeka. Organi upravljanja morajo, če predloge družbenopolitičnih organizacij zavrnejo, o tem obvestiti organizacije obenem z navedbo razlogovo za odklonitev.

84. člen

Člani vodstev organizacij in ostali njihovi člani ne morejo biti klicani na odgovornost za predloge, stališča in pobude, ki se nanašajo na varstvo samoupravnih pravic in položaja delovnega človeka v SOZD.

85. člen

SOZD omogoča delovanje družbenopolitičnih organizacij predvsem tako:

- da jim zagotavlja prostor za sestanke in materialna sredstva za vso potrebno aktivnost na ravni SOZD,

- da priznava nadomestilo osebnega dohodka funkcionarjem družbenopolitičnih organizacij, ki so zaradi opravljanja svojih funkcij odsotni z delovnega mesta,

- da omogoča delavcem, ki so izvoljeni v organe organizacij v občini, republikli ali federaciji, da se lahko udeležujejo uradno sklicanih sej.

XI. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

86. člen

Splošna ljudska obramba je oblika in vsebina obrambne organiziranosti socialistične samoupravne družbene skupnosti, ki temelji na oblasti in samoupravljanju delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ki so tudi nosilci ljudske obrambe.

Osnova za krepitev ljudske obrambe in njene učinkovitosti je družbena samozaščita kot najširši sistem za preprečevanje vseh oblik delovanja, usmerjenega na izpodkopavanje ustavne ureditve in temeljnih vrednot samoupravnega socializma.

87. člen

Delavci in kmetje SOZD izvajajo svojo pravico in dolžnost ljudske obrambe in družbene samozaščite v skladu z zakonom o ljudski obrambi in zakonom o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah v svojih DO, TOZD, TZO, TOK in delovnih skupnostih ter v delovnih organizacijah, kjer združujejo svoje delo in sredstva, pa tudi v krajevnih skupnostih, kjer živijo.

88. člen

Članice s posebnim samoupravnim sporazumom ustanovijo komite za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter določijo njegove naloge.

Sestava komiteja je določena v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD.

89. člen

Predsednik poslovnega odbora je odgovoren, da pospeši izvedbo skupnih nalog SOZD na področju obrambnih priprav in družbene samozaščite po programih in nalogah pristojnih organov družbenopolitičnih skupnosti.

XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

90. člen

V SOZD se urejajo družbenoekonomski in drugi odnosi z naslednjimi samoupravnimi sporazumi in samoupravnimi splošnimi akti:

- 1) Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD;
- 2) Statut SOZD;
- 3) Samoupravni sporazum o ustanovitvi in združitvi v interno banko;
- 4) Sporazum o osnovah enotne metodologije planiranja;
- 5) Samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana razvoja SOZD;
- 6) Samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in urejanju medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka;
- 7) Samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti med delavci delovnih skupnosti skupnih služb z delavci združenih delovnih organizacij v SOZD;
- 8) Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev;
- 9) Poslovnik o delu organov upravljanja SOZD;
- 10) Pravilnik o delu delavske kontrole;
- 11) Pravilnik o poslovnih tajnosti;
- 12) Pravilnik o obveščanju;
- 13) Pravilnik o urejanju in izdajanju glasila SOZD in vsebinski zasnovi;
- 14) Drugi samoupravni sporazumi oziroma samoupravni splošni akti, s katerimi se ureja opravljanje skupnih zadev in uresničujejo drugi skupni interesi v SOZD.

91. člen

Postopek za sprejem samoupravnih sporazumov, statuta in drugih splošnih aktov SOZD, ki se sprejemajo z osebnim izjavljanjem je naslednji:

- 1) Delovni osnutek samoupravnega akta oblikuje ustrezna strokovna služba SOZD. O predlogu delovnega osnutka se izreče pristojni kolektivni izvršilni organ, ki predlaga delavskemu svetu SOZD, da ga objavi za javno razpravo.
- 2) Predlog samoupravnega sporazuma je sprejet, ko so ga z osebnim izjavljanjem na referendumu sprejeli delavci in kmetje vseh članic. Določene sporazume, če tako določa zakon, nato podpišejo poblešeni predstavniki članic.

92. člen

Pobudo za sprejem oziroma spremembo ali dopolnitev samoupravnega sporazuma ali splošnega akta lahko podajo samoupravni organi članic, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije SOZD, poslovodni organi, samoupravna delavska kontrola, strokovne službe delovne skupnosti SOZD in pristojni organi izven SOZD.

Pobudo oceni delavski svet SOZD, kadar se predlaga sprememba samoupravnega sporazuma in zadolži strokovno službo, da izdela predlog, lahko pa za oceno pobude imenuje posebno komisijo.

Pobudo za spremembo drugih splošnih aktov obravnava pristojni kolektivni izvršilni organ in zadolži strokovno službo za pripravo predloga sprememb.

93. člen

Samoupravni splošni akti začnejo veljati praviloma osmi dan po objavi oziroma tako kot je določeno v posameznem aktu. Vsi samoupravni akti SOZD Hmezd se objavijo v glasilu SOZD.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

94. člen

Ta statut prične veljati osmi dan po objavi.

95. člen

Samoupravni sporazumi in splošni akti, ki so določeni v 90. členu tega statuta, razen samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD, morajo biti v roku šestih mesecev usklajeni s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD ter tem statutom.

96. člen

Obvezno razlago določil tega statuta daje delavski svet SOZD.

Žalec, 14. 3. 1983

Predsednik
komisije za izvedbo
referenduma SOZD
Nuša Rojc

Predsednik
delavskega sveta SOZD
Demetrij Koštomaj

